

PÉCSVÁRAD TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

III. kötet:

Pécsvárad Város Képviselő-testülete 59/2015. (IX. 14.) számú
határozatával elfogadott

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Projekt azonosító: DDOP-6.2.1/K-13-2014-0002

„Dél-Dunántúli Operatív Program - Fenntartható településfejlesztés
a kis- és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési Stratégiák
kidolgozása”

2015.

Készítette:
Terra Studió Kft.
1034 Budapest, Szomolnok u. 14.

SZÉCHENYI 2020

2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Pécsvárad Integrált Településfejlesztési Stratégiája

Készítették:

TERRA STÚDIÓ KFT.

Készítették:

Generáltervező:

Dulicz László, Terra Stúdió Kft.
dr. Kukely György, Terra Stúdió Kft.
Rácz Andrea, Terra Stúdió Kft.

Közlekedés:

Könczey Gábor, Pro Urbe Kft.
Herczeg Zoltán, Pro Urbe Kft.

Településtervezés:

Cs. Kelemen Ágnes, Archi-Profil Bt.

Tájrendezés, környezetvédelem:

Vincze Attila, Pagony Kft.

Közművek:

Hanczár Zsoltné, KÉSZ Kft.
Csima-Takács Judit, KÉSZ Kft.

Társadalom:

dr. Kukely György, Terra Stúdió Kft.

Gazdaság:

Borbély Marcell, Terra Stúdió Kft.

Szociológia:

Herczeg Béla, Terra Stúdió Kft.

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	8
2	A HELYZETELEMZÉS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI	10
2.1	Városi szintű helyzetelemzés összefoglalása	11
2.1.1	Településszerkezet	11
2.1.2	Társadalom	11
2.1.3	Gazdaság.....	12
2.1.4	Táji és természeti adottságok	12
2.1.5	Zöldfelületek.....	13
2.1.6	Épített környezet	13
2.1.7	Közlekedés.....	13
2.1.8	Közműellátás	14
2.1.9	Környezeti állapot.....	14
2.2	Városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása.....	15
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	17
3.1	Pécsvárad jövőképe	18
3.1.1	Pécsvárad jövőképe	18
3.1.2	A település jövőbeni térségi szerepe, pozíció a településhierarchiában.....	18
3.1.3	A település arculata	18
3.1.4	A népesség alakulása, demográfiai jellemzői.....	18
3.1.5	A települési élet minősége.....	19
3.1.6	A környezet, a környezeti fenntarthatóság, a környezeti magatartás állapota	19
3.1.7	A település gazdasága és pénzügyi helyzete.....	19
3.1.8	A társadalmi folyamatok kezelése, közösségi magatartás, társadalmi kohézió	20
3.1.9	Átfogó célok.....	20
3.2	A stratégiai fejlesztési célok meghatározása	24
3.2.1	Tematikus célok.....	25
3.2.2	Területi célok	34
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	41
4.1	A stratégiai célok és projektek összefüggései.....	42
4.2	Kulcsprojektek	44
4.2.1	K1 – Pécsvárad Ipari Park.....	44
4.2.2	K2 – Pécsvárad Vár rekonstrukciója II. ütem	44
4.3	Hálózatos projektek.....	45

4.3.1	H1 – Városi területek rehabilitációja, felújítása Pécsváradon	45
4.3.2	H2 – Városközpont rehabilitációja Pécsváradon	46
4.3.3	H3 - Korszerű, hatékony és fenntartható energiagazdálkodású intézmények	47
4.3.4	H4 - Csapadékvíz elvezetés és belvíz elleni védekezés fejlesztése	47
4.3.5	H5 - Mezőgazdasági együttműködés, közös feldolgozás, értékesítés	47
4.3.6	H6 - Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek fizikai megújítása és társadalmi integrálása	48
4.4	Akcióterületi projektek	50
4.4.1	Akcióterületek kijelölése.....	50
4.4.2	Az egyes akcióterületeken megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása.....	51
4.4.2.1	AT1 - K1 – Pécsvárad Ipari Park.....	51
4.4.2.2	AT2 – K2 – Pécsvárad Vár rekonstrukciója II. ütem.....	53
4.5	Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz	55
4.5.1	Új Gondozási Központ építése Pécsváradon (E-B)	55
4.6	A fejlesztések ütemezése	56
4.7	A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	57
4.8	A város vonzáskörzetére kihatással lévő fejlesztési elképzelések (projektjavaslatok)	63
5	ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM.....	65
5.1	Bevezetés	66
5.2	A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása 67	
5.3	Az elmúlt években tervezett, illetve megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások	70
5.4	Anti-szegregációs intézkedési terv	70
5.4.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	70
5.4.1.1	Anti-szegregációs célok.....	70
5.4.1.2	Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések	71
5.4.1.3	Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések	74
5.4.1.4	Az anti-szegregációs beavatkozások ütemezése.....	76
5.4.1.5	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések ..	77
5.4.1.6	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések.....	77
5.4.1.7	Együttműködő partnerek.....	78
5.4.1.8	Az Anti-szegregációs terv megvalósításának nyomon követése – monitoring	78

6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	79
6.1	Külső összefüggések	80
6.1.1	A stratégia és a rendezési tervek összhangja	81
6.1.1.1	A stratégia illeszkedése a településrendezési eszközökhöz	81
6.1.1.2	A stratégia illeszkedése a területrendezési tervekhez	81
6.1.2	A stratégia és a fejlesztési tervek összhangja	82
6.1.2.1	A stratégia illeszkedése az Európai unió fejlesztéspolitikájához (Európa 2020).....	82
6.1.2.2	A stratégia illeszkedése az OFTK-hoz	84
6.1.2.3	A stratégia illeszkedése Baranya megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához.....	86
6.1.2.4	A stratégia illeszkedése a településfejlesztési koncepcióhoz.....	87
6.1.3	A stratégia illeszkedése a társadalmat érintő ágazati tervekhez	88
6.1.4	A stratégia illeszkedése a gazdaságot érintő ágazati tervekhez	89
6.1.5	A stratégia illeszkedése a környezetvédelmet érintő ágazati tervekhez.....	90
6.2	Belső összefüggések	92
6.2.1	A célok logikai összefüggései	92
6.2.2	A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák.....	93
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága, a célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	96
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	97
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE.....	100
8.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek.....	101
8.1.1	Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP)	101
8.1.2	Fenntartható városi mobilitási terv (SUMP)	102
8.1.3	„Kerékpárosbarát Pécsvárad” brand	102
8.1.4	A város közterületeinek közösségi használata és a helyi identitástudat növelése – a boldog város	102
8.1.5	Szabályozási tevékenységek, eszközök	103
8.2	Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása szervezeti kereteinek meghatározása	105
8.3	Partnerség biztosítása az ITS tervezése és megvalósítása során	106
8.4	Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok	107
8.5	Monitoring rendszer kialakítása	108
8.5.1	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	108

8.5.1.1	Módszertan.....	108
8.5.1.2	A monitoring tevékenység szervezeti háttere és folyamata	108
8.5.2	Indikátorok meghatározása	109
8.5.2.1	Az indikátorokkal szemben támasztott követelmények.....	109
8.5.2.2	A stratégia indikátorai.....	111

Ábrajegyzék

2.2-1. ábra: Pécsvárad településrészek	15
3.2-1. ábra: Stratégiai fejlesztési célok célrendszere.....	24
3.2-2. ábra: Tematikus célok rendszere.....	25
3.2-5. ábra: V3 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata	36
3.2-6. ábra: V4 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata	37
3.2-7. ábra: A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása	40
4.1-1. ábra: A tematikus célok és az egyes projektek, projektcsomagok kapcsolata.....	43
4.4-1. ábra: A városfejlesztés potenciális akcióterületei Pécsváradon	50
4.7-1. táblázat: Az ITS-ben meghatározott konkrét beavatkozások ütemezése és pénzügyi terve	60
5.2-1. ábra: Pécsvárad szegregációval veszélyeztetett területét bemutató térkép.....	67
6.1-6.1-1. ábra: A stratégia helye a fejlesztési és rendezési tervek rendszerében	80
6.2-1. ábra: A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	96

1 BEVEZETÉS

Pécsvárad középtávú fejlődési pályájának meghatározásához szükséges a 2009-ben elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégia felülvizsgálata, aktualizálása.

Pécsvárad Integrált Településfejlesztési Stratégiája a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet alapján, annak 2. mellékletében meghatározott tartalom szerint került kidolgozásra.

Az épített környezet alakításáról és védelméről 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. § (2) bekezdése szerint az Integrált Településfejlesztési Stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését.

A 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet 30. § (4) bekezdésének megfelelően Pécsvárad Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a 27/2015. (IV. 13.) sz. határozatával döntött arról, hogy a megalapozó vizsgálat megfelel a tervezés alapjának. E határozatban a Képviselő-testület döntött a koncepció kiválasztott fejlesztési irányáról is.

A 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet 3. § (5) szerint a stratégia a koncepcióval összhangban, a településszerkezeti terv figyelembevételével kerül kidolgozásra. 6. § (1) A középtávra szóló stratégiát az önkormányzat a megállapításról szóló döntés mellékleteként fogadja el.

A városvezetés a koncepcionális és stratégiai munka módszerének meghatározásakor partnerségi tervet fogadott el, amely mentén került sor a fejlesztésben érdekelt szereplők tervezési folyamatban történő részvételére, bevonására, illetve a szakmai munka és döntés-előkészítés hivatalon belüli koordinációjának megvalósítására. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Pécsvárad Város Önkormányzata 4/2015.(I. 19.) sz. képviselő-testületi határozata¹ alapján történik.

A munka alapvető célkitűzése, hogy Pécsvárad megfelelően pozícionálja magát hazai és nemzetközi szinten, beazonosítsa azokat az egyéni és egyedi tényezőket, amelyeket fejlesztve versenyképes maradhat, versenyelőnyökhöz juthat. Az Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Koncepcióban (OFTK) meghatározásra kerültek a legfontosabb célkitűzések, kimondva, hogy a városok és térségeik az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében meghatározó szerepet játszanak. Az OFTK-hoz illeszkedve elkészült a Baranya megyei Területfejlesztési Koncepció és Program, amelyek keretét adnak a településfejlesztési elképzeléseknek. Ezekhez illeszkedve készült el Pécsvárad Integrált Településfejlesztési Stratégiája.

¹ Pécsvárad Város Településfejlesztéssel és Településrendezéssel Összefüggő Partnerségi Egyeztetési Szabályzata

2 A HELYZETELEMZÉS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI

A megalapozó vizsgálat a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet mellékletében meghatározott tartalom szerint készült, így helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészt tartalmaz. A vizsgálat a város térségére is kitékint.

A helyzetfeltárás, a helyzetelemzés és helyzetértékelés eredményeként a koncepció és stratégia elkészítéséhez kulcsfontosságú területek legfontosabb tendenciái kerültek bemutatásra, szakterületenként áttekintve a város és térsége esetében a jelenlegi helyzetképet, kiemelve az erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket és veszélyeket, a fejlesztési szükségleteket és a konfliktusterületeket.

2.1 VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

2.1.1 Településszerkezet

Pécsvárad településszerkezetét elsősorban domborzati adottságai határozták meg.

Az országban egyedülálló módon őrzi az árpádkori településszerkezetet, és egyúttal jól mutatja a hajdani monostor településképző szerepét. A város központja őrzi a település jellemző, identitást erősítő karakter jegyeit, jellegzetes utca- és városképeit. Az 1953-ban a város határában megépült a 6-os főközlekedési útvonal. A vasút kialakult vonalával együtt a településszerkezetnek két hangsúlyos eleme jött létre, melyek elválasztják egymástól a különböző funkciójú városrészeket. A község keleti határában új családi házas településrész alakult ki az ötvenes évek végétől. Az utóbbi években a város nyugati irányban is terjeszkedni kezdett, új utcák jöttek létre, melyek egy modern családi házas övezetet alkotnak. Pécsvárad történelmi településrésze ugyanakkor szinte érintetlen maradt.

A déli városrészen belül a gazdasági funkció a legmeghatározóbb, a város gazdasági területeinek nagy része ebben a városrészben található. Helyi sajátosságként említhető még a központi belterületen kívül meglévő két belterületi településrész, a Dombay tó és környéke, valamint Szilágy-pusztai területe.

A településközpont funkcionális összetételének bővítése, épített környezetének megóvása, zöldfelületi arányainak javítása és közösségi terek létrehozása nemcsak a közvetlenül érintett gazdasági, társadalmi szereplők számára előnyös, de a kapcsolódó kisugárzás kihat a település többi részére is.

2.1.2 Társadalom

Pécsváradon, ha kis mértékben is, de csökken a népesség száma, mely elsősorban a természetes fogyással magyarázható. A népesség öregedő tendenciát mutat, az idősek aránya közel duplája a fiatalokénak. Jelentős a német nemzetiség aránya, csakúgy, mint a járás több településén, mely identitáserősítő tényező. A város foglalkoztatási és munkanélküliség adatai javuló tendenciára utalnak, ám így is alacsony a foglalkoztatottak aránya. A jövedelemviszonyok elmaradnak az országos átlagtól, abszolút értékben az utóbbi években csökkenés volt megfigyelhető. A lakásállomány lassan, de stabilan növekszik.

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok miatt Pécsváradon az oktatási intézmények kihasználtsága az utóbbi években romlott. A tanulók száma évről évre csökken, és egyre többen választják a szakiskolai képzést. Saját kollégium révén, vonzó az iskola a más településeken lakó diákok számára is. A bölcsőde és az óvoda kihasználtsága növekszik. A település egészségügyi szolgáltatásai a járás

szükségeit kielégítik. Háziorvosi és gyermekorvosi szolgálat mellett fogorvosi rendelés is elérhető. Pécsvárad szociális ellátási központként a környező települések számára is nyújt szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátást. A városban idősek otthona és drog rehabilitációs központ is működik. A település több intézménye (művelődési ház, könyvtár stb.) az év folyamán számos rendezvénynek ad otthont. A kulturális életet több civil szervezet működése gazdagítja. Pécsvárad önkormányzata fontosnak tartja az esélyegyenlőséget a városban, többek között ezért is készítette el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, melyben rögzíti követelményét és intézkedéseit.

2.1.3 Gazdaság

Pécsvárad gazdasága Pécs gazdaságától függ, mivel a megyeszékhely vonzáskörzetébe tartozik nem csak a város, hanem az egész Pécsvárad járás. A munkaerő képzettségi színvonala nem éri el a megyei átlagot. A foglalkoztatottságot tekintve azonban ez nem jelent problémát, mivel Pécs képes felszívni a kevésbé képzett munkaerőt. A város gazdasági fejlődésének közép-, illetve hosszútávon a szakképzettek hiányával azonban szembe kell néznie, illetve meg kell előznie ezt. Erre a helyi oktatási rendszer lehetőséget ad.

A város gazdaságában a szolgáltató szektor dominál. Az idegenforgalom szerepe a járásban fontosabb, a városban pozitív irányba a gazdasági tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások térnek el.

Pécsvárad számottevő turisztikai attrakciókkal is rendelkezik, azonban ezek kihasználatlanok, országosan kevésbé is ismertek. Ezen mindenképpen változtatni szükséges megfelelő marketinggel. Azonban a fogadó infrastruktúra is fejlesztendő, elsősorban a magasabb színvonalú szállás és vendéglátás tekintetében, de az attrakciók tekintetében is (pl. kerékpárút-hálózat).

Gazdasági vonzáskörzetét tekintve Pécsvárad önálló vonzáskörzettel nem rendelkezik. Pécs vonzáskörzetén belül egy alkörzetet képez a közigazgatási szerepe és ellátott feladatai miatt.

2.1.4 Táj és természeti adottságok

Pécsvárad mintegy ezer esztendeje szerves központja a körülötte elterülő kisebb tájegységnek, így közlekedésileg, gazdaságilag frekvenciáltabb helyzetűnek tekinthető. Ebből kifolyólag a település számos, a helyzetéből adódó sajátossággal rendelkezik, amelyek befolyásolják annak mindenkori táji megjelenését. A táji település megjelenését az ember által alkotott tájjelemek, valamint a táji- és természeti adottságok együttesen teszik unikálissá.

Pécsvárad az elmúlt évszázadokban megőrizte azt a változatos területhasználatot, amely a mai napig jellemző rá. Nagy előnyt jelent a település számára a sajátos fekvése, amelynek köszönhetően a település belterülete közvetlenül a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet határán fekszik, amely igen nagy kondicionáló hatást gyakorol a településre.

A természeti adottságok és a mindenkori tájhasználat között is megfigyelhető egyfajta egymásra utaltság, erre a legjobb példa, hogy a település két víztározóját összekötő vízfolyás mentén találhatóak a legjobb szántók, amelyet a helyi szabályozás is szántóként kategorizál.

Emellett megfigyelhető, hogy azokon a hegy- vagy domboldalakon, ahol lehetséges veszélyként jelenhet meg a földtani közeg mozgásának lehetősége már régóta gyümölcstermesztés zajlik. Azonban aggodalomra ad okot, hogy a település ezek felé a gyümölcsöskertek felé (is) próbál terjeszkedni. Ezzel megszüntetve a tájképileg kedvező adottságot, valamint a jelenlegi növényzet gyökérzetének a talajstabilizáló hatását.

2.1.5 Zöldfelületek

Pécsváradra jellemző sajátos zöldfelületi összefüggés a településen átfolyó számos vízfolyás településképi hatása, amely egyértelműen kedvezően tudja befolyásolni a helyi települési arculatot. Azonban ezek a vízfolyások több szakaszon burkolt, esetlegesen burkolt és fedett árkokban futnak, ezáltal kizárva a vízfolyás, illetve a vízfelület kedvező kondicionáló hatását. A települési belterületeken a patakokra épített tározók megfelelő használatával a vízfolyások kedvező vízállása elősegíthető, így azok burkolása, illetve fedése csak kevés helyen indokolt.

2.1.6 Épített környezet

Pécsvárad viszonylag kis területe ellenére, gazdag és sokrétű - a kulturális fejlődésnek táptalajt nyújtó és az idegenforgalom számára oly vonzó - táji, történelmi és műemléki értékkel rendelkezik.

Dél-dunántúli régióban a pécsvárad vára is speciális helyzetű, hiszen az egyetlen kolostorvár a térségében. A település fő motívuma a kolostorvár és három templom együttese, mely kiemelkedő tájképi értéket képvisel.

A település oly nagy jelentőséggel bírt a középkorban, hogy két vásártere és két plébániatemploma volt, melyek ma is eredeti formájukban őrzik az országos szinten is egyedülálló középkori térstruktúrát. Különösen fontos, hogy műemlék épületek állnak a fontosabb utak mentén és csatlakozási pontjain, melyek szintén méltóképp őrzik a középkori település emlékeit.

Pécsvárad 52 országosan védett műemléket és egy műemléki környezetet tudhat magáénak, mely közigazgatási területéhez viszonyítva, országos viszonylatban is jelentős.

2.1.7 Közlekedés

Nagyterületi szempontból közlekedés földrajzilag a település nem fekszik kedvező helyen. Közúti, vasúti és vízi kapcsolatok révén nem kapcsolódik Pécsvárad térsége az európai közlekedési hálózathoz. A járási közúti közlekedési hálózatának legfontosabb eleme a 6. sz. főút, mely délről érinti a járási központot. A 6. sz. főúton elérhető a megye és régiószékhely Pécs és a főváros Budapest. A járási településeket a főúton kívül négy vagy több számjegyű utakon lehet elérni.

A 2014-2020-as Európai Unió fejlesztési ciklushoz kapcsolódóan az országos jelentőségű közúti, vasúti és vízi közlekedési fejlesztéseinek indikatív listáján Pécsváradhoz, illetve a járási településekhez tartozóan nem található kiemelt fejlesztés.

A településközpontot nem érinti a 6. sz. főút, azt délről elkerüli. A település közúthálózata nem megfelelő sűrűségű. Hiányoznak a rendeltetészerű gyűjtő és összekötő utak a város szerkezetéből.

A településen nem üzemel helyi autóbusz hálózat, de a településméret és a népességszám erre nem is ad okot. Helyközi autóbuszok bonyolítják le a térségi tömegközlekedést, de az összes járatnak Pécsen van a végállomása. Pécsvárad jelenleg nem rendelkezik autóbusz pályaudvarral, ami hátráltatja térségbeli szerepét.

Kiépített kerékpáros infrastruktúrával nem rendelkezik a település, de turisztikailag indokolt lenne a járáson belül hálózat létrehozása.

Parkolási probléma a településközponton belül található, ami a közintézmények és a vásárlási lehetőségek központi elhelyezkedése miatt adódik. A jelenlegi parkolási rendszer tudatos átszervezésével megoldható a felmerült problémakör. A közterület újrafelosztásával újabb parkolóhelyeket lehet kijelölni az intézmények közelében.

2.1.8 Közműellátás

A település helyzetfeltárásának a készítésekor elemzésre került, hogy a közműellátás milyen szinten biztosítja a településen élők komfortját és védi a település környezeti állapotát.

A település viszonylag kedvező közműellátottsággal rendelkezik.

A helyszíni vizsgálatok is alátámasztották, hogy Pécsváradon, ahol a település korszerű termikus energiaellátására a napenergia hasznosítása is rendelkezésre áll, csak szórványosan láthatók napenergia hasznosítást szolgáló napkollektorok, napelemek. A megújuló energiahordozók hasznosításának hatékonyságát az optimális kihasználtsággal lehet elérni. Alkalmazásra elsődlegesen a napenergia vehető igénybe, napkollektorok-napelemek alkalmazásával.

A környezeti állapotot, s ezzel az életkörülményeket alapvetően befolyásolják a felszíni vízvezetés rendszerében előforduló hiányosságok. A település területén a csapadékvíz elvezetés jellemzően nyílt árkok segítségével megoldott. A jelentkező szélsőségesebb csapadék események zavarmentes elvezetésére a rendelkezésre álló vízvezető rendszer nem alkalmas.

A település felszíni vizekben gazdag, de azok sem biztosítják a szélsőséges csapadékesemények zavartalan elvezetését. Szélsőséges csapadékesemények között kell említeni azokat a klímaváltozás hatására előforduló záporokat, amelyek az úgynevezett „villámárvíz” előfordulását okozhatják. A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság elkészítettett egy országos térképet, amely alapján Pécsvárad „villámárvíz” előfordulási valószínűsége szempontjából a „magas” kockázatú területen fekszik. Ez ellen a csapadékvíz elvezetési rendszer megfelelő kiépítésével, víz-visszatartásra alkalmas záportározó létesítésével lehet védekezni, ezért a település csapadékvíz elvezetési rendszerét mielőbbi szükséges felülvizsgálni.

2.1.9 Környezeti állapot

A környezetvédelmi közegek, valamint azoknak a hasznosítása területén szintén sajátos egymásra utaltság figyelhető meg, azonban jelenleg ennél a területnél követik az elképzelések, valamint a jelenlegi állapot a helyi adottságokat.

Kedvező, hogy a településen keletkező légszennyezés minimálisnak tekinthető, így ennek, valamint a közelben lévő nagy erdőterületeknek köszönhetően a település potenciálisan is jó levegővel rendelkezik, amely igen nagy csábító erő lehet az idelátogatók számára.

Közép- és hosszútávon problémát és további konfliktusokat teremthet a település hirtelen terjeszkedése, mivel így veszélybe kerül a táji környezet kedvező látványa. További probléma, hogy az északnyugati területen, ha tovább terjeszkedik, a település a belterület gyakorlatilag összesen a Natura 2000-es területekkel.

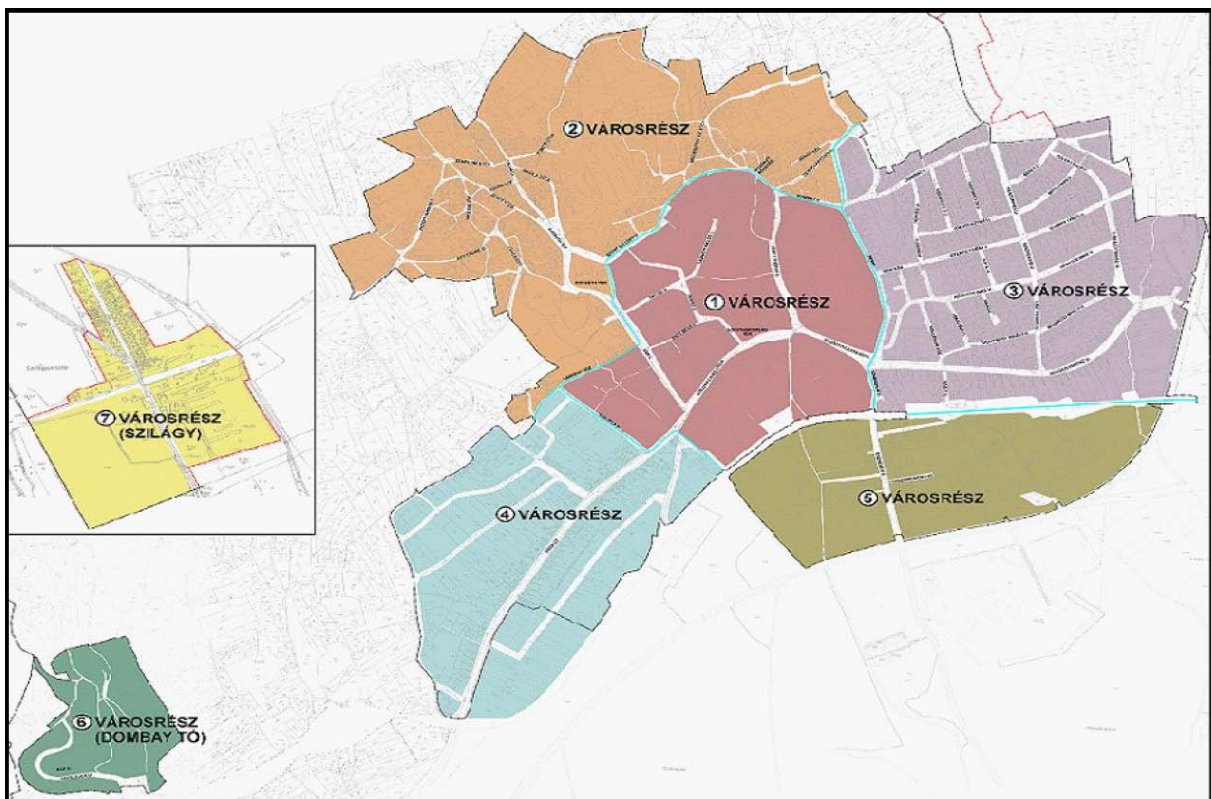
Az is megfigyelhető, hogy a település ipara a közeli főút felé igyekszik, ami egy reális törekvés, azonban nagy figyelmet kell fordítani az újonnan épített objektumok táji megjelenésére is a potenciálisan kialakuló táji konfliktusok megelőzése érdekében.

2.2 VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

Pécsvárad szerkezetileg, városképi arculatában, karakterében és területhasználati jellemzői alapján 7 városrészből áll, az Integrált Városfejlesztési Stratégia lehatárolása szerint. A városrészi lehatárolás változatlanul marad, az egyes területi célok eszerint kerülnek meghatározásra. Az eredeti lehatárolásnak történeti, városszerkezeti okai egyaránt vannak.

E városrészek részletes elemzése a megalapozó vizsgálatok során történt meg, rámutatva az adott városrészben meglévő legfontosabb tendenciákra, a funkcióellátottságra, gazdasági jellemzőkre, bemutatva azon területeket, ahol a városrész városon belüli pozíciója, helyzete, ellátottsága erősséget vagy gyengeséget jelez, s megjelölve azon fejlesztési lehetőségeket, amelyek elmozdulást jelenthetnek ezen állapotból.

A városrészek fejlesztésével kapcsolatban általános elv a differenciált, de a város egészében való gondolkodás, az épített elemek, a közterületek, a zöldfelületi rendszer fejlesztése és a gazdaságfejlesztés közötti összhang megteremtése.

2.2-1. ábra: Pécsvárad településrészek

1. Történeti és jelenlegi településközpont
2. Vár és a történeti település északi területe
3. Keleti városrész
4. Pécsi út melletti terület
5. Vasút és a 6-os számú főút közötti terület
6. Dombay tó és környéke
7. Szilágypuszta területe

Az egyes városrészek jelenlegi funkcióit az alábbi ábra foglalja össze:

Jelmagyarázat:												
	meghatározó funkció											
	egyéb jellemző funkció											
	nem jellemző funkció											
Városrészek	Funkció	Ipari, logisztikai	Kereskedelmi	Mezőgazdasági	Zöldfelület, környezet	Turisztikai, rekreációs	Közlekedési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
Történeti és jelenlegi településközpont												
Vár és a történeti település északi területe												
Keleti városrész												
Pécsi út melletti terület												
Vasút és a 6-os számú főút közötti terület												
Dombay tó és környéke												
Szilágypuszta területe												

2.2-2. ábra: A városrészek jellemző funkciói

3 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

3.1 PÉCSVÁRAD JÖVŐKÉPE

Az integrált településfejlesztési stratégia - a településfejlesztési koncepcióval és az Európa 2020 stratégiával összhangban - Pécsvárad 2020-ig elérni kívánt fejlesztési céljait határozza meg.

3.1.1 Pécsvárad jövőképe

A város térségi szerepére, az ellátandó közfunkcióira és szolgáltatásaira vonatkozóan a következő jövőkép fogalmazható meg:

JÖVŐKÉP

Pécsvárad hosszú távon a fenntartható fejlődés városa, egy egészséges, a helyi és térségi lakosság számára magas életminőséget, lakó- és munkahelyet nyújtó város, amely szolgáltatásaival és helyi attrakcióival, épített örökségével kiemelkedő turisztikai és rekreációs szerepet tölt be és ahol

- a fejlett helyi gazdaságnak köszönhetően a foglalkoztatási szint magas,
- a társadalmi és környezeti fenntarthatóság szempontjai érvényesülnek,
- az egészséges élet alapfeltételei biztosítottak, az itt élők egészséges környezetben, egészséges életmódot folytatva élnek.

Pécsvárad 2030-ra elérendő jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan az alábbiak szerint körvonalazható:

3.1.2 A település jövőbeni térségi szerepe, pozíció a településhierarchiában

Pécsvárad a térségben vezető szerepet betöltő, hazai és nemzetközi kapcsolatait ápoló, jó elérhetősége, intézményhálózata és munkahelyteremtő gazdasága révén kiterjedt vonzáskörzettel rendelkező város.

3.1.3 A település arculata

Jól karbantartott épületállományával, gondozott közterületeivel és zöldfelületeivel, közparkjaival vonzó képet sugároz polgárainak és az idelátogatóknak.

3.1.4 A népesség alakulása, demográfiai jellemzői

A népesség növekedése nem csak a pozitív vándorlási különbözetnek köszönhető, hanem az egyre magasabb számban, helyben maradó fiataloknak, akik perspektívát és pozitív jövőképet látnak Pécsváradon. A javuló népességmegtartó és népességvonzó képességnek köszönhetően a lakosság korösszetétele még kedvezőbbé válik. Pécsvárad a tanulmányaik elvégzése után visszatérő fiatalok számára is vonzó, a letelepedéshez tényleges alternatívákat nyújtani tudó település lesz.

3.1.5 A települési élet minősége

Pécsvárad élhető, jó színvonalú infrastruktúrával és közszolgáltatásokkal rendelkező város. A város minden korosztály számára jó minőségű ellátásokat biztosít az oktatási, egészségügyi, szociális, kulturális és infrastrukturális területen egyaránt.

3.1.6 A környezet, a környezeti fenntarthatóság, a környezeti magatartás állapota

A várost övező természeti környezet minőségi fenntartásával, az értékek védelmével és megőrzésével, valamint megfelelő hasznosításával, a megújuló energiaforrások széles körű felhasználásával, a fenntarthatóság szempontjai érvényesülnek, Pécsvárad környezettudatos várossá válik.

A várost vonzó és energiahatékony épített és természeti környezet jellemzi. A város főbb környezetvédelmi mutatói illeszkednek az európai uniós normákhoz. Az épített környezet fejlesztésekor elsődleges szempont az energiahatékonyág növelése (energiahatékony épületállomány), a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás.

Az épített örökség védelme, a belvárosi és városkörnyéki zöldterületek megóvása, fejlesztése révén a városkép vonzó.

2030-ban Pécsvárad fejlett helyi gazdasággal rendelkezik, amely nagyszámú, minőségi munkahelyen keresztül magasabb jövedelmi szintet biztosít a lakosok számára. A foglalkoztatottak aránya növekszik, a munkanélküliség csökken.

A meglévő befektetők megtartása mellett további beruházások valósulnak meg. A foglalkoztatásban jelentős szerepet töltenek be az erős helyi vállalkozások. A helyi termékek és szolgáltatások fogyasztása révén a helyben keletkező jövedelmek nagy része a városban kerül elköltésre, amely tovább növeli a helyi jövedelmek szintjét.

A város gazdaságában fontos szerepet tölt be a turizmus, a színes és változatos városi programkínálat, valamint a fejlett vonzerők egyre növekvő számú látogatót vonzanak a városba.

3.1.7 A település gazdasága és pénzügyi helyzete

Pécsváradon a gazdaság egyenletes ütemben fejlődik, egyre magasabb számú jól kvalifikált munkaerőt foglalkoztat. Az ipari szektor bővül, új vállalkozások telepednek meg, a közintézmények és a városkép fejlesztése folyamatos. A turisztikai kínálat szintén bővül, a turizmus jó minőségű szolgáltatásokat nyújt az idelátogatók számára. A város gazdasági tevékenységére alapozva, környezetet nem terhelő ágazatokban, növekvő hozzáadott érték termeléssel stabil munkalehetőséget nyújt a város és térsége számára. A város kiemelt figyelmet fordít a gazdaság- és intézményfejlesztés terén is megvalósuló energetikai beruházásokra, a fenntarthatóság (pl. napenergia) jegyében működő vállalkozások megtelepedésére.

3.1.8 A társadalmi folyamatok kezelése, közösségi magatartás, társadalmi kohézió

Pécsvárad aktív társasági életet élő város, ahol az oktatási intézményekben eredményes közösség fejlesztés zajlik.

A civil szervezetek jelentős és aktív szerepet töltenek be a helyiek életében, tevékenységük minden korosztályt megcéloz. A civil szervezetek működése a szociális ellátás területére jelentős pozitív hatással bír a kapcsolódó civil, önkéntes tevékenységgel. A civileknek pozitív hatásuk van a gazdaságra is, hiszen a település turisztikai vonzerejét növelik a művelődési központ, a civil szervezetek, sportegyesületek rendezvényei, programjai. A civil szféra aktivitása pozitív hatással lehet a környezetvédelemre, a települési zöldfelületekre, illetve a lakosság állapotán keresztül a demográfia területére is a lakossági akciók, szemléletformálási tevékenységek (pl. szemétyűjtés, növényültetés, egészségvédelmi tájékoztatók) szervezése révén.

A városban élők életminőségének fontos alapfeltételét jelentő humán szolgáltatások infrastruktúrája kiépült, fejlett. A szolgáltatások színvonala magas, korszerű egészségügyi alapellátás, megfelelő minőségű oktatási-nevelési szolgáltatások, szükségletekre reagáló szociális ellátás, ügyfélbarát közigazgatás jellemzi a várost.

A lakosság körében rendszeres intenzív felvilágosító, prevenció és szűrési programok, eredményeként javul a lakosság egészségi állapota. A humán szolgáltatásokat korszerű mobil alkalmazások egészítik ki.

A szükséglet-orientált, magas színvonalú szakképzésnek köszönhetően a város munkaerőpotenciálja jól képzett és rugalmas. A szakközépiskolákban elterjedt a duális képzés. A városban működő iskolák a helyi társadalom és gazdaság képzési, fejlesztési és innovációs bázisait jelentik.

A városban élők életminőségét pozitívan befolyásolja az elérhető magas színvonalú kulturális és szabadidős szolgáltatások széles köre.

A gazdasági fejlődés hatására a társadalmi polarizáltság fokozatosan csökken a városban. A jövedelmek közötti különbségek nem növekednek tovább, a hátrányos helyzetű csoportok életminősége javul, felzárkózási esélyük növekszik. A szociális feszültségek a kezelésükre indított szakmai programok eredményeképpen enyhülnek. A leromlott városi területeken élők száma fokozatosan csökken.

3.1.9 Átfogó célok

Pécsvárad Településfejlesztési Koncepciója a jövőkép eléréséhez kapcsolódóan, a fejlesztési irányokhoz illeszkedően négy átfogó célt fogalmaz meg.

1. **Versenyképes város:** Versenyképes, magas színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése
2. **Attraktív város:** Mind a turisták, mind a térségben élők számára jó minőségű szolgáltatások és programok nyújtása
3. **Fenntartható és élhető város:** Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás
4. **Gondoskodó város:** Javuló életminőség és a társadalmi különbségek csökkentése

A négy átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait.

A Versenyképes város átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő-piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja.

Az Attraktív város átfogó cél a turizmusfejlesztési célokat határozza meg, a meglévő építészeti örökség és táji adottságok figyelembe vételével.

A Fenntartható és élhető város átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a táj és a környezeti állapot megóvására.

A Gondoskodó város átfogó cél a város társadalmi, szociális kérdéseire és a veszélyeztetett társadalmi csoportok problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat.

VERSENYKÉPES VÁROS

A versenyképes város átfogó cél a foglalkoztatási, a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A város gazdasági stabilitásának megteremtése érdekében törekedni kell a gazdaság diverzifikációjára. A város meglévő iparterületének fejlesztésével, vállalkozók ide vonzásával, továbbá helyi termékek előállításával, feldolgozásával, e tevékenységek támogatásával a helyi foglalkoztatás tekintetében komoly előrelépés érhető el. A település alapvetően olyan gazdasági vállalkozásokat kíván támogatni, amelyek magas hozzáadott értékű tevékenységet folytatnak, s környezetbarát technológiákat alkalmaznak. Mindezek kapcsán kulcsfontosságú terület az oktatás, képzés fejlesztése, az oktatás minőségi színvonalának folyamatos emelésére való törekvés.

A célállapot fő jellemzői:

- Korszerű, hatékony, diverzifikált gazdaság;
- Növekszik az ipari és szolgáltató szektor hozzáadott értéktermelése, részben a helyi kis- és közepes méretű vállalkozások, részben a közepes és nagyobb vállalkozások teljesítménye révén;
- A város jól megközelíthető, korszerű, relatíve olcsón üzemeltethető és változatos telephelykínálattal áll a befektetők rendelkezésére;
- A helyi munkaerő szakmai felkészültsége, motiváltsága kiváló, illeszkedik a kereslethez, a folyamatos tovább- és átképzés lehetőségei rendelkezésre állnak;
- A város aktív vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési politikát folytat, a gazdaság és a település vezetése között érdemi párbeszéd van;
- A városkörnyéki településekkel szoros együttműködésben, a helyi és térségi adottságokra alapuló gazdaságfejlesztés a háttértelepülések integrálását biztosítva az élelmiszergazdaság fejlődéséhez is hozzájárul;
- A növekvő helyi adóbevételek hozzájárulnak a város fejlesztéséhez és üzemeltetéséhez.

ATTRAKTÍV VÁROS

Az attraktív város átfogó cél Pécsvárad vonzerejének növelését segíti, a meglévő adottságok hatékonyabb kihasználásával. A város fő vonzereje, turisztikai célpontja a Vár és környezete. A városmarketing tevékenységének fejlesztése, sokoldalú desztináció menedzsment, a turisztikai programkínálat minőségi fejlesztése a településfejlesztési koncepció kiemelt célja lehet.

A célállapot fő jellemzői:

- A turizmus jövedelemtermelő képessége nő, a turisztikai szolgáltatás, vendéglátás és szálláshelykínálat a különböző célcsoportok számára;
- Az idegenforgalmi termékpaletta optimális kihasználása, desztinációs összefogás és az idegenforgalmi vállalkozások ösztönzése;
- A turisztikai fejlesztések során a környezeti egyensúly megőrzése kiemelt hangsúlyt kap, Pécsvárad a természetközeli élményturizmus célterületeként is megjelenhet;
- A minőségi zöldterületek hálózattá bővítése és az aktív kulturális élet mind a turisták, mind a térségben élők, mind a beköltözők számára vonzó;
- Jó minőségű szolgáltatások és programok nyújtása révén Pécsvárad több turisztikai területen is vonzó célponttá válik (kulturális, sport, öko- és szabadidős turizmus, egészségmegőrzés);

FENNTARTHATÓ ÉS ÉLHETŐ VÁROS

A fenntartható és élhető város átfogó cél a hatékonyan működő, minőségi kínálatot nyújtó város kialakítását tervezi. A város magas színvonalú humán szolgáltatásokat és infrastrukturális feltételeket, s minőségi lakókörnyezetet nyújt lakói és a beköltözők számára. A demográfiai változásokhoz alkalmazkodva intézményrendszerét is a kereslethez igazítja, s a különböző kor- és célcsoportok életminőségének javulásához hozzájárul, miközben a fenntartható városüzemeltetés szempontjai is érvényesülnek. Kiemelt hangsúly helyeződik a helyi erőforrások hasznosítására (táji, természeti, épített értékek stb.). A megújuló energiaforrások felhasználásával (pl. napenergia), az energiahatékonyság javításával, s a szemléletformálás segítségével Pécsvárad környezettudatos várossá válik.

Mindezek mellett a város minden városrészében a funkciók bővítése és a szolgáltatások kínálatának, minőségének és elérhetőségének javítása az élhetőség szempontjából meghatározó. A közterületek minőségi fejlesztése, a közlekedés és a humán szolgáltatások feltételeinek és kínálatának javítása a lakóterületeken élők életfeltételeit, életszínvonalát alapvetően meghatározza. A közbiztonság javítása az élhetőség szempontjai között határozottan megjelenik.

A célállapot fő jellemzői:

- Minőségi lakókörnyezet és ellátórendszer teszi vonzóvá és élhetővé a várost, s minden városrészt;
- A város területfelhasználási politikáját az energiahatékonyság kiemelt figyelembe vételével alakítja, törekszik a város relatív kompaktságának megőrzésére, a környező mezőgazdasági és erdőterületek megőrzésére, a zöldfelületek és városi nyitott terek arányának további növelésére, a tájhasználat optimalizálására;

- Energiaellátásának biztosítására egyre növekvő arányban kerülnek hasznosításra a megújuló energiaforrások, s kiemelten kerülnek figyelembe vételre az energiahatékonyság szempontjai mind az új épületek építésénél, mind a meglévő épületállomány felújításánál;

GONDOSKODÓ VÁROS

A gondoskodó város átfogó cél a javuló életminőség és a társadalmi különbségek csökkentését tűzi ki célul. A város társadalmi, szociális kérdéseire és a veszélyeztetett társadalmi csoportok problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési elképzeléseket. A identitás erősítését, a helyi társadalom kohézióját célozza. A szolidáris és befogadó társadalom képéhez hozzátartozik a különböző társadalmi helyzetű csoportok közötti kohézió javítása, a városkörnyéki és járási településekkel való kapcsolatrendszer minőségi fejlesztése, az együttműködések mindkét fél számára előnyös voltának generálása, a város központi szerepköréből adódó felelőssége.

Az átfogó cél mögött az önkormányzatnak az a szándéka áll, hogy a lehető legbiztonságosabb szociális védőhálót hozza létre a városban.

Az intézményhálózat kiépült, a segítségre szorulóknak pedig az önkormányzat mellett a civil szervezetek és egyházak támogatására is számíthatnak. A gondoskodó város arról ismerhető meg, hogy lakói nem közömbösek egymás iránt, felelősséget éreznek egymásért és szükség esetén segítséget nyújtanak, így épül az erős és gondoskodó közösség.

A célállapot fő jellemzői:

- Pécsvárad javuló népességmegtartó és népességvonzó képességnek köszönhetően a lakosság összetétele még kedvezőbbé válik, s a társadalmilag hátrányos helyzetű csoportok integrációja révén a társadalmi különbségek csökkennek, miközben a lokálpatriotizmus és a helyi közösségi élet erősödik, a város a fiatalok számára vonzó marad, s tanulmányaik elvégzése után visszatérnek Pécsváradra;
- A helyi társadalom aktív és egészséges, ezen értékek megjelennek a városról alkotott képben is;

3.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

Pécsvárad 2020-ig elérendő, középtávú stratégiai célkitűzései egyrészt középtávú átfogó célokat, másrészt városi szintű tematikus célokat és városrészi szintű területi célokat foglalnak magukban.

Jövőkép	Pécsvárad hosszú távon a fenntartható fejlődés városa, egy egészséges, a helyi és térségi lakosság számára magas életminőséget, lakó- és munkahelyet nyújtó város, amely szolgáltatásaival és helyi attrakcióival, épített örökségével kiemelkedő turisztikai és rekreációs szerepet tölt be			
Középtávú átfogó célok	VERSENYKÉPES VÁROS Versenyképes, magas színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése	ATTRAKTÍV VÁROS Mind a turisták, mind a térségben élők számára jó minőségű szolgáltatások és programok nyújtása	FENNTARTHATÓ ÉS ÉLHETŐ VÁROS Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás	GONDOSKODÓ VÁROS Javuló életminőség és a társadalmi különbségek csökkentése
Tematikus célok	T1 – Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés	T3 - Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások	T6 – Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	T9 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése
	T2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása	T4 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek	T7 - Minőségi lakókörnyezet	T10 – Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása
		T5 – Az épített örökség megőrzése	T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	

3.2-1. ábra: Stratégiai fejlesztési célok célrendszere

3.2.1 Tematikus célok

A tematikus célok a középtávú városfejlesztési célok mentén kerültek meghatározásra, amelyek főbb beavatkozási területei a gazdaság, a turizmus, a társadalom és az életminőség javítása. A tematikus célok rendszerét az alábbi táblázat foglalja össze:

1. VERSENYKÉPES VÁROS Versenyképes, magas színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése	
T1	Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés
T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása

2. ATTRAKTÍV VÁROS Mind a turisták, mind a térségben élők számára jó minőségű szolgáltatások és programok nyújtása	
T3	Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások
T4	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek
T5	Az épített örökség megőrzése

3. FENNTARTHATÓ ÉS ÉLHETŐ VÁROS Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás	
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés
T7	Minőségi lakókörnyezet
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása

4. GONDOSKODÓ VÁROS A lakosság életminőségének, valamint a műszaki és humán infrastrukturális feltételek javulása, a népesség növekedése	
T9	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése
T10	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása

3.2-2. ábra: Tematikus célok rendszere

1. Versenyképes, magas színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése

T1 - Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés

Pécsvárad jövője és fejlődése szempontjából kiemelten fontos, hogy fejlett helyi gazdasággal rendelkezzen, amely nagyszámú, minőségi munkahelyen keresztül magasabb jövedelmi szintet biztosít az itt élőknek.

A foglalkoztatás előmozdításának egyik fontos eleme a munkahelyek számának emelése.

A gazdaság versenyképességének növeléséhez a kis- és középvállalkozások további fejlesztésére van szükség.

A tematikus cél a vállalkozások fejlődését, növekedését, hatékonyságuknak növelését, valamint a munkaerő versenyképességét támogató beavatkozásokat helyezi előtérbe. Fontos a lehetséges vállalkozói kör figyelmének a térség irányába terelése, amely közös, legalább járási szintű gazdasági marketingtevékenységet igényel a nemzetközi piacon. A hatékony megvalósításához ugyanakkor elengedhetetlen egy helyi gazdasági szervezet létrehozása is.

A KKV-k versenyhátrányának csökkentése érdekében szükséges a modernizáció elősegítése, a vállalkozói kultúra, a műszaki-technológiai háttérük fejlesztése, a fejlődésre képes mikro-, kis- és középvállalkozások piaci pozícióinak javítása, innovatív képességük növelése. A versenyhátrány mérséklése céljából elengedhetetlen a térség vállalkozóinak összefogásában rejlő előnyök kihasználása, a területileg koncentrált, ágazatilag vagy szakmailag szerveződött vállalati együttműködések kialakítása, az együttműködő vállalkozások által megvalósítandó projektek kidolgozása. Az intézkedés keretében törekedni kell a helyi vállalkozások által előállított javak helyi fogyasztását célzó projektek kidolgozására.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönző politika
- Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók
- Térségi vállalkozások együttműködésének ösztönzése
- Innovációs-, és adaptációs készség javítása, együttműködés kialakítása az oktatási intézmények és a vállalkozások között

T2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása

A gazdaság infrastrukturális feltételeinek javítása magában foglalja egyrészt az iparterület úthálózatának, közműrendszerének, infokommunikációs eszközeinek, a megfelelő minőségű zöldfelületi rendszereinek fejlesztését, másrészt pedig elősegíti a vállalkozások számára biztosított szolgáltatások fejlesztését is. A szolgáltatásfejlesztés kiterjed a vállalkozások mindennapi működéséhez szükséges üzleti és ügyviteli szolgáltatások bővítésére, az iparterület egységes, XXI. századi arculatának kialakítására. Cél, hogy a vállalkozások működési feltételei javuljanak, ezzel is megfelelő háttérrel biztosítva a versenyképesség és működési hatékonyság erősödéséhez. A megfogalmazódó fejlesztési igények hosszú távon hozzájárulnak az ipar megerősödéséhez.

Cél a gazdaságra pozitív hatást gyakorló feltételek megteremtése a helyi gazdaság újrapozicionálásával, kedvező adottságok kihasználásával. Az erőforrások fenntartható használatára

alapozva növelni szükséges a város versenyképességét, gazdasági termelését, a foglalkoztatás ösztönzését és a megélhetés biztosítását.

Az uniós források befektetés célú felhasználása, a hiányzó infrastrukturális elemek megvalósítása és a piaci szereplők közötti gazdasági együttműködés növelése. Ehhez mindenféleképpen szükséges, hogy a város jól megközelíthető, korszerű, relatíve olcsón üzemeltethető és változatos telephelykínálattal álljon a befektetők rendelkezésére, ami a környezet, táj és talajvédelmet is figyelembe vevő, megfelelő helyen kialakítandó iparterület(ek) fejlesztését teszi szükségessé.

Fontos az itt lévő befektetők megtartása mellett további beruházások idevonzása, ennek feltételeinek megteremtése.

Tovább kell erősíteni a helyi vállalkozásokat, ennek érdekében ösztönözni szükséges a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, amely elősegíti a helyben keletkező jövedelmek minél nagyobb részének városban tartását.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Ipari park fejlesztése
- Meglévő iparterület infrastrukturális fejlesztése
- Az iparterületen igénybe vehető üzleti, ügyviteli szolgáltatások bővítése
- Új munkahelyek teremtése

2. Mind a turisták, mind a térségben élők számára jó minőségű szolgáltatások és programok nyújtása

T3 - Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások

Pécsvárad turizmusának fejlesztése érdekében elengedhetetlen a háttértelepülések idegenforgalomba történő bevonása. A városfejlesztési koncepcióra építve ki kell dolgozni Pécsvárad marketing stratégiáját és programját, ami nem csak a turisztikai célokat, hanem a térség teljes körű kommunikációját, pl. egyéb befektetési lehetőségek, egyedülálló természeti értékek bemutatása kell, hogy szolgálja. A marketing kommunikációhoz kapcsolódóan fontos a térség egyedi arculatának kialakítása, majd – a korszerű kommunikációs eszközök alkalmazásával - a várostérség célcsoport orientált promóciója mind belföldi és külföldi szinten egyaránt. A modern technikai eszközöket (pl. mobil technológiák, interneten közösségi oldalak) is alkalmazó szervezett kommunikációs tevékenység szervezése a turisztikai, gazdaságfejlesztési célok mellett fontos szerepet tölthet be a helyi társadalmi együttműködések szervezésében, helyi lakosok informálásban is.

A térségi marketing tevékenységgel szükséges segíteni a Pécsváradhoz kapcsolódóan szervezett térségi gazdaságfejlesztési programok megvalósítását is. A térségi marketing során nem csak arculatépítési, illetve egyéb kommunikációs tevékenységekre van szükség, hanem célszerű a vállalkozások, befektetők figyelmét vonzó versenyképes környezet bemutatásával és komplex befektetési ösztönzési csomagok kialakításával felkelteni. A befektetési döntéseket sokszor nemcsak tisztán pénzügyi szempontból, hanem az életminőséget is figyelembe vevő komplex döntési rendszer alapján hozzák meg.

A turizmus további erősödéséhez szükséges a meglévő attrakciók fejlesztése, újabb vonzerők kialakítása, valamint a vendégfogadás feltételeinek mennyiségi és minőségi bővítése.

Vár hasznosítása:

- rendezvények lebonyolítása (esküvők, osztálykirándulások)
- konferencia turizmus (internet kapcsolat, konferencia terem, szállás biztosítható)
- egészségügyi turizmus fejlesztése (természetgyógyászat, bio, stb. – tőkeerős fogyasztói kör)

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenység
- A térségben kihasználatlan vonzerők fejlesztése marketing és kommunikációs eszközökkel (kulturális örökség, természeti táj, gasztronómia, szabadidős sportok)
- A vendégfogadás feltételeinek mennyiségi és minőségi bővítése
- Vár rekonstrukció folytatása
- Városközpont rehabilitáció folytatása – attrakciók fejlesztése

T4 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek

A városban élők életminőségét nagyban befolyásolja az elérhető kulturális és szabadidős szolgáltatások mennyisége és minősége. A kulturális és közművelődési intézmények fejlesztésében előtérbe kell helyezni a nyitottságot, a multifunkciós jelleget, a lakossági igényekhez igazodó rugalmas megoldásokat (nyitva tartás, online alkalmazások), ösztönözni kell az alulról jövő kulturális és szabadidős kezdeményezéseket.

A kultúra komplex megítélésének jelentősége igen fontos, tekintettel a benne rejlő gazdaságfejlesztő erőre is, amely a megfelelő hasznosítás révén jelentősen hozzájárulhat a települési identitás és társadalmi kohézió javításához, valamint az idegenforgalmi kínálat bővítéséhez.

Pécsváradon és térségében is törekedni kell a kulturális program kínálat folyamatos megújítására, a programok egész éves szervezésére a civil és egyéb szakmai szervezetekkel együttműködésben. Cél a kulturális örökségértékek megóvása és fenntartható bemutatása, valamint a kulturális jellegű programok és tevékenységek széleskörű elterjesztése. Olyan programokat javasolt megvalósítani a helyi szereplők bevonásával, amelyek révén Pécsvárad vonzó desztinációként jelenik meg a potenciális látogatók körében.

A szabadidős tevékenységek ösztönzése keretében kiemelt fontosságú a tömegsport ösztönzése, feltételeinek megteremtése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be.

A színes és változatos közművelődési, rekreációs és sport lehetőségek, a pezsgő, élettel teli közösségi terek mind az itt élők, mind az ide látogatók számára vonzóak.

A sport és a szabadidős funkciók fejlesztésének együttes támogatása komplex hatást fejt ki a lakosság alapvető szükségleteit kiszolgáló megfelelő életkörülmények, egészséges környezet kialakítására. Fontos célkitűzés emiatt az életminőséget fejlesztő sport- és szabadidős létesítmények hálózatának fejlesztése és többcélú hasznosításának elősegítése (szem előtt tartva az ifjúságpolitikai igényeket), továbbá a közterületek sportolásra és szabadidő eltöltésre alkalmassá tétele.

Az egészséges életmód iránti elköteleződés hozzájárul a természetes és természet-közeli környezet megőrzéséhez, ezáltal a térség megújító erejének fenntartásához. A térség valamennyi lakójára szükség van ennek eléréséhez, az egyénektől a vállalkozásokig, a közintézményektől a civil szervezetekig.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések

- Egészségturizmus, ill. egészségipar fejlesztése
- Aktív turizmus feltételeinek javítása (kerékpáros, gyalogos, horgászturizmus)
- Kulturális turisztikai értékek bemutatása
- A helyi identitás és kohézió erősítése (szabadtéri attrakciók, kulturális rendezvénysorozat)

T5 - Az épített örökség megőrzése

A város épített kulturális öröksége rendkívül gazdag, elemei nemzeti és helyi identitásunk meghatározó részét képezik, alapvető fontosságúak a jólét és a gazdasági kilátások szempontjából, valamint jelentős hozzáadott értéket képviselnek a gazdasági növekedés és munkahelyteremtés terén. Ugyanakkor az állam és a helyi közösségek korlátozott teherviselő képessége miatt elmaradó állagmegóvási és helyreállítási munkák következtében az épített örökség állapota rendkívül leromlott. Sok esetben az épületállomány alul- vagy egyáltalán nem hasznosított, így nem tud méltó funkciót betölteni a helyi közösség életében. Ez pedig áttételesen visszahat a közösségek összetartó erejére, településeink népességmegtartó erejére és a társadalmi folyamatokra. A kulturális és természeti örökség védelme, megőrzése és hozzáférhetőségének javítása, a fenntartható helyi közösségek támogatása és a társadalmi kohézió erősítése. A cél a városi épített és kulturális örökség, valamint a kapcsolódó táji örökség megőrzése és bemutathatóvá tétele, valamint a kulturális örökséghez való hozzáférés javítása.

Fontos szempont a közösségek szemléletformálása, az örökség, mint lehetőség integrálása a köztudatba, az örökségi elemek "élhető" hasznosítását hirdető pozitív üzenetek terjesztése, az ezekhez szükséges oktatások, képzések (tanműhelyek, szakvezetések) integrálása a projektekbe, és ezeken keresztül az örökségi helyszíneknek közösségformáló erőként való hasznosítása, a tehetséggondozás és a társadalmi felzárkózás elősegítése.

Alapvető cél a városi életforma színtereiként szolgáló leromlott állapotú országos műemléki védelem alatt álló épített kulturális örökségi értékek és kapcsolódó táji környezetük hiteles és fenntartható megújítása, kulturális funkcióiknak megerősítésével és nagyközönség számára elérhetővé tételével, ezáltal enyhítve a társadalmi egyenlőtlenségeket.

Az épített kulturális örökség megőrzése és fenntartható használata városi térségekben olyan megalapozott módon kell, hogy megvalósuljon, amely segíti a valódi szükségleteken alapuló társadalmi befogadást a kulturális és közösségi javakhoz való hozzáféréseken keresztül.

Az egyedileg védett és nyilvántartott régészeti lelőhelyek területét érintő kulcsprojektek (Vár rekonstrukció II. ütem, Várkert nyugati pereme, bővítés, kerékpárút kialakítása, Sütő-gödör területére tervezett ifjúsági szálló kialakítása stb.) esetében a régészeti/örökségvédelmi szempontok figyelembevételét, a vonatkozó örökségvédelmi jogszabályok betartását, az örökségvédelmi hatósággal történő előzetes egyeztetést (nagyberuházás esetén már a legkorábbi fázisban előzetes régészeti dokumentáció és próbakutatás elkészíttetését) és engedélyezését, illetve a beruházást megelőző régészeti feltárás idő- és költségvonzatát szem előtt tartani szükséges

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Műemlék épületek, védett épületek felújítása, rekonstrukciója
- Városmagterület rehabilitációja
- Városmagterületi területek rekonstrukciója

3. Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás

T6 - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés

Cél az energiatudatosság fokozásával, az energiatakarékosság és –hatékonyság növelésével, a nap energiapotenciál kihasználásával az energiafüggőség csökkentése. Az innovatív technológiák alkalmazásával csökkenthetők az üzemeltetési, fenntartási költségek és az energiafelhasználás, valamint szélesíthető a szolgáltatási kínálat, ami hozzájárul az életminőség javításához.

A beavatkozás célja a fenntartható fejlődés elősegítése az energiahatékonyság növelésével, illetve a megújuló energiák alkalmazásával. A környezettudatosság fontos eleme az energiatudatosság beépülése a mindennapi életbe, amely kapcsán törekedni kell az épületállomány energiatakarékosságot szolgáló felújítására, valamint a működtetésére. A megújuló erőforrások fűtési és hűtési célú hasznosításának elterjedését, ezen belül is napelemek, napkollektorok, illetve kisebb biomassza fűtőművek létesítését célszerű támogatni.

Az elvárható komfort és környezetvédelmi igények biztosítására és a klímaváltozás hatásainak kezelésére a teljes, jól működő, karbantartott közműellátást kell biztosítani a város belterületein. A fenntarthatóság javítása érdekében a takarékosagra nevelés mellett az egyes közműveknél fejlesztési igények jelentkeznek.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Az önkormányzati intézményekben, ingatlanokban az energiahatékonyság növelés és a megújuló energia felhasználás alkalmazása
- Közvilágítás korszerűsítése
- Energetikai tanácsadás és energetikai fejlesztések koordinációja intézményi háttérének megteremtése

T7 - Minőségi lakókörnyezet

Cél, hogy a város kompakt méretű legyen, a lakóterületei folyamatosan megújuljanak, a település belterületein a lakhatási feltételekhez szükséges alapellátó rendszerek biztosítottak legyenek.

Pécsvárad lakóterületeinek további növekedése nem indokolt. Az önkormányzat részéről a szükséges beruházásokat nem további új területek kijelölésével kell elvégezni, hanem a meglévő területek fejlesztésével kell megoldani.

Fontos cél a jó minőségű bérlakás-állomány megteremtése és a bérlakások hasznosításában hosszú távon a piaci alapú szemlélet térnyerése. Az ingatlanállomány javítása, komfortosság növelése a benne élők életminőségét és környezetükkel szembeni igényességet is hivatott emelni. A meglévők helyén, vagy egyéb, már e célra kijelölt területen új bérlakások építése is segíthet a cél elérésében.

Az egészséges lakókörnyelményekhez nemcsak az egészséges lakás, hanem az egészséges és sokszínű lakókörnyezet is hozzátartozik, az önkormányzat ezen a területen a közterületek további fejlesztésével tud előrelépést elérni.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Leromlott városi területek rehabilitációja

T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása

Cél, hogy a fenntartható fejlődés szempontjához illeszkedve a város beépítése intenzív, megfelelő sűrűségű legyen, ehhez minél kisebb területet foglaljon el. Ez esetben a város működése is gazdaságosabb, a környező értékes mezőgazdasági területek hozzájárulnak a város gazdaságának kiegyensúlyozottságához, a megkímélt természeti terület lehetőséget biztosít a város lakói számára a rekreációhoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

A termőfölddel való takarékos gazdálkodás kiemelt fontosságú, hiszen a mezőgazdasági termékek stabilan tartják értéküket, piacuk – a világ népességének növekedése és a termőterületek szűkülése következtében – hosszú távon biztosított.

A településszerkezeti tervben kijelölt beépítésre szánt, de még fel nem használt területeken javasolt a tervezett fejlesztések megvalósítása. Más települések példája mára bebizonyította, hogy amennyiben korlátozott az új területek száma a város régebbi területei felértékelődnek és az épített környezet megújulása megy végbe, ami Pécsvárad esetében is fontos cél.

A szőlőhegyi területeken szükséges a megfelelő szabályozás, szigorú keretek között tartva a beépítés és közművesítés mértékét, további környezeti, szociális és infrastruktúra-üzemeltetési konfliktusok megelőzése érdekében.

A felszíni vízrendezés a karbantartás hiánya már önmagában beavatkozást igényel, de a klímaváltozás miatt a rendszert még inkább alkalmassá kell tenni a szélsőséges csapadékesemények kezelésére. A víz visszatartás és lefolyás szabályozásában komoly szerepet játszhatnak a zöldfelületek, a megfelelően karbantartott elvezető rendszerek pedig az elvezetést segítik. Az élővizek, vízfolyások, árkok rendezésére, állandó karbantartására nagyobb figyelmet kell fordítani.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Csapadékvíz elvezető rendszer további fejlesztése

4. A lakosság életminőségének, valamint a műszaki és humán infrastrukturális feltételek javulása, a népesség növekedése

T9 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése

Cél a megfelelő színvonalú humán szolgáltatások (egészségügy, szociális és gyermekjóléti ellátás, oktatás-nevelés, közigazgatás) fenntartása és fejlesztése, ezek elérhetősége a városi és a járásban lakók számára. Pécsváradon a humán szolgáltatások színvonalának, minőségének javítására, a szükségletekhez igazodó fejlesztésére kell a jövőben fókuszálni. Ahol infrastrukturális igény felmerült, ott komplex fejlesztések szükségesek.

A lakosság egészségi állapotának javításában a korszerű egészségügyi alapellátás biztosítása mellett kiemelt szerepet kell kapnia a prevenciónak (megelőzés, szűrés, tájékoztatás, egészséges életmód terjesztése), valamint az aktív egészségmegőrző programoknak, amelyben számos civil szervezet aktív szerepet vállal. A város e kezdeményezések segítségével (helyszín biztosítása, propagálás) tud előrelépést elérni.

A magas színvonalú oktatás-nevelés feltételeinek biztosítása – korszerű óvoda és bölcsőde, a magas színvonalú alap-és középfokú oktatási intézmények – nem csupán társadalmi, hanem gazdasági

szempontból is elengedhetetlen. A településen elérhető oktatás és képzés minősége döntően befolyásolja a város gazdasági versenyképességét, ez pedig a település által biztosított egyéni életminőség egyik legfontosabb feltétele. Ezen a téren az épületállomány karbantartása/felújítása, az új oktatási módszereknek való megfelelés elősegítése a feladat.

A szociális ellátások terén fontos szempont a szükségletekre reagálás, mind a kisgyermekellátás, mind az időskorúak és egyéb rászorultak ellátása terén. A demográfiai tendenciákhoz igazodva meg kell valósítani az időseket is ellátó szociális intézmény fejlesztését. A természetes folyamatok mellett a perifériára szorult rétegek - illetve az öngondoskodás lehetőségének hiányában a társadalmi gondoskodásra szorulóknak - jelentenek tartós feladatot a szociális terület számára.

A humán szolgáltatások fejlesztése során megoldandó a külterületeken élők alapellátásának biztosítása.

A humán szolgáltatások fejlesztésén belül szükséges figyelmet fordítani az ügyfélbarát, elektronikus közigazgatás további fejlesztésére.

A humán infrastruktúra fejlesztések az életminőség javítását célzó beruházásokkal együtt hozzájárulnak a lakosság mindennapi életkörülményeinek javításához, és közvetlen táptalajául szolgálnak a helyi közösségfejlesztéshez. A beavatkozások az elmúlt évek demográfiai és társadalmi változásai, illetve ezen folyamatok jövőben is folytatódó hatásainak, következményeinek kezelése miatt szükségesek.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Bölcsőde, óvodai épületek felújítása
- Új gondozási központ építése
- További intézmények akadálymentesítése
- E-közigazgatás fejlesztése
- Prevenációs programok civilek bevonásával

T10- Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása

A társadalmi kohézió erősítése révén elérhető a helyi közösségek megtartó és az életminőséget javító képességének ösztönzése. A társadalmi együttműködés és összetartozás megerősítése, az aktív befogadás növelése a közösségfejlesztés eszközeivel. A közösségfejlesztés segítségével a települések (településrészek), szorosabban összetartozó (mikro) térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztése, értékteremtő közösségek létrehozása valósul meg. Az intézkedés keretében megvalósuló fejlesztések szükségszerűen hozzájárulnak a hátrányos helyzetű népességcsoportok társadalmi integrációjához is.

Ebben kiemelt szerepet kell szánni a civil szervezeteknek. A civil szervezetek jelentős és aktív szerepet töltenek be a helyiek életében, tevékenységük minden korosztályt megcélöz. A civil szervezetek működése a szociális ellátás területére jelentős pozitív hatással bír a kapcsolódó civil, önkéntes tevékenységgel.

A helyi közösségek megerősítése, felzárkóztatása csak maguk az érintett közösségek aktív részvételével, szerepvállalásával és a civil társadalom megújulásával és megerősödésével válhat eredményessé.

Cél a város Helyi Esélyegyenlőségi Programjában lefektetett intézkedések megvalósítása. A város életében szerepet kell szánni a különböző társadalmi csoportok irányában megnyilvánuló

szolidaritásnak. A társadalom fejlettségének fokmérője, hogy a város és lakossága mennyire szolidáris a hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportokkal.

A társadalom halmozottan hátrányos helyzetű rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket eredményez a városban, amely a helyi társadalom egészére károsan hat. A komplex probléma megoldása érdekében integrált – foglalkoztatási, lakhatási, szociális – beavatkozások megvalósítására van szükség.

Az életkor meghosszabbodásával a társadalomban egyre nagyobb arányt képviselnek az időskorú emberek. Ezért az időskorúak védelmére – ezen belül az egészségügyi ellátásra, otthoni gondozásra, az elszegényedés megakadályozására, az egyedüllét enyhítésére és a megnövekedett szabadidő eltöltésének biztosítására – az önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítani.

A fenntartható társadalmi viszonyok alapkérdése, hogy a társadalom nem mondhat le a leszakadó vagy leszakadással fenyegetett csoportok –nők, mélyszegénységben élők, romák, fogyatékosokkal élők, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, idősek – felzárkóztatásáról, életminőségének javításáról, társadalmi részvételének biztosításáról, ezekkel együtt egy mindenki számára elérhető élhető város megteremtéséről.

Pécsvárad fejlődésében fontos szerepet tölthetnek be az alulról jövő közösségi és önkéntes kezdeményezések, ennek érdekében fontos, hogy a város bátorítsa és támogassa a helyi közösségek, civil szervezetek működését, és ehhez infrastrukturális feltételeket is biztosítson. A városban élők elégedettségének növelése érdekében szükséges, hogy a város családbarát módon szervezze a közösségi – kulturális, közigazgatási, stb. – szolgáltatásokat. A közösségek megújulása érdekében egészséges, környezettudatos életmód folytatását ösztönző és közösségfejlesztő programok szervezése szükséges.

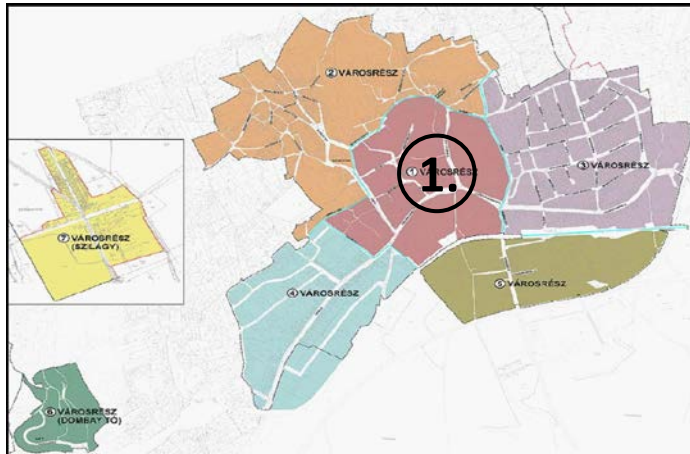
A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Antiszegregációs program
- A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok

3.2.2 Területi célok

A középtávú területi célok a városrészek céljaival összhangban kerültek meghatározásra. A célok definiálásánál figyelembe vettük az egyes területi egységek gazdasági, társadalmi jellemzőit és funkcióit.

1. Történeti és jelenlegi településközpont

Északról a Szent Gellért- és Dombay utcák, keletről a Bem- és Szabadság utcák, délről a Pécs-Báta-széki vasút, nyugatról a Kossuth tér, Vár u. Várkert köz, Vak Béla u. Pécsi országút egy szakasza és a tőle délre haladó 14/1-/3 hrsz-ú árok határolja. Ez a történeti alsóváros területe, mely számos védett értékkel rendelkezik, hordozza a település jellemző, identitást erősítő karakter jegyeit, jellegzetes utca- és városképeit. Beépítése a főutca (Kossuth

u.) mentén földszintes, zártos, kisvárosias, melyet a múlt századi, szocialista városfejlesztés során részben elbontottak, és helyén többszintes lakótelep, a Zengő étterem, az ABC és a művelődési ház épült fel.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége, területi célja **a városközpont rehabilitációja**.

A fejlesztés céljai:

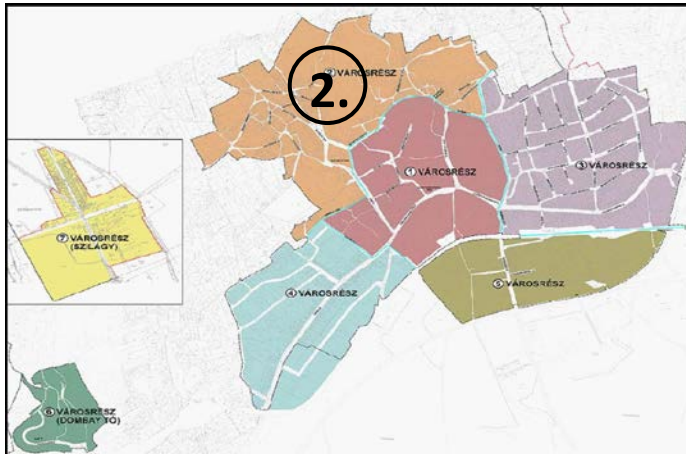
- műemlékek és a műemléki környezet felújítása
- infrastruktúra fejlesztése (víz, csatorna, csapadékvíz, közúti hálózat – járdák)
- városközpontban a parkolás átszervezése
- intézmények energetikai szempontú átalakítása, felújítása
- zöldfelületek fejlesztése, karbantartása
- minőségi lakókörnyezet kialakítása
- helyi közlekedésfejlesztés

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

V1 területi cél: a városközpont rehabilitációja				
A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek			Tematikus célok	
H1	Városi területek rehabilitációja, felújítása Pécsváradon	T7	Minőségi lakókörnyezet	
H2	Városközpont rehabilitációja Pécsváradon	T7	Minőségi lakókörnyezet	

3.2-3. ábra: V1 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata

2. Vár és a történeti település északi területe

Ez a terület egység az apátsági várat és a történeti település északi területeit foglalja magában. Északról, keletről és nyugatról a belterületi határ, délről a Bem-, Dombay-Szent Gellért-, Vár utcák és a Várkert köz határolják.

A történeti felsőváros csendes, a szőlőkkel és a tanyákkal határos területének központja a középkori piactér - ma Kossuth tér -, ahol a városrész intézményei sűrűsödnek: apátsági vár (múzeum és szálloda)

Nagyboldogasszony plébánia templom, Mindenszentek temetőkápolna és temető, katolikus plébánia és református parókia (imateremmel és ifjúsági szálláshellyel), hegyi kocsmá és bolt. A városrész lakóterületei falusias jellegű halmazos és soros, utcás beépítésűek. A település ősi szerkezete, a lakó és gazdasági épületek jelentős része képvisel országos és helyi értéket. Az országban egyedülálló módon őrzi az árpádkori településszerkezetet, és egyúttal jól mutatja a hajdani monostor településképző szerepét. Kiemelt jelentőségű érték a táj és város együtt látható harmonikus szépsége, festői változatossága, valamint a várkert és a lakótelkek nagyméretű, összefüggő zöldfelületei. A településrész táji, városképi épített környezeti értékei miatt az idegenforgalom egyik célpontja lehetne, és kiindulópontja a hegyi túráknak, és borturizmusnak.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége, területi célja a **fenntartható turizmusfejlesztés**.

A fejlesztés céljai:

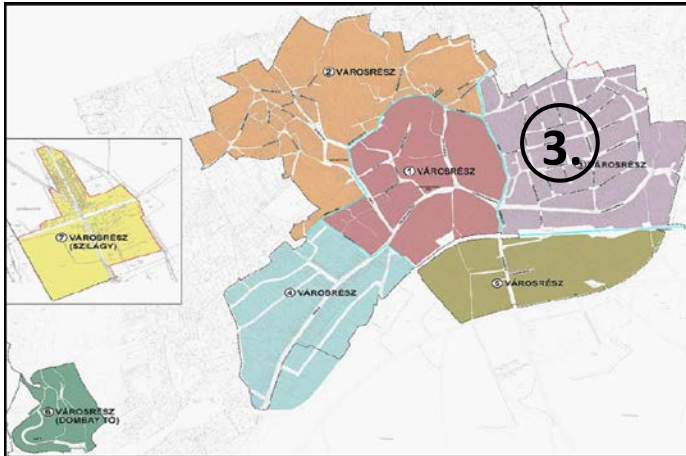
- Vár turisztikai célú további fejlesztése
- a terület turisztikai vonzerejének növelése
- infrastruktúra fejlesztése (víz, csatorna, csapadékvíz, közúti hálózat – járdák)
- intézmények energetikai szempontú átalakítása, felújítása
- zöldfelületek fejlesztése, karbantartása
- minőségi lakókörnyezet kialakítása
- helyi közlekedésfejlesztés
- leromlott városi területek rehabilitációja

V2 területi cél: a fenntartható turizmusfejlesztés

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek			Tematikus célok
K2-AT2	Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem	T3	Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások

3.2-4. ábra: V2 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata

3. Keleti városrész

A városrészt északról és keletről a belterületi határ, nyugatról a Bem- és Szabadság utcák, délről pedig a Pécs-Bátaszéki vasút határolja. Ez a városrész a történeti település területétől keletre helyezkedik el, melynek kertvárosias beépítése az 1960-as évektől folyamatosan történt. A városrész városközpontozó területi területei, mint településközponti vegyes terület csatlakoznak, ahol a közösségi funkciók sűrűsödnek: üzletház, iskola, középiskolai kollégium. A városrész súlypontjában található egy teljes telektömb a Gesztenyés utcában a Gyenes-és Hegedűs utca között, ahol közösségi létesítmények épültek: óvoda és bölcsőde, ABC, stb.. A városrész többi része jellemzően kertvárosias lakóterület újabb lakóépületekkel, családi házakkal beépítve, mely a szabályozási terv szerint északi irányban bővíthető. A Zengővárkonyi patak mentén rekreációs különleges terület lett kijelölve. Közterületei rendezettek, jó állapotúak.

A városrész súlypontjában található egy teljes telektömb a Gesztenyés utcában a Gyenes-és Hegedűs utca között, ahol közösségi létesítmények épültek: óvoda és bölcsőde, ABC, stb.. A városrész többi része jellemzően kertvárosias lakóterület újabb lakóépületekkel, családi házakkal beépítve, mely a szabályozási terv szerint északi irányban bővíthető. A Zengővárkonyi patak mentén rekreációs különleges terület lett kijelölve. Közterületei rendezettek, jó állapotúak.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége, területi célja **a városi területek felújítása**.

A fejlesztés céljai:

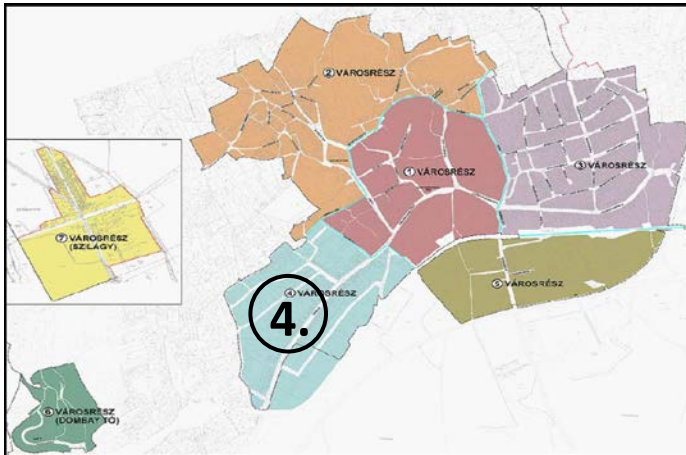
- infrastruktúra fejlesztése (víz, csatorna, csapadékvíz, közúti hálózat – járdák)
- intézmények energetikai szempontú átalakítása, felújítása
- zöldfelületek fejlesztése, karbantartása
- minőségi lakókörnyezet kialakítása
- helyi közlekedésfejlesztés

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

V3 területi cél: a városi területek felújítása.			
A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek		Tematikus célok	
H1	Városi területek rehabilitációja, felújítása Pécsváradon	T7	Minőségi lakókörnyezet

3.2-5. ábra: V3 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata

4. Pécsi út melletti terület

Ez a városrész a Pécsi országút mentén alakult ki a XX. században. Északról és nyugatról a belterületi határ, keletről a Vak Béla u. és a 14/1-/3. hrsz-ú árok, délről a Pécs-Bátaszéki vasút határolja. Jellemzően kertvárosias, utca menti beépítésű lakóterület, mely a szabályozási terv szerint nyugati irányban is bővíthető. A városrész egyetlen közösségi intézménye a II.

Béla Szakközépiskola és Gimnázium, mely bővítési területtel is rendelkezik szomszédságában.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége, területi célja **az ipari park fejlesztése.**

A fejlesztés céljai:

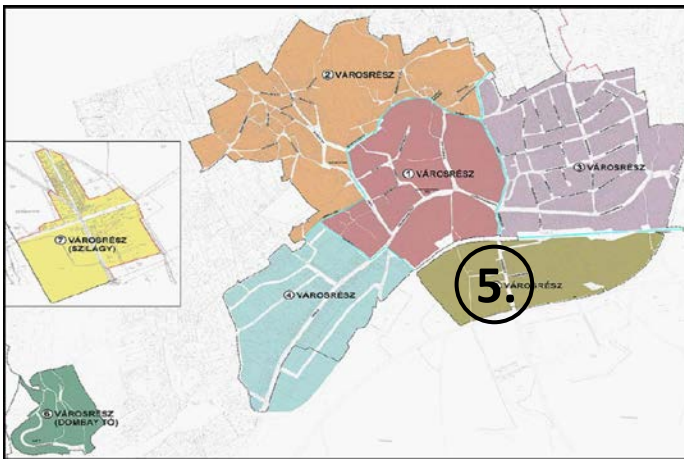
- infrastruktúra fejlesztése (víz, csatorna, csapadékvíz, közúti hálózat – járdák)
- intézmények energetikai szempontú átalakítása, felújítása
- zöldfelületek fejlesztése, karbantartása
- minőségi lakókörnyezet kialakítása

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

V4 területi cél: a munkahelyteremtés.			
A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések, projektek			Tematikus célok
K1 – AT1	Pécsváradi Ipari Park	T1	Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés
E-B	Új Gondozási Központ építése Pécsváradon	T9	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése

3.2-6. ábra: V4 városrész területi célhoz kapcsolódó projektek és a tematikus célok kapcsolata

5. Vasút és a 6-os számú főút közötti terület

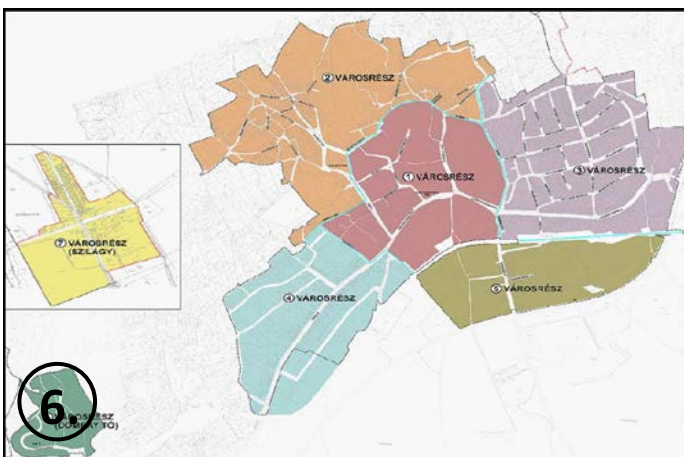
Ez a városrész a Pécs-Bátaszéki vasút és a 6. számú országos főközlekedési út között helyezkedik el, ahol a város sportterülete és iparterülete található. Itt kis- és középvállalkozások telephelyei épültek, jelenleg is átalakulóban van.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége, területi célja **a gazdasági terület további fejlesztése.**

A fejlesztés céljai:

- infrastruktúra fejlesztése (víz, csatorna, csapadékvíz, közúti hálózat)
- helyi gazdaságfejlesztés

6. Dombay tó és környéke

Ez a városrész viszonylag fiatal hétvégi házas üdülőterület a mesterséges Dombay-tó körül. Tervezésekor a helyi igények kielégítését szolgálta, de szép fekvése, nyugalma sok távolabbi üdülővásárlót és vendéget is vonz. Nyáron gyakran telített, túlzsúfolt, vize se mindig alkalmas fürdőzésre. A szabályozási terv az üdülőterület északi irányú bővítését tartalmazza a csatlakozó

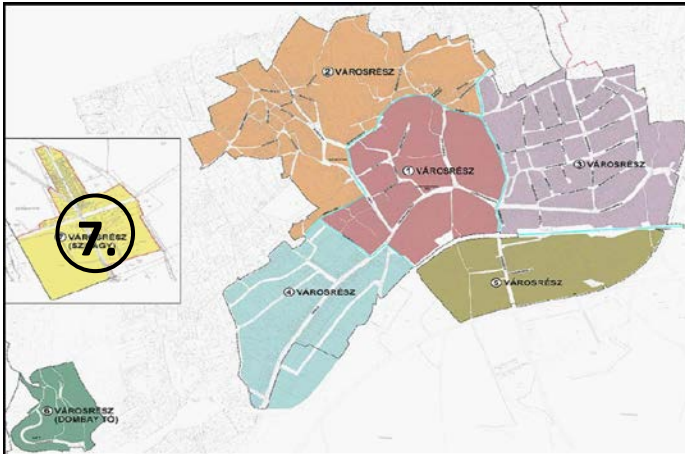
szőlőskertek területén.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége, területi célja **a fenntartható turizmusfejlesztés.**

A fejlesztés céljai:

- infrastruktúra fejlesztése
- szennyvízhálózat kiépítése
- tó vízminőségi problémájának megoldása
- a terület turisztikai vonzerejének növelése

7. Szilágypuszta területe

Ez a városrész Szilágypuszta területe, mely jellegzetes mezőgazdasági majorságból alakult át mezőgazdasági nagyüzemi központtá. Beállt lakóterülete és üzemi területe nem igényel bővítést, csupán az itt élők életminőségének javításával kell számolni.

A városrész specifikus fejlesztési lehetősége, területi célja **az életminőség javítása**.

A fejlesztés céljai:

- infrastruktúra fejlesztés
- gazdasági területfejlesztés

A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését. A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket.

Jelmagyarázat:		Területi célok						
 <p>erős kapcsolat közepes kapcsolat nincs vagy gyenge kapcsolat</p>								
Tematikus célok		V1 a városközpont rehabilitációja	V2 fenntartható turizmusfejlesztés	V3 a városi területek felújítása	V4 ipari park fejlesztése	V5 a gazdasági terület további fejlesztése	V6 fenntartható turizmusfejlesztés	V7 az életminőség javítása
T1	Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés				erős	erős		
T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása	erős	erős		erős	erős		erős
T3	Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások		erős				erős	
T4	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek		erős				erős	
T5	Az épített örökség megőrzése	erős	erős	erős				
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	erős	erős	erős	erős	erős	erős	
T7	Minőségi lakókörnyezet	erős	erős	erős				erős
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	erős		erős				
T9	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	erős	erős	erős				
T10	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása							erős

3.2-7. ábra: A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

4.1 A STRATÉGIAI CÉLOK ÉS PROJEKTEK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az ITS, mint operatív jellegű stratégia, tartalmazza azon lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (projektek illetve programok) indikatív listáját, amelyek a célok eléréséhez szükségesek. Az ITS operatív jellege nem jelenti ugyanakkor azt, hogy annak kidolgozottan és részletekbe menően vagy akár, hogy teljes körűen kellene tartalmaznia a kitűzött céljai elérése érdekében megvalósítandó projekteket. Fontos azonban annak szem előtt tartása, hogy a stratégia céljaihoz kapcsolódóan a megvalósítás fázisában reális lehetőség legyen konkrét projektek megvalósítására és hogy az előkészítettség különböző fázisaiban levő projektelképzések egymáshoz optimálisan illeszkedve a lehető leghatékonyabban szolgálják a stratégia céljainak elérését. Az ITS során az alábbi projekttypusokat azonosítottuk:

- A **kulcsprojektek** azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. A kulcsprojekt megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- A **hálózatos projekt** több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed, valamint a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik. A hálózatos projekt lehet integrált projekt, ez esetben az együttműködő projektelemek különböző jellegűek, más-más megvalósítójuk van.
- Az **akcióterületi projektek** egymással szinergikus hatást fejtenek ki az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen. Az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését. A projektek az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra, és volumenük, valamint várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések, amelyek egy adott városrész vagy a város egésze számára lényegesek.

Az egyes projektek, projektcsomagok és tematikus célok kapcsolatát az alábbi ábra szemlélteti:

		Kulcs- projektek	Hálózatos projektek	Akció- területi projektek	Egyéb projektek
T1	Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés				
T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása				
T3	Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások				
T4	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek				
T5	Az épített örökség megőrzése				
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés				
T7	Minőségi lakókörnyezet				
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása				
T9	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése				
T10	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása				

(Amennyiben egy projektcsomag vagy projekt több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

4.1-1. ábra: A tematikus célok és az egyes projektek, projektcsomagok kapcsolata

4.2 KULCSPROJEKTEK

Pécsvárad 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó kulcsprojektjei több típusú beavatkozást tartalmaznak és több tematikus célhoz is illeszkednek. Mivel kulcsprojekt akcióterületi projektként is értelmezhető, így a K1 és K2 kulcsprojektek akcióterületi projektek is egyben, e két projektre vonatkozó beavatkozások, a projektek és a projekt elemeinek a leírását a 4.4 fejezet tartalmazza.

4.2.1 K1 – Pécsvárad Ipari Park

K1 = AT1, a projekt leírása a 4.4.2.1 pontban.

4.2.2 K2 – Pécsvárad Vár rekonstrukciója II. ütem

K2 = AT2, a projekt leírása a 4.4.2.2 pontban.

Kulcsprojektek		A projektekhez kapcsolódó tematikus célok	
K1	Pécsvárad Ipari Park lásd AT1	T1	Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés
K2	Pécsvárad Vár rekonstrukciója II. ütem lásd AT2	T3	Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások

4.3 HÁLÓZATOS PROJEKTEK

Pécsvárad 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó hálózatos projektjei – amelyek több, egymáshoz kapcsolódó, hasonló jellegű projektelemből állnak, és a város jelentős részére kiterjednek – az alábbiak:

4.3.1 H1 – Városi területek rehabilitációja, felújítása Pécsváradon

A projekt célja a rossz állapotban lévő városi közterületek felújítása, új funkciókkal történő ellátása, valamint a városi zöldfelületek arányának és minőségének javítása, élhető, vonzó települési környezet kialakítása Pécsváradon.

A projekt által érintett területek: 902; 990/1; 494/3; 316/8; 340/8; 1289; 1282/1; 1282/2; 1282/3 helyrajzi számú területek.

A tervezett fejlesztések:

- A város forgalmasabb központi helyein a közterületek felújítása;
- Városi zöldfelületek megújítása;
- Pécsvárad belterületén található óvodai, bölcsődei és köz-játszóterek felújítása, kialakítása a szabványoknak megfelelően;
- A pécsváradai várutcában található óvoda számára biztonságos parkoló kialakítása.
- A központi Szentháromság tér burkolati javításai, illetve zöldterületeinek helyreállítása, virágosítása. A tér melletti vízvezető rendszer lefedése, parkolóhelyek kialakítása.

A fejlesztés által vonzóbb környezet kerül kialakításra, amely egyrészt növeli a lakosság komfortérzetét, másrészt pedig pozitív benyomást tehet az ide érkező látogatókra.

A projekt illeszkedése a TOP intézkedéseikhez	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népszerűségmegtartó településfejlesztés
A projekt illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez	6. A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió átfogó célrendszeréhez	Egészséges és megújuló társadalom
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió stratégiai célrendszeréhez	Társadalmi felzárkózás elősegítése;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió területi célrendszeréhez	Termelési szerkezet átalakítás, gazdasági szemléletváltás Pécs és agglomerációja területén, illetve Komló és térségében;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Program prioritásaihoz	IV. prioritás: Az élhetőbb települések, élhetőbb közösségek kialakulását szolgáló komplex fejlesztések, egészség tudatosság és egészségügyi prevenció az egészséges munkaképes társadalom biztosítása érdekében

4.3.2 H2 – Városközpont rehabilitációja Pécsváradon

A projekt célja az új vállalkozások számára üzlethelyiségek kialakítása, továbbá a város fiatal lakossága számára lakásbiztosítási lehetőség előteremtése, ezzel is növelve a város népességmegtartó erejét. A fejlesztés által vonzóbb városközpont kerülne kialakításra, amely egyrészt növeli a helyi lakosság komfortérzetét, másrészt pedig pozitív benyomást tehet az ide érkező látogatókra. Hangsúlyozni az új épületegyüttesek építése kapcsán a városrészre jellemző helyi építészeti hagyományok figyelembevételét.

A projekt által érintett területek: 913/1; 913/2; 914; 916; 923 helyrajzi számú területek

A tervezett fejlesztések:

- A városközpontban található, romos állapotban lévő épületek lebontása, helyére új épületegyüttes kialakítása;
- A földszinten üzlethelyiség kialakítása vállalkozások számára;
- Az emeleten kialakított kisebb lakások a helyi fiatalok számára biztosítanak letelepedési lehetőséget;
- Az épületegyüttes előtt egy köztér is kialakításra kerülne, mely teret adhatna különböző programoknak;
- Parkolók kialakítása

A projekt illeszkedése a TOP intézkedéseikhez	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
A projekt illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez	6. A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió átfogó célrendszeréhez	Egészséges és megújuló társadalom
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió stratégiai célrendszeréhez	Társadalmi felzárkózás elősegítése;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió területi célrendszeréhez	Termelési szerkezet átalakítás, gazdasági szemléletváltás Pécs és agglomerációja területén, illetve Komló és térségében;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Program prioritásaihoz	IV. prioritás: Az élhetőbb települések, élhetőbb közösségek kialakulását szolgáló komplex fejlesztések, egészségtudatosság és egészségügyi prevenció az egészséges munkaképes társadalom biztosítása érdekében

4.3.3 H3 - Korszerű, hatékony és fenntartható energiagazdálkodású intézmények

Az önkormányzati fenntartású és működtetésű intézmények energiakorszerűsítése az elmúlt időszakban elmaradt, amely egyrészt a közüzemi költségek növekedését eredményezte, másrészt pedig az Európa 2020 vállalásaihoz sem járult hozzá. A számos közintézmény és egyéb, megújuló energia hasznosításán alapuló fejlesztés nem tud maradéktalanul megvalósulni a projektek összehangolása nélkül. A korszerűsítéseknek ki kell terjedniük a nyílászáró cseréjére, a gépészeti berendezések felújítására és kialakítására (klíma, szellőzés, világítástechnika, stb.), az épület külső homlokzati hőszigetelésére, a meglévő fűtési rendszer korszerűsítésére, valamint szükség szerint a megújuló energiaforrások alkalmazására is.

A fejlesztésekben városi szinten könnyebben érvényesíthetők a városüzemeltetéshez közvetlenül kapcsolódó energiahatékonysági és fenntarthatósági szempontok. Az energiahatékonyság fokozásának célszerű formája a magáningatlanok és közintézmények energetikai korszerűsítésének támogatása.

A város Energiastratégiája hosszú távon meghatározza az energetikai fejlesztések főbb beavatkozási pontjait. Ennek eredményeképpen csökkenniük a településen a közüzemi költségek és Pécsvárad nagyban hozzájárul az Európa 2020 céljainak eléréséhez.

A tervezett fejlesztések:

- Városi Energiastratégia felülvizsgálata (részletesebben ld: 1.1.1 fejezet)
- Közintézmények energiahatékonyságának javítása, a megújuló energiák hasznosítása
- Közvilágítás korszerűsítése
- A társasházak energetikai korszerűsítésének támogatása

4.3.4 H4 - Csapadékvíz elvezetés és belvíz elleni védekezés fejlesztése

A globális klímaváltozás hatásainak kezelése, a szélsőséges időjárási események negatív hatásainak megelőzése egyre fontosabb feladat. A szélsőséges csapadékesemények zavarmentes elvezetésének biztosítására való felkészülés a vízvezető rendszer fejlesztésével, a víz visszatartást és a lefolyás fékezését szolgáló záportároló létesítésével megoldható.

A fejlesztés célja Pécsvárad csapadékvíz-elvezető hálózatának további fejlesztése, korszerűsítése.

A tervezett fejlesztések:

- Az északi városrészek csapadékvíz elvezetése
- Szennyvízcsatornázás a Dombay-tó városrészben
- Ivóvízellátó vezetékrendszer felújítása, fejlesztése

A belvízzel és csapadékkal különösen veszélyeztetett városrészekben csökken a veszélyeztetettség.

4.3.5 H5 - Mezőgazdasági együttműködés, közös feldolgozás, értékesítés

A termelés fejlesztésével, a közétkeztetésbe és vendéglátásba történő beszállítói hálózat kiépítésével, a rövid ellátási láncok előnyeinek kiaknázásával csökkenthető a térségben a perifériára szorult települések leszakadása.

Kiemelt cél a térség mezőgazdasági vállalkozásainak támogatása az együttműködés erősítésével, amely foglalkoztatás-bővülést, a városban dolgozóknak, családtagjaiknak és nyugdíjasainak mellékfoglalkozási lehetőséget és jövedelmet, valamint az élelmiszertermelésben jelentős alapanyag

és termékminőség növekedést biztosíthat. A mezőgazdaság támogatásával közvetlen és közvetett módon a foglalkoztatás, a térségfejlesztés, az életminőség javítása érhető el. Az együttműködés javításával közös infrastruktúrák, közös szolgáltatások kialakítása illetve igénybevétele is lehetségessé válik.

Létrejön egy olyan primeráru elosztó központ a térségben, amely alkalmas a térség mezőgazdasági termelőinek minőségi helyszínt és bizonyos szolgáltatásokat (pl. rövid idejű raktározás, logisztika, stb.) biztosítani, ezáltal a térségi termelők és a kereskedelem közötti, szerződéses alapon működő rendszer jöhet létre. Kiiktatódik a nagykereskedelem (esetenként lánckereskedelem), ezzel gyorsabb lesz az áru útja a fogyasztóig, a nagykereskedelem nem fölözi le a jövedelmeket, egyszerűn nyomon követhető a termék útja, valamint a minőség is garantálható. Ez a termelők számára piaci biztonságot és jobb jövedelmezőséget kínál, a fogyasztók számára pedig jó minőségű, friss és „nyomon követhető” eredetű terméket, általában alacsonyabb áron, mint ha az a hagyományos csatornákon keresztül jutna el hozzájuk.

A tervezett fejlesztések:

- Rövid ellátási láncok létrehozása
- Helyi termelői piacok létrehozása, fejlesztése
- Helyi termékek népszerűsítése
- Helyi élelmiszerek és a helyi piacok szerepének növelése

A mezőgazdaság feltételeinek javításával Pécsvárad térsége aktívan bekapcsolódik a gazdasági folyamatokba. Kialakulnak a rövid ellátási láncok, a helyi alapanyagokra épülő beszállítói hálózatok. A városban elérhetőek lesznek a friss, minőségi, helyben termelt élelmiszerek, amely hozzájárul a helyi termékek népszerűsítéséhez is.

4.3.6 H6 - Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek fizikai megújítása és társadalmi integrálása

(A beavatkozás részletes leírását az 5. fejezet tartalmazza)

A leszakadást olyan külső társadalmi-gazdasági folyamatok erősíthetik, melyek esetében a város mozgásterülete korlátozott lehet. Ilyen például a gazdasági válság, amely a hátrányos helyzetben élőket érintette a legerősebben. Különösen nehéz helyzetbe kerültek a szegregátumokban élők, akik alacsony iskolai végzettségük miatt egyre nehezebben találnak munkát.

A szegregátumokban és a veszélyeztetett térségekben területi alapú beavatkozásokat kell tervezni, amelyek eszközei közé az alacsony státuszú népesség koncentrációjának csökkentése, a társadalmi integráció erősítése, a munkaerő-piac, oktatás, szociális, társadalmi kirekesztettség mértékének csökkentése tartoznak.

A tervezett fejlesztések:

- Antiszegregációs program

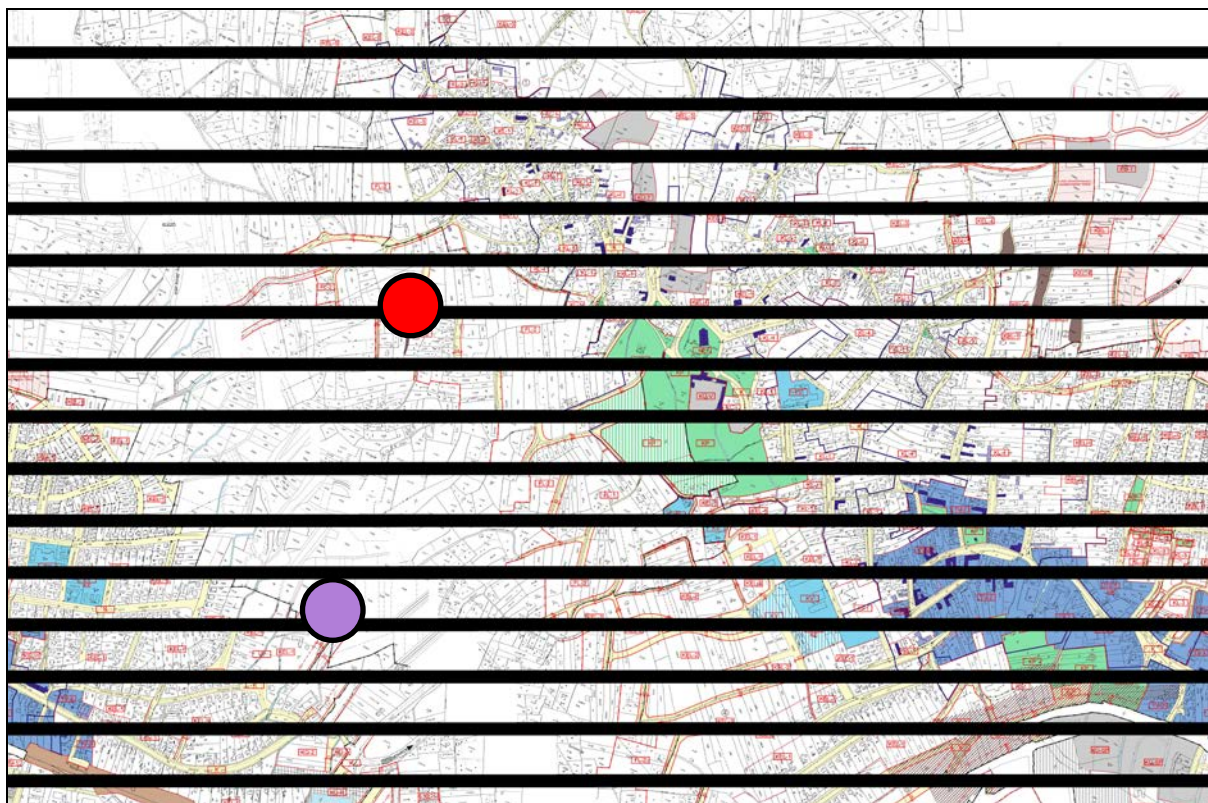
Hálózatos projektek		A projektekhez kapcsolódó tematikus célok	
H1	Városi területek rehabilitációja, felújítása Pécsváradon	T7	Minőségi lakókörnyezet
H2	Városközpont rehabilitációja Pécsváradon	T7	Minőségi lakókörnyezet
H3	Korszerű, hatékony és fenntartható energiagazdálkodású intézmények	T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés
H4	Csapadékvíz elvezetés és belvíz elleni védekezés fejlesztése	T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása
H5	Mezőgazdasági együttműködés, közös feldolgozás, értékesítés	T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása
H6	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területrészek fizikai megújítása és társadalmi integrálása	T10	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása

4.4 AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK

4.4.1 Akcióterületek kijelölése

1. Pécsváradi Ipari Park
2. Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem

Az akcióterületek közül a Pécsváradi Ipari Park (K1-AT1) és a Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem (K2-AT2) tervezett beavatkozások súlya miatt a kulcsprojektek között is szerepelnek.

4.4-1. ábra: A városfejlesztés potenciális akcióterületei Pécsváradon

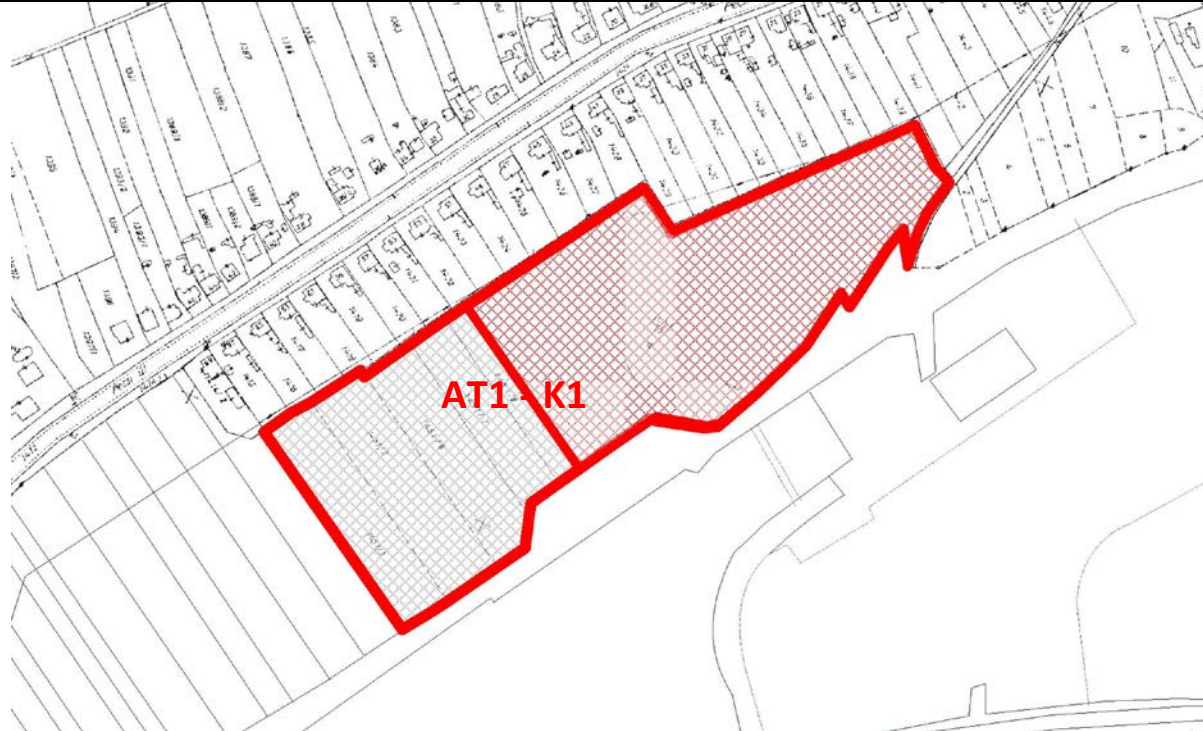
- Pécsváradi Ipari Park fejlesztési akcióterület
- Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem

4.4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása

4.4.2.1 AT1 - K1 – Pécsváradi Ipari Park

Az akcióterület lehatárolása:

Pécsvárad 1450; 1451/2-8 és 1451/12-15 helyrajzi számú területek

AT1 - K1 - Pécsváradi Ipari Park	
	
Az akcióterületen tervezett projektek	A projektekhez kapcsolódó tematikus célok
AT1– K1 Pécsváradi Ipari Park <ul style="list-style-type: none"> • terület műszaki összevonása; • vonalas infrastruktúrával való ellátás; • közvilágítás és térfigyelő rendszer; • közművek kiépítése (szennyvíz, csapadék, gáz); • üzemcsarnok építés; 	T1 Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint T2 A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása

A projekt átfogó célja, hogy megteremtse a feltételeket új vállalkozások letelepedésére, ezen keresztül javítva a település munkaerőpiaci helyzetét, népességmegtartó erejét.

A projekt konkrét célja, hogy megfelelő infrastruktúrával rendelkező, egységes iparterület jöjjön létre, ahol megteremthetők a feltételek a településre letelepedni kívánó vállalkozások számára fejlesztési elképzeléseik kivitelezésére.

A projekt megvalósulása esetén lehetőség nyílna a foglalkoztatottság bővítéséhez. Az ipari park létesítése elősegítené a helyi adóbevételek növekedését. A projektnek a népesség megtartásában is fontos szerepe lehetne.

A projekt legfőbb célcsoportját a kis- és középvállalkozások jelentik. Pécsváradon a közelmúltban több vállalkozás is szeretett volna letelepedni, ám megfelelő terület hiányában erre nem volt lehetőség. A cél, hogy ezeknek a vállalkozásoknak megteremtse a megfelelő feltételeket, valamint hogy további fejleszteni, bővíteni kívánó, dinamikus vállalkozást vonzzon a településre.

A projekt a város déli részén kerülne megvalósításra, Pécsvárad Város Önkormányzatának 100%-os tulajdonát képező területeken. A projekt során közművesített iparterület kialakítására, és 2 db 1000 m²-es, könnyű szerkezetes üzemcsarnok megépítésére kerülne sor. A város olyan kis és közepes vállalkozásokat kíván letelepíteni, amelyek e területen ipari csarnokokban elhelyezhetőek.

A projekt illeszkedése a TOP intézkedéseihez	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
A projekt illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez	8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió átfogó célrendszeréhez	Értékteremtő foglalkoztatást biztosító gazdaság kialakítása
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió stratégiai célrendszeréhez	Tartós növekedésre képes gazdaság megteremtése;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió területi célrendszeréhez	Termelési szerkezet átalakítás, gazdasági szemléletváltás Pécs és agglomerációja területén, illetve Komló és térségében;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Program prioritásaihoz	II. prioritás: Külső erőforrásokra is támaszkodó, a termelési kapacitások növelésére alapozott versenyképes gazdaság megteremtése a megyében

Az AT1 akcióterület a hatályos településszerkezeti terven

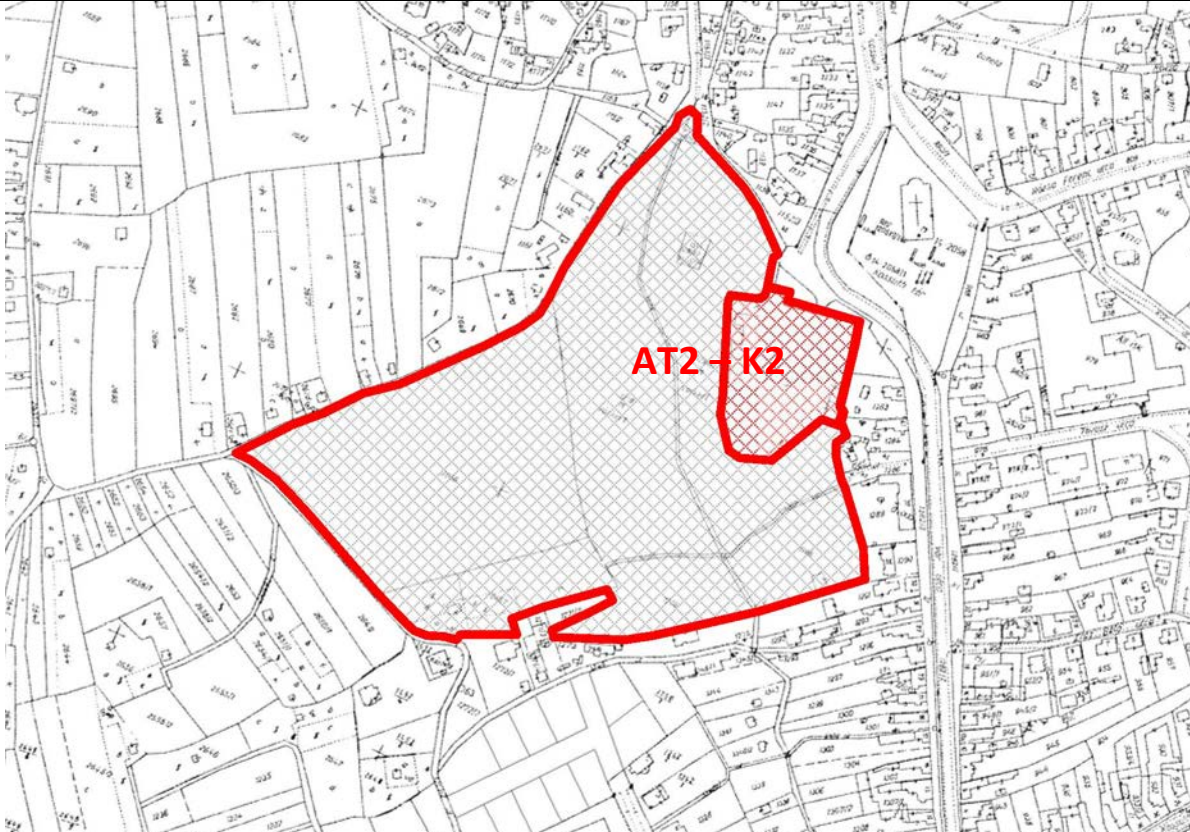

Az AT1 akcióterület a hatályos szabályozási terven

4.4.2.2 AT2 – K2 – Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem

Az akcióterület lehatárolása: Pécsváradi Vár és várkert területe

Pécsvárad, 1268, 1276, 1278, 1280/1-2, 1281, 2657, 2668 helyrajzi számú területek

AT2 – K2 - Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem	
	
Az akcióterületen tervezett projektek	A projektekhez kapcsolódó tematikus célok
<p>AT2– K2</p> <p>Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem</p> <ul style="list-style-type: none"> • várfal megerősítése; • bástya feltárása, megerősítése; • gyilkjáró továbbépítése; • parkoló kialakítása; • altemplom freskóinak restaurálása • akadálymentesítés • zöldfelület rendezése 	<p>T3</p> <p>Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások</p>

A projekt célja a megvalósítás alatt lévő turisztikai attrakciók pályázat (DDOP-2.1.1) folytatásaként a Pécsváradi vár rekonstrukciójával a vár turisztikai vonzerejének növelése, a látogatószám és a turisztikai bevételek növelése, mindemellett a vár mint kulturális örökség állagának megőrzése, helyreállítása

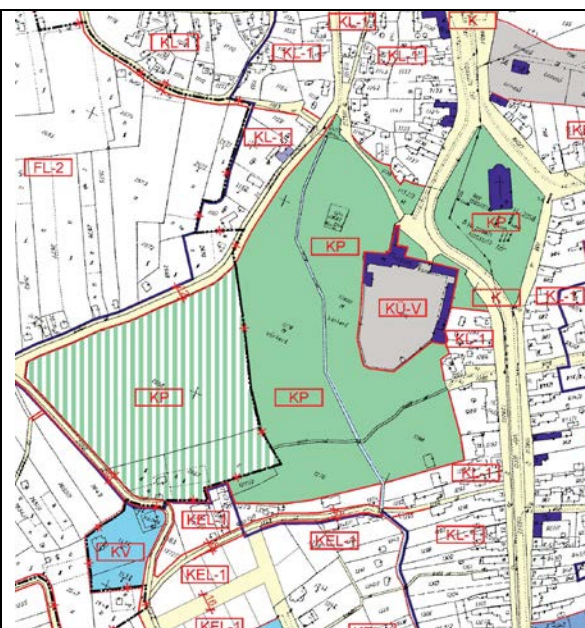
A vár rendkívül rossz állapotban levő NY-i és D-i falának megerősítése. A D-i bástya befejezése, a NY-i bástya feltárása és befejezése. Egykori kovácsműhely épületének felújítása. Gyilokjáró továbbépítése a D-i bástyaig. A Vár és a szálló látogatóinak számára parkoló kialakítása. A Várban található altemplom freskóinak restaurálása és rekonstruálása.

Akadálymentesítés a vár belső udvarában, valamint a zöldfelület rendezése. A projekt megvalósulása esetén lehetőség nyílna a foglalkoztatottság bővítéséhez.

A projekt illeszkedése a TOP intézkedéseire	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
A projekt illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez	8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió átfogó célrendszeréhez	Értékettermelő foglalkoztatást biztosító gazdaság kialakítása
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió stratégiai célrendszeréhez	Tartós növekedésre képes gazdaság megteremtése;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió területi célrendszeréhez	Termelési szerkezet átalakítás, gazdasági szemléletváltás Pécs és agglomerációja területén, illetve Komló és térségében;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Program prioritásaihoz	I. prioritás: A helyi termelésen alapuló gazdaság megerősítése a lokális gazdasági környezet integrált fejlesztésével

Az AT2 akcióterület a hatályos települészerkezeti terven

Az AT2 akcióterület a hatályos szabályozási terven

4.5 AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK ÉS EZEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIA CÉLJAIHOZ

A kulcsprojektek, hálózatos, illetve akcióterületi projekteken kívül azonosításra kerültek egyéb, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között a beruházási jellegű beavatkozások (E-B) mellett soft elemek (E-S) is szerepelnek.

4.5.1 Új Gondozási Központ építése Pécsváradon (E-B)

A fejlesztés során egy új idősök gondozási központja épülne a városközponttól kb. 800 m-re, nyugodt panorámás környezetben. A tervezett ingatlanban 50 lakóegység kapna helyet, melyben egységenként max. 1-2 fő elhelyezésére lenne lehetőség, így annak befogadóképessége 50-100 fő között lenne. Továbbá közösségi terek, konyha, kápolna, valamint egy intenzív gondozási egység/részleg létrehozása is tervezett (max 30 fő befogadására képes), amelyben az egyre nagyobb számú demens idősök ellátását lehetne modern és szakszerű körülmények között biztosítani. A szociális alapszolgáltatások közül lehetőség biztosítható házi segítségnyújtásra, jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra, idősök klubjára, családsegítésre, étkeztetésre is.

Az új épületben teljes akadálymentesítés kialakítására kerülne sor, ezzel megkönnyítve az ott élő idősök mindennapjait.

A fejlesztés célja az idősotthoni ellátás bővítése és akadálymentesítése. Az akadálymentesítések elmaradása fogyatékkal élőket zárja ki a szociális szolgáltatások igénybe vételéből. A térségben javul a szociális ellátás színvonala és a szociális intézmények egészségi állapottól függetlenül mindenki számára elérhetővé válnak.

A beruházás – lehetőség szerint – megújuló energia hasznosításával tervezett.

A projekt illeszkedése a TOP intézkedéseire	TOP 4.2. Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
A projekt illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió átfogó célrendszeréhez	Egészséges és megújuló társadalom
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió stratégiai célrendszeréhez	Társadalmi felzárkózás elősegítése;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió területi célrendszeréhez	Termelési szerkezet átalakítás, gazdasági szemléletváltás Pécs és agglomerációja területén, illetve Komló és térségében;
A projekt illeszkedése a Baranya Megyei Területfejlesztési Program prioritásaihoz	IV. prioritás: Az élhetőbb települések, élhetőbb közösségek kialakulását szolgáló komplex fejlesztések, egészségtudatosság és egészségügyi prevenció az egészséges munkaképes társadalom biztosítása érdekében

Az akcióterületen kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések		A projektekhez kapcsolódó tematikus célok	
E-B	Új Gondozási Központ építése Pécsváradon	T10	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése

4.6 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE

A tervezett fejlesztések 2014-2020 között kerülnek megvalósításra. Az ütemezés a fejlesztések egymásra épülése alapján került kialakításra.

A tervezett beavatkozások között számos olyan található, amelynek ütemezése a teljes tervezési időszakot felöleli, ilyenek például a hálózatos projektek, valamint a kulcsprojektek. A tervezett beavatkozások indikatív ütemezését a következő alfejezet összefoglaló táblázata tartalmazza.

A projektek ütemezését a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján dolgoztuk ki, figyelembe véve a tervezett fejlesztések:

- előkészítettségét;
- egymásra épülését;
- indokoltságát, szükségszerűségét;
- a társadalmi, környezeti és gazdasági hatását;
- lehetséges finanszírozhatóságát;
- a rendelkezésre álló önkormányzati sajtóterő nagyságát,
- a projekt típusokra jellemző korábbi projekt előkészítési és megvalósítási időigényre vonatkozó tapasztalatokat.

Amennyiben a fenti tényezőkben jelentősebb változások történnek, pl: fejlesztéseket lehetővé tevő pályázati felhívások a várt ütemezéstől eltérően jelennek meg, az ütemterv a változások figyelembevételével módosulhat.

4.7 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE

2014-2020 között a városfejlesztési akcióik finanszírozása elsősorban az európai uniós ágazati és területi operatív programokon keresztül valósulhat meg.

Fejlesztés megnevezése	Projektelemekek	Kedvezményezettek köre	Projektköltség, (indikatív összeg, Mft)	Finanszírozás lehetséges forrása	Indikatív ütemezés
Kulcsprojektek – K					
K1 – AT1 Pécsváradi Ipari Park	Üzemcsarnok építés	Pécsvárad Város Önkormányzata	480 000 000	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	2015-2016
	Terület műszaki összevonása				
	Vonalas infrastruktúrával való ellátás				
	Közvilágítás és térfigyelő rendszer kiépítése				
	Közművek kiépítése (szennyvíz, csapadék, gáz)				
K2 – AT2 Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem	Várfal megerősítése;	Pécsvárad Város Önkormányzata	250 000 000	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	2016-2017
	Bástya feltárása, megerősítése				
	Gyilkjáró továbbépítése				
	Altemplom freskóinak restaurálása				
	Akadálymentesítés				
	Parkoló kialakítása				
	Zöldfelület rendezése				

Fejlesztés megnevezése	Projektelemek	Kedvezményezettek köre	Projektköltség, (indikatív összeg, M Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása	Indikatív ütemezés
Hálózatos projektek - H					
H1 - Városi területek rehabilitációja, felújítása Pécsváradon	Városi közterületek felújítása	Pécsvárad Város Önkormányzata	150 000 000	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népsésmegtartó településfejlesztés	2016-2017
	Városi zöldfelületek megújítása				
	Pécsvárad belterületén található óvodai, bölcsődei és közjátsszóretok felújítása, kialakítása a szabványoknak megfelelően				
	A pécsvárad Vár utcában található óvoda számára biztonságos parkoló kialakítása				
	Szentháromság tér burkolati javításai				
	Szentháromság tér zöldterületeinek helyreállítása, virágosítása				
	Szentháromság tér melletti vízelvezető rendszer lefedése, parkolóhelyek kialakítása.				
H2 - Városközpont rehabilitációja Pécsváradon	A városközpontban található, romos állapotban lévő épületek lebontása, helyére új épületegyüttes kialakítása	Pécsvárad Város Önkormányzata	250 000 000	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népsésmegtartó településfejlesztés	2016-2017

Fejlesztés megnevezése	Projektelemekek	Kedvezményezettek köre	Projektköltség, (indikatív összeg, M Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása	Indikatív ütemezés
	Üzlethelységek kialakítása vállalkozások számára				
	Lakások építése				
	Az épületegyüttes előtt egy köztér is kialakításra kerülne, mely teret adhatna különböző programoknak;				
	Parkolók kialakítása				
Akcióterület (AT)					
AT1 – K1 Pécsváradi Ipari Park	Üzemcsarnok építés	Pécsváradi Város Önkormányzata	480 000 000	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	2015-2016
	Terület műszaki összevonása				
	Vonalas infrastruktúrával való ellátás				
	Közvilágítás és térfigyelő rendszer kiépítése				
	Közművek kiépítése (szennyvíz, csapadék, gáz)				
AT2 - K2 Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem	Várfal megerősítése;	Pécsváradi Város Önkormányzata	250 000 000	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból	2016-2017
	Bástya feltárása, megerősítése				

Fejlesztés megnevezése	Projektelemekek	Kedvezményezettek köre	Projektköltség, (indikatív összeg, M Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása	Indikatív ütemezés
	Gyilkjáró továbbépítése			fenntartható turizmusfejlesztés	
	Altemplom freskóinak restaurálása				
	Akadálymentesítés				
	Parkoló kialakítása				
	Zöldfelület rendezése				
Egyéb projektek – Egyéb beruházási (E-B) és soft (E-S) jellegű fejlesztések					
<i>E-B - Új Gondozási Központ építése</i>	50 lakóegységes (50-100 fő) új gondozási központ létrehozása, akadálymentesített és megújuló energiaforrással	Pécsvárad Város Önkormányzata	380 000 000	TOP 4.2. Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	2017-2018

4.7-1. táblázat: Az ITS-ben meghatározott konkrét beavatkozások ütemezése és pénzügyi terve

A stratégia alapját az európai uniós forrásokra épülő operatív programok céljai meghatározzák, ugyanakkor a stratégiakészítés idején még nem ismertek, hogy mikor és milyen pályázati források válnak elérhetővé, mely kedvezményezetteknek, s milyen kritériumrendszernek kell megfelelni. Így csak azon projektek költségbecslése adott, ahol az előkészítés már előrehaladott stádiumban van, a többi projektnél a pályázati felhívások megjelenését követően kerülhet meghatározásra a pontos projekttervezés és költségvetés. A stratégia kitér a magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés lehetőségeire, de esetükben még inkább bizonytalan a források és kritériumok ismerete nélkül a várható beruházások ütemezése és volumene.

2014-2020 között a városfejlesztési beavatkozások finanszírozása elsősorban az európai uniós területi és ágazati operatív programokon keresztül valósulhat meg. A tervezett fejlesztések megvalósítása 2015-2023 között történhet meg. Az ütemezés a fejlesztések egymásra épülése, az önkormányzat forrásainak várható rendelkezésre állása alapján lett kialakítva.

A 2014-2020 közötti EU-s támogatási időszakban a város szempontjából is kiemelt figyelmet érdemel a TOP (Terület és Településfejlesztési Operatív Program) források új eljárás szerinti felhasználása, melynek értelmében a 272/2014 (XI.05.) Korm. rendeletben meghatározott területi kiválasztási eljárásrend szerint a megyék Integrált Területi Programjuk (ITP) alapján történik a források lehívása a 1702/2014. (XII.3) Korm. határozatban rögzített forráskeret felhasználásával. (A 2014-2020 közötti programozási időszakban a Terület és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programokhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörében utalt források megoszlásáról szóló 1702/2014. (XII.3) Korm. határozat). A Kormányhatározat értelmében Baranya megye (a megyei jogú Pécs kivételével) 2014-2020 között 38,02 milliárd forintot használhat fel, amelynek prioritásait és intézkedésenkénti megoszlását az alábbi táblázat foglalja össze:

Prioritás	Intézkedés	Megyei forráskeret (milliárd Ft)	Megyei forráskeret (%)
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (ERFA)	6,367	16,75
	1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (ERFA)	3,395	8,93
	1.3 A gazdaságfejlesztési és munkaerő-mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés (ERFA)	2,434	6,40
	1.4 Foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (ERFA)	2,011	5,29
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés (ERFA)	7,035	18,50
3. Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (ERFA)	3,583	9,42
	3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás	5,984	15,74

	arányának növelése (ERFA)		
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése (ERFA)	1,024	2,69
	4.2 A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (ERFA)	0,814	2,14
	4.3 Leromlott városi területek rehabilitációja (ERFA)	1,103	2,90
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1 Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi együttműködések (paktumok) – (ESZA)	2,813	7,40
	5.2 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok (ESZA)	0,410	1,08
	5.3 Helyi közösségi programok megvalósítása (ESZA)	1,046	2,75
Mindösszesen		38,02	100

Az előző tervezési ciklusban a Térképtér adatai alapján (<http://terkepter.palyazat.gov.hu/>) Pécsváradon több mint 2 milliárd forint értékben ítélték meg támogatást, amelynek nagyobb részét a vállalkozások realizálták. A város célja a 2007–13 időszakban megszerzett források mennyiségének meghaladása.

A 2014-2020 között megvalósítani tervezett projektek jelenleg ismert forrásigénye több mint 100 milliárd Ft, amelyből mintegy 8 milliárd forint önkormányzati projekt tartozhat a Terület és Településfejlesztés Operatív Program (TOP) fókuszába.

A tervezett fejlesztések, projektek ismeretében Pécsvárad a TOP forrásain túl a következő operatív programok bevonását, forrásfelhasználását tervezi:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (**GINOP**) egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektor fókuszált fejlesztése.
- A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (**KEHOP**) célkitűzése, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (**EFOP**) fő célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A Vidékfejlesztési Program (**VP**) elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és

közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.

- Az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (**IKOP**) elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.

Mindezeken túlmenően a város további operatív programokat (pl. Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program; Magyar Halászati Operatív Program; Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program stb.), illetve EU-s és nemzetközi támogatásokat (pl. bilaterális programok) is bevonhat a fejlesztési elképzeléseik megvalósításába.

Mivel az elérhető források összetétele nem ismert még pontosan, az ITS ténylegesen végrehajtásra kerülő beavatkozásai sem azonosíthatóak. Az elérhető forrásokhoz kapcsolódó feltételek folyamatos figyelése, lehetőség szerinti alakítása és ez alapján a végrehajtandó projektek kiválasztása az ITS menedzselésének részét képezi.

4.8 A VÁROS VONZÁSKÖRZETÉRE KIHATÁSSAL LÉVŐ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK (PROJEKTJAVASLATOK)

Az előző fejezetben felsorolt projektek többsége közvetlenül vagy közvetve hatást gyakorol Pécsvárad térségére.

Pécsvárad, mint térségi központ szolgáltatásai révén kiszolgálja a vonzaskörzet településeinek. Ennek egyik alappillére az oktatás, amelynek keretében piac- és keresletorientált képzési programokat indokolt végrehajtani mind az iskolarendszerű közoktatási, mind az akkreditált képzőintézményekben. A gyakorlatorientált, használható szaktudás biztosítása a helyi vállalkozói szféra által biztosított tanüzemi és tanműhelyi kapacitások bővítésével érhető el. A vállalkozói kapcsolatrendszerek fejlesztése is elengedhetetlen.

Az iskolarendszerű és iskolán kívüli képzések hatékony szervezésével biztosítható az élethosszig tartó tanulás és a munkaerő piaci kínálatához rugalmasan igazodó átképzések lehetősége.

A helyi adottságokra épülő KKV-k megerősítését célzó programok javítják azok jövedelemtermelő-képességét, növelik a foglalkoztatottsági rátát. A piaci szereplők együttműködésének megerősítésében, a hálózatosodásban is óriási potenciál lakozik.

A lakosság hangulatát, életminőségét a lakókörnyezet, a biztonságot és megélhetést biztosító álláslehetőségek, az egészségügyi-, és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés befolyásolja elsődlegesen.

A vidéki lakosság életminőségét javítja és a kistelepülések megtartó erejét szolgálja a járásközpont jó megközelíthetősége. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése, a közlekedési kapcsolatok összehangolása a helyben élők életminőségének javításán túl segíti a gazdasági szereplők vidéki térségekbe települését is.

A gazdaság diverzifikálása minden településen kifejti hatását. Különös hangsúlyt érdemel a mezőgazdasági termelés, elsősorban a gabonafélék, gyümölcs, zöldség termesztés, gyógy- és fűszernövények, továbbá a hal- és vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, illetve a szőlészet és a borászat tekintetében is.

A gazdaság diverzifikálása feltételezi a munkaerő kínálatának a foglalkoztatási igényekhez való igazítását, a modern infó-kommunikációs eszközöknek lakosság és a vállalkozások körben való elterjesztését. Mindezt segítheti a közügyekkel, közszolgáltatásokkal, vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó intézmények szervezeti megújulása is.

A célrendszer meghatározásánál a funkcionális várostérség-központi szerepkörből adódó problémák, lehetőségek és feladatok feltárása megtörtént, a kialakított célrendszer egyaránt szolgálja a város és vonzáskörzete integrált fejlesztését, részben az ehhez kapcsolódó közös beavatkozások megvalósításával, valamint a városban megvalósítandó, de térségi hatású intézkedések révén. Az együttműködés tekintetében meghatározásra kerültek azon kiemelt területek, ahol közös fellépéssel lehet térségi szinten hatékony és fenntartható, a várostérség (ill. járás) egésze szempontjából előremutató eredményeket elérni, mind a társadalmi, mind a gazdasági, mind a környezeti, mind az intézményi területeken. Mindez az egész térség népességmegtartó erejének javítását, a funkcionális kapcsolatok erősödését és a gazdasági versenyképesség, kooperáció javulását segítheti térségi szinten és az egyes települések esetében egyaránt.)

5 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

5.1 BEVEZETÉS

Az Anti-szegregációs Terv a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét egy adott településen. Célja, hogy a város javítsa azon területeinek helyzetét, ahol:

- a szegregációnak már jelei mutatkoznak, illetve
- a népesség egy része szegregáltan él.

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

A lehatárolás a 314/2012-es Kormányrendelet (pontos meghatározás?) 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történik. A lehatárolás során a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kiválasztása történik meg, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek.

Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket.

A kormányrendelet azt is meghatározta, hogy szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

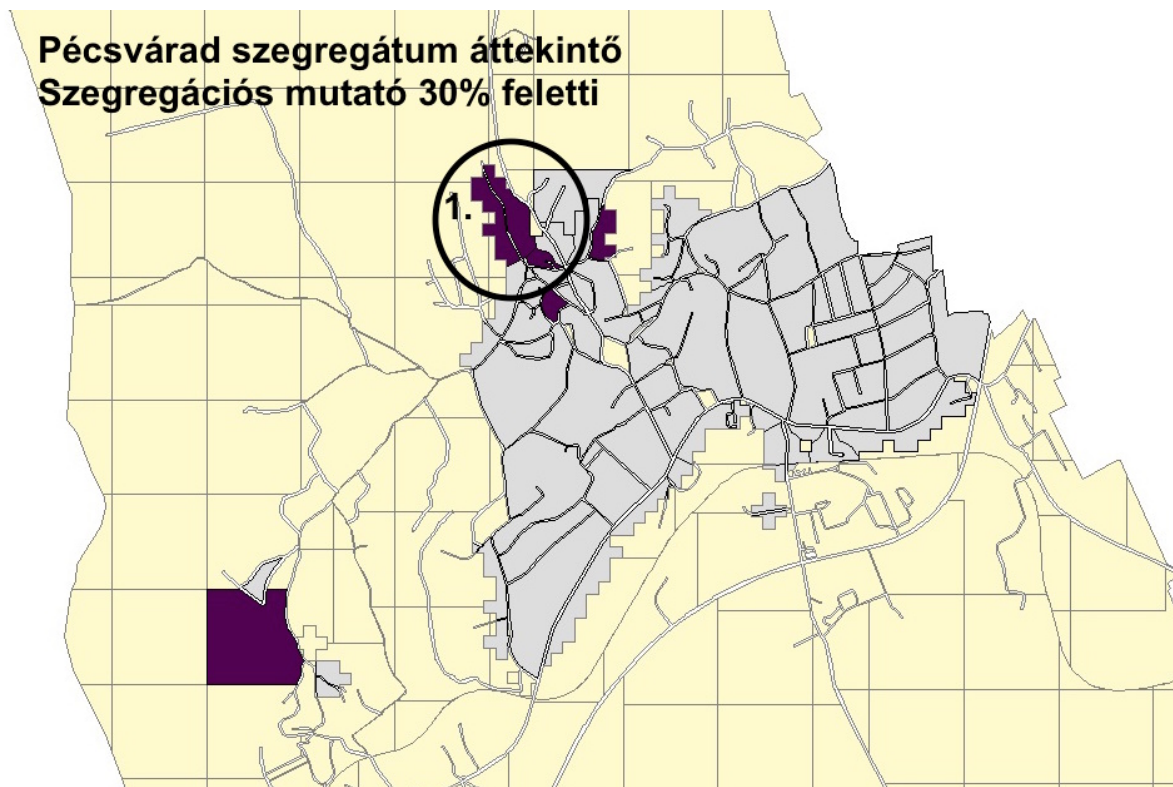
A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet különböző típusú antiszegregációs intézkedéseket különböztet meg:

1. a szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó,
2. a fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések,
3. a szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések.

5.2 A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a KSH egy szegregációval veszélyeztetett területet jelölt meg a városban. Egyéb terület sem szegregátumnak, sem szegregációval veszélyeztetett területnek nem minősíthető.

A Pécsváradon található egy szegregációval veszélyeztetett terület a város északi a „Hegyi” városrészben, másképpen mondva a Csiger-gödörben található (1. számú térkép).

5.2-1. ábra: Pécsvárad szegregációval veszélyeztetett területét bemutató térkép.

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A terület bemutatása

A terület szegregációs indexe meghaladja a 35 százalékot (38,7%, ez közel négyszerese a városi mutatónak), ám a területet megismerve, egyetértve a KSH besorolásával, nem szegregátumnak, hanem szegregációval veszélyeztetett területként határozzuk meg a **Templom utca páros oldala - Zengő utca mindkét oldala által lehatárolt tömböt**. Mindezt alátámasztotta a terület bejárása is, melynek során az itt lévő ingatlanok rendkívül vegyes képet mutattak.

2010. január 1-jét követően a Zengő utca és a Templom utca érintett részén nem került sor bontás elrendelésére és építési engedély kiadására sem került sor.

A segélyezési adatok alátámasztják, hogy szegregációval veszélyeztetett területről van szó, hiszen a rendszeres szociális segélyben részesülők kivételével a többi segélyezési formában a területen

legalább kétszer akkora a megvizsgált támogatottak aránya, mint a település egészére vonatkozó arányok.

Terület	Lakosságszám (fő)	Lakások száma (darab)	Rendszeres szociális segélyben részesülők száma, aránya a terület lakosságának egészéhez képest, 2014 (fő/%)	Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma, aránya a terület lakosságának egészéhez képest 2014, (fő/%)	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, aránya a terület lakosságának egészéhez képest 2014 (fő/%)	A 3 segélyezési formában részesülők száma, aránya együttesen, 2014 (fő/%)
A település egésze	4047	1519	8/0,19%	75/1,85%	160/3,95%	243/6%
Templom u. páros oldala - Zengő u. mindkét oldala által lehatárolt tömb	58 fő %	21	0 fő 0 %	3/5,17%	5/8,62%	8/13,79%

A szegregációval veszélyeztetett tömbben élők ötöde 0-14 éves (ez másfélszerese a városi mutatónak), negyede 60 éves vagy annál idősebb, ez 3 százalékponttal magasabb, mint a városi mutató. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 45,2%, ez háromszorosa a települési aránynak. Felsőfokú végzettséggel senki sem rendelkezik.

A munkanélkülisége ráta (18,1%) másfélszerese, mint a települési arány. A 15-64 éves népességben belül a foglalkoztatottak aránya 24,3 százalék, valamennyien alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban vannak alkalmazva (2011.). A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül rendkívül magas, 71%, ez 30 százalékkal magasabb, mint a települési arány. Tartós munkanélküli nem volt a területen a népszámlálás adatfelvételének idejében.

A terület lakásállománya 21 darabból áll, ebből 11 lakás alacsony komfortfokozatú. Az egyszobás lakások száma 3 darab.

Az 1-es számú táblázatban összefoglalásra kerül a város egyetlen szegregációval veszélyeztetett területének státusza.

	Társadalom (Demográfia – 2011.)	Társadalom (Foglalkoztatottság/ Segélyezés – 2011.)	Lakáshelyzet	Épített környezet/ Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/ piaci jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregáció	Eddigi beavatkozások nyomán bekövetkezett változások
1-es számú szegregátum	<p>Lakosságszám: 58 fő.</p> <p>A szegregációval veszélyeztetett tömbben élők ötöde 0-14 éves (ez másfélszerese a városi mutatónak), negyede 60 éves vagy annál idősebb, ez 3 százalékponttal magasabb, mint a városi mutató.</p> <p>Alacsony státuszú lakosság aránya 38,7%.</p>	<p>A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 71%.</p> <p>LFT-ben részesülők száma 3 fő, RGYK-ban 5 fő és RSzS-ben senki sem részesült.</p>	<p>A terület lakásállománya 21 darabból áll, ebből 11 lakás alacsony komfortfokozatú. Az egyszobás lakások száma 3 darab.</p>	<p>A Zengő utcában az utolsó ház kivételével pormentes út vezet a völgybe, van közvilágítás és a vezetékes víz, illetve a szennyvíz-hálózat is kiépített az érintett területen. A tömb a hulladékszállításba bevonásra került. A Templom utcában van egy keskeny utacska, ahol a térbeli viszonyok miatt egy házhoz nem vezet pormentes út.</p>	<p>A szegregációval veszélyeztetett területen 18 nem lakásfunkciójú épület található: garázs, pince, tároló. Önkormányzati bérlakás a lehatárolt területen nincs. A városközpont mintegy 1,5 km-re található, csak komppal érhető el.</p>	<p>A területen romák és nem romák egyaránt laknak.</p>	<p>Közvetlen beavatkozások: Szennyvízhálózat kiépítése (Környezetvédelmi céllelőirányzat, vízügyi alap, BMTT decentralizált támogatás) megtörtént. Szilárd burkolatú út (Környezetvédelmi céllelőirányzat, vízügyi alap, BMTT decentralizált támogatás) kiépítésre került. Mozgássérült lakóhoz beton feljáró út építése (önkormányzati forrásból) megtörtént.</p> <p>Közvetett beavatkozások: iskola- és óvoda építése (DDOP)</p>

1. számú táblázat: Pécsvárad város KSH által kijelölt és a város által jóváhagyott szegregációval veszélyeztetett területének státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként)

5.3 AZ ELMÚLT ÉVEKBEN TERVEZETT, ILLETVE MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK

Pécsvárad 2008-ban elkészített Integrált Városfejlesztési Stratégiája szerint a városban nem volt se szegregátum, se szegregációval veszélyeztetett terület. A 2011-es népszámlálási adatok alapján egy tömb került szegregációval veszélyeztetett területként megnevezésre. Az elmúlt években a tömböt közvetlen és közvetett módon is érintették a városban folyó fejlesztések. Közvetlenül érintette a szennyvízhálózat kiépítése (forrás: környezetvédelmi céllelőirányzat, vízügyi alap, BMTT decentralizált támogatás), a szilárd burkolatú út (forrás: környezetvédelmi céllelőirányzat, vízügyi alap, BMTT decentralizált támogatás) kiépítése. A területen élő mozgássérült lakóhoz beton feljáró utat épített az önkormányzat, saját forrásból. Közvetett érintette a tömböt a regionális operatív programból finanszírozott iskola és óvoda építése, felújítása ("Nyelvünk a múltunk, jelenünk, s jövőnk"- a pécsvárad német nemzetiségi Kodolányi János ÁMK integrált fejlesztése, DDOP 3.1.2/A-09-2f, 563,8 M Ft uniós támogatás)

5.4 ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV

5.4.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

5.4.1.1 Anti-szegregációs célok

Pécsvárad fontos érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban. Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló – többféle: szociális, képzési, foglalkoztatási, oktatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttesével kívánunk hozzájárulni. Az alacsony státuszú lakosok integrációja előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel az alacsony státusz megváltozásához.

Horizontális célok	Alcélok
1. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembe vételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen	
2. Oktatási integráció biztosítása	Az iskolai sikeresség feltételeinek megteremtése. A lemorzsolódás csökkentése.
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése. Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése.
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése.

	Új szociális szolgáltatások biztosítása.
5. Közösségi terek biztosítása	A szabadidő hasznos eltöltése feltételeinek biztosítása. Az iskolán kívüli, iskolai sikerességet segítő, programok helyszíneinek biztosítása. Minden korosztály részére biztosítani a közösségi tereket.

2. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

A szegregációval veszélyeztetett terület megszüntetése nem lehetséges, ezért legfőbb célunk, hogy a mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregációt oldjuk. Emellett, hogy a terület rehabilitációjával megteremtjük az élhető lakókörnyezetet.

Terület specifikus célok	Szegregátum 1
A településrendezésben a szegregációt csökkentő intézkedések megjelenítése, építési tilalom elrendelésével	X
Mobilizációs program kidolgozása az alacsony státuszú lakosság koncentrációjának csökkentése érdekében	X
A szegregátumban élők számának csökkentése, a szegregáció oldása szociális bérlakásokkal	X
A közüzemi tartozások csökkentése előrefizetés, kártyás mérőórákkal	X

3. táblázat: Az anti-szegregációs terv terüleetspecifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban

5.4.1.2 Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása, Pécsvárad város számára a fenntartható városfejlődés alapja. Ennek tudatában a város messzemenőig figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseinél, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását, vagy erősödését. Az önkormányzat az általa működtetett intézményekkel, a Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal, az egyházakkal, egyházi szervezetekkel és a városban és a városért dolgozó civil szervezetekkel együttműködik annak érdekében, hogy a településen az esélyegyenlőség és a szegregáció-mentesség a mindennapok részévé váljon. A megállapodás eredményeként **Integrációs kerekasztalt** hoz létre, amely meghatározott időközönként áttekinti a legrosszabb helyzetű családok, a szegregációval veszélyeztetett területeken élő lakosság helyzetét, megvizsgálja annak lehetőségét, hogy a rendelkezésére álló eszközök (pl. közfoglalkoztatás) elérik-e ezeket a családokat, és amennyiben nem, intézkedéseket javasol a városvezetésnek a helyzet javítására. A kerekasztal figyelemmel kíséri az esetleges diszkriminációs folyamatokat és összehangolt intézkedésekkel megszünteti azt. A kerekasztal feladata továbbá, hogy az anti-szegregációs program megvalósulását nyomonkövesse, az arra irányuló monitoringot irányítsa.

Az anti-szegregációs beavatkozások egyes elemei megkülönböztethetők aszerint, hogy egyes intézkedések az infrastruktúra javítására vagy az emberek és közösségeik fejlesztésére irányulnak.

Kijelenthető, hogy e két fajta beavatkozás együttesen képes a legeredményesebb hatást elérni. Mindezek alapján a város által alkalmazott intézkedések is mind a két fejlesztési fókuszot tartalmazzák.

A városvezetés meggyőződése, hogy az esélyteremtés legfontosabb eszközét a megfelelő színvonalú és mindenki számára hozzáférhető oktatás jelenti. Az óvodai nevelésben és iskolai oktatásban résztvevő feladat-ellátási helyek között a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes eloszlását biztosítani kell. Az óvoda két feladat-ellátási helyén a sajátos nevelési igényű (SNI), a hátrányos helyzetű (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek alacsony száma miatt (Gesztenyész utcai óvoda: 1 fő SNI, Vár utcai óvoda: 3 fő HHH, 2 fő HHHH) eloszlásuk összehasonlítása nem releváns.

A város egyetlen általános iskolájába 12 fő HH, 1 fő HHH és 51 fő SNI tanuló jár. Meg kell jegyezni, hogy a HH és HHH tanulók alacsony száma a 2013-ban bekövetkezett jogszabályváltozásnak köszönhető. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénybe (Gyermekvédelmi törvény) 2013. szeptember 1-jei hatállyal került beemelésre a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalma és ennek megállapítása. Az addigi szabályozástól eltérően – több más változás mellett – a HH és HHH státusz igazolása a szülő **önkéntes** nyilatkozata alapján állapítható meg. Ennek következtében jelentősen lecsökkent az ország sok településén a HH és HHH gyermekek száma (Pécsváradon a 2013/2014-es tanévben még 129 HH gyermek volt, egy tanévvel később a számuk 12 főre csökkent). Ennek következtében azt, hogy mely gyermekeket kell városi szintű segítő programokkal támogatni, jobban meghatározhatja, ha a település a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak körében teszi hozzáférhetővé.

A devianciák kiszűrése, a megfelelő fejlődés és a sikeres felnőtté válás érdekében létre kell hozni egy, a gyermekek sikeres előrehaladását a középpontba állító szakmaközi hálózatot, amely a rendszeresen megtartott szakmai műhelyek keretében összehangoltabb, eredményesebb és hatékonyabb szolgáltatásokat tud biztosítani. A hálózat működtetésének célja, hogy a gyerekekkel foglalkozó szakemberek közvetlenül szerezzenek ismereteket egymástól, mindezt a jelzőrendszer hatékonyabb működtetése érdekében. A hálózatban az alábbi szakterületek képviselői kerülnek meghívásra: közoktatási intézmények munkatársai (vezetői), egészségügyi intézmények, szociális és családsegítő munkatársak, igazgatási és foglalkoztatási intézmények munkatársai (vezetői).

A nyári szünetben nyári napközi biztosítása szükséges (étkeztetéssel) a hátrányos helyzetű tanulók részére. Olyan foglalkozások lebonyolítására van szükség, melyek biztosítják a gyermekek felzárkózási esélyeinek növelését és a szabadidő értelmes eltöltését.

KLIK helyi tankerületével együttműködve segítjük az iskolai drogreprevenció, a stressz prevenció és a családi életre nevelés témakörökből rendhagyó órák rendezését. A kortárs csoport fontos helyszín a serdülők számára, hogy elsajátítsák a személyiségfejlődésükhöz szükséges készségeket, a társas viselkedési formákat.

Általánosan elmondható, hogy a középiskolába járó hátrányos helyzetű (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult) diákok körében rendkívül magas a lemorzsolódók aránya. Ennek csökkentésére az önkormányzat speciális ösztöndíjat hoz létre, amely motiválja a diákok iskolai sikerességét és az oktatási intézményekben történő bentmaradásukat.

A megfelelő színvonalú szociális munka biztosítása érdekében rendkívül fontos a szociális területen dolgozók továbbképzése. Új gyakorlatok, lehetőségek megismerésére és újfajta tevékenységek bevezetésére van szükség. Emellett rendkívül fontos, hogy a segítő szakemberek számára támogatást nyújtsunk a segítő munka során jelentkező testi, szellemi, érzelmi kimerülés megelőzése érdekében, a családsegítő munka fejlesztésében.

Fontos megvizsgálni, hogy a külterületeken élők hogyan vonhatók be a jelenleginél jobban a közmunka programokba, akár a bevont emberek utaztatásának biztosításával, akár a külterületekre szervezett, az ott élők körülményein javító munkafolyamatok megszervezésével.

Az alacsony státuszú lakosok foglalkoztatásának elősegítése érdekében az önkormányzat előnyben részesíti a beruházások során azon vállalkozásokat, akik alacsony státuszú lakosságból választanak munkavállalókat. Számukra helyi adókedvezmények biztosítunk.

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. Esélyegyenlőség biztosítása	Integrációs kerekasztal létrehozása és működtetése	Polgármester, együttműködve a RNÖ elnökével	Nem releváns	2015-2023
2. Oktatási integráció biztosítása	A HHH (és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult) gyerekek aránya kiegyenlítetttségének biztosítása az óvodai és iskolai feladatellátási helyek között	Jegyző	Nem releváns	2016-2023
	Alapozó terápia biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére	Óvodavezetők	Saját forrás	2016-2023
	Nyári napközi biztosítása (étkeztetéssel)	Polgármester	saját forrás, nyári gyermekétkeztetési pályázat	2016-2023
	HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása	Polgármester	Saját forrás	2016-2023
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének	Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	Polgármester	Nem releváns	2016-2023

javítása	Külterületeken élőknek a jelenleginél aktívabb bevonása a közmunka programokba	Polgármester	Nem releváns	2015-2023
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében	Polgármester	Nem releváns	2015-2023
	Szociális szakemberek képzése	Polgármester	Pályázati forrás	2015-2018

4. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

5.4.1.3 Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések

Az 1. számú szegregációval veszélyeztetett terület abból következően, hogy magántulajdonú ingatlanokból áll, nem szüntethető meg.

A közműszolgáltatókkal együttműködve kártyás mérőórák kihelyezését szükséges kezdeményezni azon családok esetében, ahol a közművek díjhátralék miatt lekötésre kerültek az ingatlanokról.

A város 2010-ben vezette be a „krízis támogatás”-t, amely az átmeneti segély egyfajta változata. Lényege, hogy amennyiben egy család krízishelyzetbe kerül, az önkormányzat kamatmentes kölcsönt nyújt számára egy éves futamidővel, havi törlesztés mellett. A Pécsváradi Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat 2015-ben készült elemzéséből kiderül, hogy ez a támogatási forma beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Fontos fenntartani ezt a speciális segélyezési formát, hiszen sok csalá ennek segítségével menekült meg attól, hogy díjhátraléka miatt lekapcsolják az áramszolgáltatásról.

A szegregációval veszélyeztetett területen élő lakosságra vonatkozóan szociális térkép készül annak érdekében, hogy jobban megismerhetővé váljanak az itteni problémák. Bár nem került a szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területek közé Szilágypuszta és a többi, Pécsváradhoz tartozó lakott külterület, tudható, hogy ezek gyorsan romló állapotú területek, komoly szociális feszültségekkel. Éppen ezért fontos, hogy az ezeken a területeken élőkről is készüljön szociális térkép. A felmérések eredményeként célzottabb beavatkozások valósíthatók meg az érintett családok körében.

Szegregátum sorszáma	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. szegregációval veszélyeztetett terület	Kártyás mérőórák elhelyezése	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	Polgármester	Saját forrás	2015-2023
1. szegregációval veszélyeztetett terület	Szociális térkép elkészítése (a külterületekre is)	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése (közvetve)	Polgármester	Saját forrás	2015-2016
1. szegregációval veszélyeztetett terület	„Krisis támogatás” fenntartása.	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	Polgármester	Saját forrás	2015-2023

5. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

5.4.1.4 Az anti-szegregációs beavatkozások ütemezése

Intézkedés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Integrációs kerekasztal létrehozása és működtetése	x	x	X	X	X	X	X	X	X
A HHH (és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult) gyerekek aránya kiegyenlítettségének biztosítása az óvodai és iskolai feladatellátási helyek között		x	X	X	X	X	X	X	X
Alapozó terápia biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére		x	X	X	X	X	X	X	X
Nyári napközi biztosítása (étkeztetéssel)		x	X	X	X	X	X	X	X
HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása		x	X	X	X	X	X	X	X
Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése		x	X	X	X	X	X	X	X
Külterületeken élőknek a jelenleginél aktívabb bevonása a közmunka programokba	x	x	X	X	X	X	X	X	X
Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében	x	x	X	X	X	X	X	X	X
Szociális szakemberek képzése	X	X	X	X					
Kártyás mérőórák elhelyezése	x	x	X	X	X	X	X	X	X
Szociális térkép elkészítése (a külterületekre is)	X	X							
„Krízis támogatás” fenntartása.	x	x	X	X	X	X	X	X	X

6. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése

5.4.1.5 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bármilyen beavatkozás esélyegyenlőtlenséghez, diszkriminációhoz, szegregációhoz, vagy ezek konzerválódásához járuljon hozzá. A projektfejlesztés dokumentumainak, a település stratégiai dokumentumainak és a település helyi rendeleteinek elkészítésekor ugyanezen elvek kell, hogy érvényre jussanak.

A projektfejlesztés során elemi érdekünk a tervezett tevékenységek társadalmi elfogadottsága. Mind az előkészítés, mind a megvalósítás során biztosítjuk a társadalmi párbeszéd lehetséges formáit. A Roma Nemzetiségi Önkormányzatot bevonjuk ezen folyamatokba.

A közösségi térként és szociális, oktatási célra is használt épületet integrált lakókörnyezetben alakítjuk ki, hogy biztosítsuk a többségi társadalom tagjainak a részvételét a szolgáltatásokban. A különböző fejlesztések fizikai megközelíthetőségének tervezése elengedhetetlen a mindenki számára biztosított hozzáférés érdekében.

Célirányos kampányt tervezünk minden fejlesztés, program, a település életét befolyásoló esemény, illetve a településen megjelenő szolgáltatás, esemény széles körű megismertetésére, a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására.

5.4.1.6 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A szegregációt okozó folyamatok hátterében különböző okok húzódnak meg, közülük a legfontosabb az alacsony iskolai végzettségből következő munkanélküliség, a legrosszabb minőségű lakhatáshoz történő hozzáférés lehetősége, az eladósodás és ennek következtében a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés szűkülése.

A legtöbb önkormányzat gazdálkodása feszített, sokszor az alapvető fejlesztésekre sem jut forrás. A településen élő legszegényebb családok támogatását ennek ellenére fel kell vállalniuk az önkormányzatoknak annak érdekében, hogy helyzetük javuljon, körük ne bővüljön.

A rossz szociális helyzetben lévő családokon leginkább az segít, ha tagjai munkához jutnak, ez az alapfeltétele annak, hogy jobb helyzetbe kerüljenek. Nagyon fontos továbbá, hogy a legszegényebb családok, köztük a romák gyermekei integrált környezetbe járjanak óvodába, iskolába, hiszen ez az alapja annak, hogy egy kedvezőtlen lakhatási körülmények között élő gyermek minél tovább maradjon az iskolarendszerben (szakképző intézmény, középiskola, felsőoktatás), ezáltal életpálya esélyei javuljanak. A lakhatási programok megvalósításánál elsődleges szempont megakadályozni, hogy a legszegényebbek egy tömbben lakjanak, mivel ez gettósodási folyamatot indíthat el.

Szegregálódási folyamatokat indíthat el, ha egy városrész leromlása elindul, az önkormányzat felelőssége, hogy ha ezt észleli, gyorsan reagáljon. Az önkormányzatban, ha valóban kialakul a tulajdonosi szemlélet, mindent el fog követni, hogy a leromló területek további pusztulását megállítsa. Ennek egyik eszköze lehet a hiányzó közszolgáltatások elérhetővé tétele, akár azok átszervezésével.

Az önkormányzat e megnevezett célok elérése érdekében az 1.3.1.2 (horizontális) és 1.3.1.3 (terület specifikus) alfejezetekben ismertetett intézkedéseket vállalja.

A fentebb jelzett problémák és lehetséges megoldások – az integrált oktatás kivételével – forrásigényesek, ezért az önkormányzatoknak törekedniük kell arra, hogy megtalálják azokat a külső,

leginkább pályázati forrásokat, amelyek segítségével településük legrosszabb helyzetben lévő családjait tudják támogatni.

5.4.1.7 Együttműködő partnerek

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Család és Közösség Alapítvány

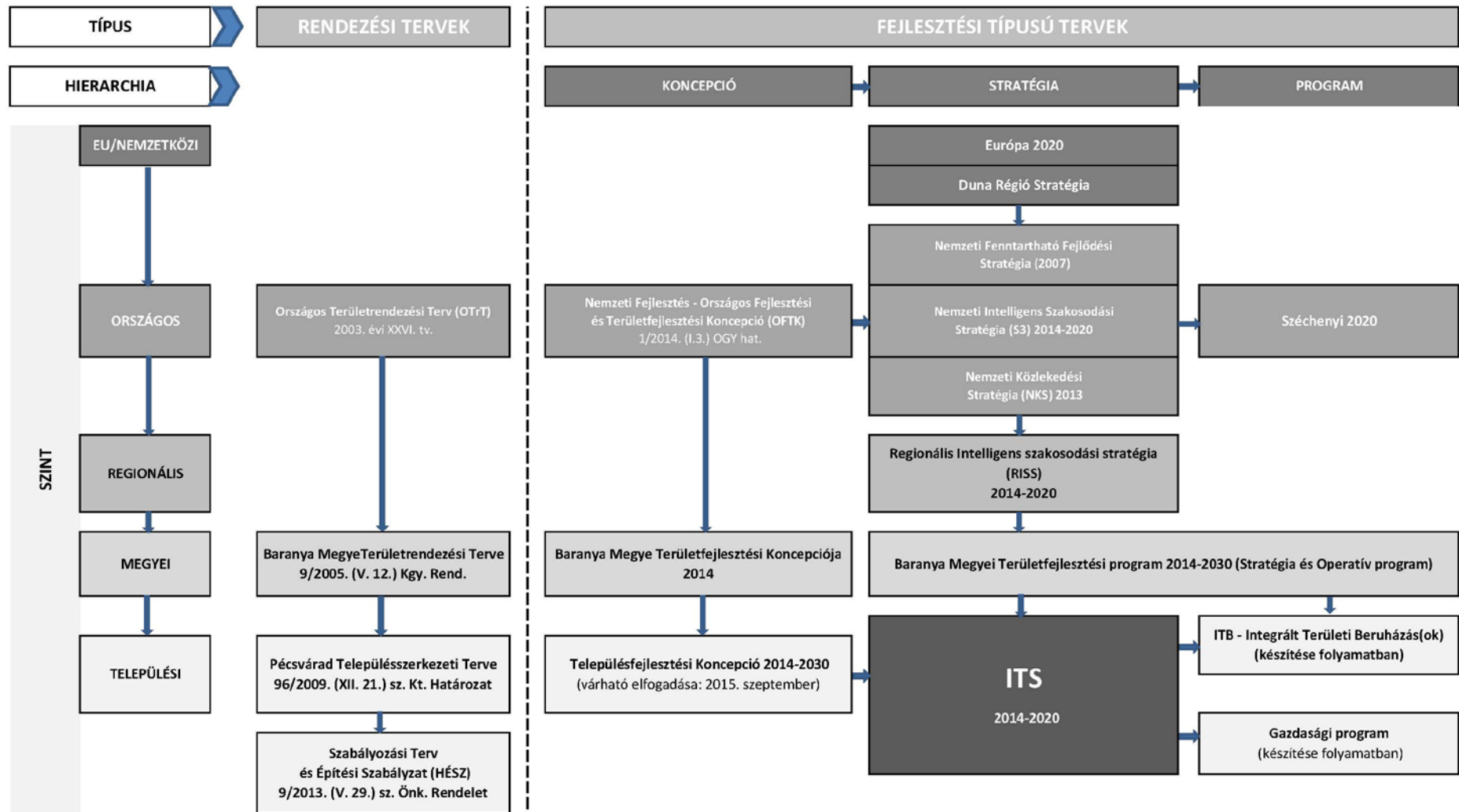
5.4.1.8 Az Anti-szegregációs terv megvalósításának nyomon követése – monitoring

A jelen Anti-szegregációs Program (ASZP) vállalásaként létrehozandó Integrációs kerekasztal folyamatosan vizsgálja a tervezett intézkedések és célok megvalósulását, erről évente összefoglalót készít. Figyelemmel kíséri a szegregációval veszélyeztetett terület és romló helyzetű külterületek, illetve a városban élő legszegényebb családok helyzetét. Az ASZP elfogadását követő második év végén az Integrációs kerekasztal felülvizsgálja a megfogalmazott célok relevanciáját, a változó helyzetre reagálva felülvizsgálja eredeti célkitűzéseit. Ezt az eljárást össze kell kötni az ITS felülvizsgálatával annak érdekében, hogy a két dokumentumban rögzített célrendszer összehangoltsága biztosított legyen.

Pécsvárad Önkormányzata a hozzá tartozó valamennyi területen kötelezettséget vállal az Anti-szegregációs Intézkedési Tervben foglaltak érvényesítésére és megvalósítására. Az irányítása alatt lévő, fennhatósága és felügyelete alá tartozó szervek és intézmények számára kötelezővé teszi, hogy döntéseik és tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására kell, hogy törekedjenek, azok a szegregáció kialakulását és fennmaradását semmilyen formában nem segíthetik elő.

6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

6.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

6.1-1. ábra: A stratégia helye a fejlesztési és rendezési tervek rendszerében

6.1.1 A stratégia és a rendezési tervek összhangja

6.1.1.1 A stratégia illeszkedése a településrendezési eszközökhöz

Pécsvárad komplex településrendezési terve 2000-2002 között készült az építési törvényben, az OTÉK-ban rögzített előírások figyelembevételével. Kisebb módosításra, pontosításra csupán 2004-ben, 2005-ben és 2009-ben került sor, melynek eredményeként született a helyi építési szabályzatról szóló 9/2004. (III. 31.) számú, 2/2005. (V. 2.) számú, valamint a 2/2010. (III. 05.) számú önkormányzati rendelet. Jelenleg Pécsvárad Város Önkormányzata Képviselő-testületének Pécsvárad Város Helyi Építési Szabályzatról szóló 9/2013. (V. 29.) rendelete hatályos.

Területfelhasználás módosítás a 2013-ban elfogadott településrendezési terv hatályba lépése óta nem merült fel és a közeljövőben sem várható ennek igénye.

A város területfelhasználását tekintve a településszerkezeti terv és a stratégiai célok összhangban vannak, nincs szükség területfelhasználás módosításra. Az ITS-ben szereplő projektek a tervezés jelenlegi fázisában meghatározható ismeretanyag alapján a hatályos településszerkezeti tervhez illeszkednek.

Az ITS megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben azonban szükségessé válhat az adott projekt és a hatályos településrendezési eszközök illeszkedésének újbóli vizsgálata, szükség esetén a településrendezési eszközök módosítása.

A város településrendezési eszközeinek mindenképpen meg kell felelni a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet tartalmi előírásainak, valamint a jelkulcsnak, ezért szükséges a teljes közigazgatási területre elkészíteni a településszerkezeti és a szabályozási tervet annak ellenére, hogy nem tervezett sem a területfelhasználásban, sem a településszerkezet elemeit érintő egyéb változás sem.

6.1.1.2 A stratégia illeszkedése a területrendezési tervekhez

A hatályos településszerkezeti terv illeszkedését az Országos Területrendezési Tervhez (OTrT) és Baranya megye Területrendezési Tervéhez (BmTrT) a megalapozó munkarész vizsgálta.

Megállapítható, hogy a BmTrT-ben jelölt települési térség lehatárolása a hatályos településszerkezeti terv figyelembe vételével történt, a hatályos településszerkezeti terv és a területrendezési tervek összhangja biztosított.

Mivel az ITS-ben szereplő projektek a tervezés jelenlegi fázisában rendelkezésre álló ismeretanyag alapján nem igénylik a településszerkezeti terv módosítását, a stratégia és a területrendezési tervek összhangja biztosított.

		(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;	(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;	(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;	(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;	(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;	(11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.
T7	Minőségi lakókörnyezet											
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása											
T9	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése											
T10	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása											

Jelmagyarázat:

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	nincs vagy gyenge kapcsolat

6.1-2. ábra: A stratégia illeszkedése az Európa 2020 célkitűzéseivel

6.1.2.2 A stratégia illeszkedése az OFTK-hoz

		Szakpolitikai célok							Területi célok					
		Versenyképes, innovatív gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	A vidéki térségek népességeltartó erejének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
	Jelmagyarázat: <ul style="list-style-type: none"> erős kapcsolat közepes kapcsolat nincs vagy gyenge kapcsolat 													
T1	Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés													
T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása													
T3	Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások													
T4	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek													
T5	Az épített örökség megőrzése													
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés													
T7	Minőségi lakókörnyezet													

		Szakpolitikai célok								Területi célok				
		Versenyképes, innovatív gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	A vidéki térségek népességeltartó erejének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
	Jelmagyarázat: erős kapcsolat közepes kapcsolat nincs vagy gyenge kapcsolat													
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása													
T9	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése													
T10	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása													

6.1-3. ábra: A stratégia illeszkedése az OFTK célkitűzéseivel

6.1.2.3 A stratégia illeszkedése Baranya megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához

A Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlése 3/2014. (II. 20.) Kgy. határozatával fogadta el a „Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió 2014-2020” c. dokumentumot, melyben a megye jövőképe, fejlesztési célrendszerének és a célok eléréséhez szükséges fejlesztési irányok, illetve beavatkozási területek meghatározására került sor. A Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlése a „Baranya Megyei Területfejlesztési Program (Stratégiai és Operatív Program)” c. dokumentumot a 38/2014. (IX. 18.) Kgy. határozatával fogadta el.

		Átfogó célok				Stratégiai célok						Területi cél
		Értéktanteremtő foglalkoztatást biztosító gazdaság kialakítása	Egészséges és megújuló társadalom	Természet- és energiatudatos megye.	Helyi gazdaságok fejlesztése	Tartós növekedésre képes gazdaság megteremtése	Piaci igényekre reagálni képes emberi erőforrások fejlesztése	Társadalmi felzárkózás elősegítése	Stratégiai erőforrások fenntartható használata	Elérhetőség és mobilitás javítása	Nagyterületi csomóponttá válás	
	Jelmagyarázat: <ul style="list-style-type: none"> erős kapcsolat közepes kapcsolat nincs vagy gyenge kapcsolat 											
T1	Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés											
T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása											
T3	Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások											
T4	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek											
T5	Az épített örökség megőrzése											
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés											
T7	Minőségi lakókörnyezet											
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása											
T9	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése											
T10	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása											

6.1-5. ábra: A stratégia illeszkedése Baranya megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához

6.1.2.4 A stratégia illeszkedése a településfejlesztési koncepcióhoz

Jelmagyarázat:		Településfejlesztési koncepció részcélok											
Stratégia tematikus célok		V1 - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint, hatékony gazdaságfejlesztés	V2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása	V3 - Magas szintű, a kínálatához alkalmazkodó oktatás, szakképzés, duális képzés	A1 - Fejlett turizmus, minőségi turisztikai szolgáltatások	A2 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek	A3 - Az épített környezet megőrzése	F1 - Hatékony energiatakarékos és fenntartható városüzemeltetés	F2 - Minőségi lakókörnyezet, vonzó és energiahatékony épített környezet, táj- és településkép	F3 - Energiatakarékos területfelhasználás, a tájhasználat optimalizálása, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások hasznosítása	G1 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	G2 - Közösségi, szolidáris társadalom	G3 - Aktív városi és várostérségi kapcsolatok
T1	Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés	erős kapcsolat	közepes kapcsolat	erős kapcsolat									
T2	A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása	közepes kapcsolat	erős kapcsolat	erős kapcsolat									
T3	Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások	erős kapcsolat			közepes kapcsolat								
T4	Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek				közepes kapcsolat	erős kapcsolat							közepes kapcsolat
T5	Az épített örökség megőrzése					erős kapcsolat							
T6	Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés						erős kapcsolat	közepes kapcsolat					
T7	Minőségi lakókörnyezet						közepes kapcsolat	erős kapcsolat				közepes kapcsolat	
T8	A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása							közepes kapcsolat	erős kapcsolat				
T9	Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése							közepes kapcsolat		erős kapcsolat			
T10	Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása										erős kapcsolat		

6.1.3 A stratégia illeszkedése a társadalmat érintő ágazati tervekhez

A társadalmat érintő legfontosabb ágazati terv Pécsvárad esetében a Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP), amely a 2013-2017 közötti időszakra fogalmaz meg célokat a városra vonatkozóan, melyek közül a legfontosabbak:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférést,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás, és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézmények- az óvoda kivételével- az őket érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel.

Mindezek – a HEP-ben megfogalmazott általános értékek – jogszabályi és erkölcsi kötelességévé is teszik a városnak, a helyi önkormányzatnak a település társadalmával való együttműködést, a helyi konfliktusok közös megoldását.

A HEP alapján a beazonosított hátrányos helyzetű társadalmi csoportok problémái, valamint azok kezelésére adott válaszok az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezési folyamata során feldolgozásra, maximálisan figyelembe vételre kerültek. Ezzel összhangban Bóly Város Önkormányzata számos programmal, beavatkozásokkal segíti a hátrányos helyzetű csoportok társadalomba való beilleszkedését, e csoportok tagjainak társadalmi elfogadottságát.

A gyermekek számára a legnagyobb problémát a családjuk anyagi és szociális lehetőségeik jelentik, mely feltárássra került az ITS-ben.

Az idősek számára az info-kommunikációs akadálymentesítés folytatása, valamint a város fizikai infrastruktúrájának akadálymentesítése fontos feladat. Emellett a generációk közötti kapcsolat megteremtése fontos, melyet a város számos kulturális eseménnyel kíván elősegíteni.

A nők esetében a legjelentősebb problémát a tartós munkanélküliség jelenti. Ennek kezelésére a város támogatni kívánja a részmunkaidős foglalkoztatást, valamint a közmunka programba is tervezi a nők ily módon való bevonását.

A fogyatékkal élők számára a város vezetése fontosnak tartja a fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítést. Emellett a városban élő vakokról, némákról és süketekről nincs adatbázis, melyet a további megfelelő tervezéshez szükséges létrehozni.

A mélyszegénységben élő társadalmi csoportok esetén a tartós munkanélküliség, sokszor a generációkon átívelő munkanélküliség jelenti a legnagyobb problémát. Ennek érdekében, mint az az ITS-ben is szereplő képzési programok segítségével kívánják integrálni a munkaerőpiacra a mélyszegénységben élőket. A képzések e társadalmi csoport speciális igényeit is figyelembe veszi.

A felsorolt célok megjelennek a HEP-ben, valamint az ITS-ben is. Az ITS-ben olyan cél nem került kijelölésre, mely a HEP céljainak megvalósítását nehezíti, vagy ellehetetleníti.

6.1.4 A stratégia illeszkedése a gazdaságot érintő ágazati tervekhez

Pécsvárad gazdaságfejlesztése elsősorban a helyi értékekre koncentrálna. Ezek közül kiemelendő a vár rekonstrukciójának II. üteme, a helyi értékekre alapozó turizmus, ipari terület kialakítása a város délkeleti részén, valamint a helyi termelők összefogására alapozott együttműködés, közös feldolgozás és értékesítés. Mindezek a célok a már említett nagyobb térségi tervekkel összhangban vannak. Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban kerültek rögzítésre Magyarország gazdasági növekedését célzó szakpolitikai céljai. Ezek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Foglalkoztatás növelése, szakképzett munkaerő növelése, valamint az inaktivitás valamennyi formájának csökkentése;
- Gazdasági versenyképesség növelése érdekében cél a vállalkozások terheinek csökkentése, a mikro, valamint kis- és középvállalkozások piacra jutásának, piaci esélyeinek növelése, a helyi erőforrások fokozottabb használata, az elektronikus kereskedelem támogatása
- Az ipar fejlesztése érdekében a munkaerő fejlesztése és a K+F+I tevékenységek támogatása. A kiemelt gazdasági ágak közé tartozik az élelmiszeripar és a turizmus, amelyek Pécsvárad esetében is kiemelt jelentőséggel bírnak.

Pécsvárad integrált településfejlesztési stratégiájának elkészítésekor, a célok meghatározásakor mindezek figyelembevételre kerültek, így azok megvalósítása az országos célok elérését is elősegíti.

Baranya megye és a Dél-Dunántúli régió külön gazdaságfejlesztési koncepcióval nem rendelkezik. A megyei és a regionális tervekkel való összhang és kapcsolódás a korábbi fejezetekben bemutatásra került.

A felsoroltak mellett a stratégia elkészítésekor a helyi képviselőkkel, döntéshozókkal folytatott interjúk során alakult ki a város gazdaságfejlesztési stratégiája. Pécsvárad Város Önkormányzatának 2015-2019-re vonatkozó gazdasági programja, vagy ciklus programja az ITS készítésének időpontjában nincs.

A felsoroltak dokumentumok és interjúk során a gazdaságot érintően az alábbi általános és kiemelt célokat lehet megfogalmazni:

- Pécsvárad kiemelt helyen kezeli a turizmust, mivel a turizmus növekedése, és annak fejlesztésére fordított összeg növekedése folyamatos. Pécsvárad jelentős kiaknázatlan potenciállal rendelkezik, melyet a vár, és a város környezete képvisel. Az országos politikában is jelentős szerepe van az idegenforgalom fejlesztésének.
- Az infrastrukturális fejlesztések alapvetően szükségesek a gazdasági növekedéshez. Pécsvárad e téren az ipari park infrastrukturális fejlesztése mellett a város közműhálózatának fejlesztésére, különösen a csapadékvíz okozta problémákra fordít figyelmet a 2014-2020-as időszakban.
- Általános foglalkoztatást növelő célok képezik a harmadik pillérét a város gazdaságfejlesztési céljainak. Az országos politika egyik fő célja is ez. A város ennek érdekében segíti a helyi gazdaság megerősödését. Igyekszik kedvező feltételeket teremteni ahhoz, hogy a vállalkozók számára munkahely-bővítési lehetőséget teremtsen. A közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt, és tart fenn a köztisztviselőket, közalkalmazottakat foglalkoztatásával. Ezen kívül aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében. Adópolitikájában a lehetőségekhez képest kedvezményeket biztosít azon helyi vállalkozások számára, akik helyi munkaerőt alkalmaznak.

- A gazdaságfejlesztési programban nevesítésre kerültek a településfejlesztési célok is, amelyek összhangban vannak az ITS célrendszerével.

Mindezek a fejlesztések azokat a megfogalmazott célokat kell, hogy szolgálják, hogy Pécsvárad népességmegtartó ereje növekedjen, elsősorban a képzett lakosság elvándorlásának csökkenésével. Az önkormányzat gazdálkodása javuljon, képes legyen nagyobb beruházások megvalósítására, valamint kiadásai csökkenjenek. A helyben letelepedő vállalkozások száma növekedjen, amelyek elsősorban helyi munkaerőt foglalkoztatnak. Pécsvárad alvóváros pozíciója ezáltal csökken, miközben a Péccsel való szoros kapcsolata továbbra is megmarad.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezési folyamata során teljes mértékben figyelembe vételre kerültek az egyes szakág által megfogalmazott elérni kívánt célok, így a város gazdasági stratégiája azok elérését is hatékonyan elő tudja segíteni.

6.1.5 A stratégia illeszkedése a környezetvédelmet érintő ágazati tervekhez

Pécsvárad Város Önkormányzat Környezeti Fenntarthatósági Terve szerinti elérni kívánt célok:

▪ A környezeti elemek védelme

- Levegőtisztaság-védelem

Cél: A levegőre káros hatást gyakorló kibocsátások minimálisra csökkentése. Környezetbarát technológiák bevezetése. A gépjárműforgalom helyett a kerékpáros mozgalom fellendítése. A cél elérésének eszközei: A kibocsátási határértékek helyi jogszabállyal való szigorítása, adókedvezmény a környezetbarát technológiát alkalmazóknak. Civil kezdeményezések támogatása.

- A vizek védelme

Cél: A meglévő vízbázis megóvása, gazdaságos hasznosítása. A talajvíz és felszíni vizek védelme, szennyező anyagok bejutásának kiküszöbölése. A cél elérésének eszközei: tervszerű és szakszerű vízbázis gazdálkodás. A szennyvízcsatornázás kiépítése a Dombay tó körül. A még meglévő elszikkasztós rendszerű szennyvízgyűjtők megszüntetése.

- Földvédelem

Cél: A föld védelme érdekében a biotechnológiák előtérbe helyezése, a mezőgazdasági termelésben a kemikáliák lehetőség szerinti mellőzése. A cél elérésének eszközei: szoros együttműködés a Körzeti Földhivatallal és a Talajvédelmi hatósággal.

• Települési és épített környezet védelme

- A települési környezet védelme

Cél: A település élete és a természeti környezet igénybevételének optimalizálása, a fenntartható fejlődés ésszerű módozatainak feltárása. A cél elérésének eszközei: A település fejlesztés irányainak meghatározásánál külön gondot kell kezelni a fenntarthatóság feltételeit. A rendezési tervek elkészítésénél ezeket maradéktalanul figyelembe kell venni, majd a megvalósítás során törekedni kell az ésszerű megvalósításra.

- Az emberi egészség védelmének környezeti vonatkozásai

Cél: Az allergiás és légúti megbetegedést okozó növények kiszorítása a lakott területekről. A cél elérésének eszközei: A közterületek burkolatlan felületeinek fokozott karbantartása. Parlagfű gyűjtési akció. Ismeretterjesztés a témában.

- Az épített környezet védelme

Cél: A településen belül olyan terület-felhasználási egységek kialakítása, mely a legkevésbé gyakorol káros hatást az értékes természeti környezetre. A cél elérésének eszközei: A fenti célkitűzés érvényesíthető a rendezési terv elkészítése, illetve módosítása során.

- **A természet védelme**

- Természetvédelem

Cél: A védett és ritka növény- és állatvilág megóvása. A hagyományos fajok telepítésének támogatása, előtérbe helyezése. Széles körű ismeretterjesztés. A cél elérésének eszközei: A közösségi kezdeményezések felkarolása. Önkormányzati kezdeményezés e témakörben. Szoros együttműködés a Duna-Dráva Nemzeti Parkkal. Az iskolai oktatásban kiemelten szerepeltetni a helyi sajátosságokat és azok kimagasló értékét.

- Tájvédelem

Cél: A kedvező természeti adottságok megőrzése, hasznosítása (Turizmus, idegenforgalom) A cél elérésének eszközei: A városmarketing terv e szempont szerinti felülvizsgálata. A település fejlesztési irányainak megállapításakor a fenti cél kiemelt szerepeltetése.

- **Önállóan kezelt hatótényezők**

- Hulladékgazdálkodás

Cél: A keletkező szennyvíziszap elhelyezés műszaki feltételeinek javítása, kapacitásbővítés. Az újrahasznosítás feltételeinek megteremtése. A cél elérésének eszközei: Pályázati támogatások igénybevételeivel önkormányzati beruházással megvalósított hasznosító telep létesítése.

- Zaj- és rezgés elleni védelem

Cél: Ipari tevékenységből származó környezeti zajterhelés csökkentése. A gépjárműforgalomból adódó zaj és rezgés minimalizálása. A cél elérésének eszközei: Az iparterület továbbfejlesztésének irányait e szempont figyelembevételével kell meghatározni. A jogalkotási lehetőség kihasználásával korlátozások vezethetők be. A helyi közlekedés rendszere szintén saját hatáskörben szabályozható.

A Környezeti Fenntarthatósági Tervben megfogalmazott konkrét célok az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezési folyamata során teljes mértékben figyelembe vételre kerültek, az ITS azokkal összhangban van.

6.2 BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

6.2.1 A célok logikai összefüggései

Pécsvárad Integrált Településfejlesztési Stratégiája a 2014-2020 közötti időszakra a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott jövőkép és átfogó célok elérése érdekében 10 középtávú városi szintű tematikus célt jelöl ki.

A középtávú célok lefedik a városfejlesztés legfontosabb területeit, és megvalósulásukkal hozzájárulnak a város átfogó céljainak és jövőképének eléréséhez.

Pécsvárad 2014-2020 közötti városfejlesztési célrendszerét a következő táblázat szemlélteti:

Jövőkép	Pécsvárad hosszú távon a fenntartható fejlődés városa, egy egészséges, a helyi és térségi lakosság számára magas életminőséget, lakó- és munkahelyet nyújtó város, amely szolgáltatásaival és helyi attrakcióival, épített örökségével kiemelkedő turisztikai és rekreációs szerepet tölt be			
Középtávú átfogó célok	VERSENYKÉPES VÁROS Versenyképes, magas színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése	ATTRAKTÍV VÁROS Mind a turisták, mind a térségben élők számára jó minőségű szolgáltatások és programok nyújtása	FENNTARTHATÓ ÉS ÉLHETŐ VÁROS Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás	GONDOSKODÓ VÁROS Javuló életminőség és a társadalmi különbségek csökkentése
Tematikus célok	T1 – Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés	T3 - Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások	T6 – Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	T9 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése
	T2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása	T4 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek	T7 - Minőségi lakókörnyezet	T10 – Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása
		T5 – Az épített örökség megőrzése	T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	
Területi célok	A városközpont rehabilitációja			
	Fenntartható turizmusfejlesztés			
	Városi területek felújítása.			
	Az ipari park fejlesztése			
	Gazdasági terület további fejlesztése			
Az életminőség javítása				

6.2.2 A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák

Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kitűzött célok a Megalapozó vizsgálat helyzetértékelésében azonosított problémák megoldására, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználására épülnek

A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák, adottságok kapcsolata:

	Beazonosított problémák	Beazonosított adottságok
T1 - Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés	<ul style="list-style-type: none"> • Önállóan – Pécstől függetlenül – kevésbé életképes a város gazdasága, pl. arányaiban kevés a helyi munkalehetőség • A lakosság átlagos képzettségi színvonala alacsonyabb a nagytérségi átlagnál 	<ul style="list-style-type: none"> • Ipari park jelenléte • Magas foglalkoztatás • Vállalkozások kedvező méretbeli szerkezete
T2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> • A vállalkozások átlagosnál alacsonyabb tőkeereje 	<ul style="list-style-type: none"> • Iparüzési adó bevételek viszonylag magas összege
T3 - Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> • Turisztikai fogadóképesség hiánya leginkább marketing oldalról • Közös turisztikai csomag hiánya a járásban • A város honlapja nem informatív 	<ul style="list-style-type: none"> • Természet közeli turizmus fejlesztése • Épített és kulturális örökségek • Vadászat és halászat feltételeinek javítása • Mecsekaljai borvidék nyújtotta lehetőségek kihasználása • Pécs mint turisztikai célpont kínálatához való szoros kapcsolódás, majd ennek mentén az önálló brand kiépítése
T4 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek	<ul style="list-style-type: none"> • Előregedés • Aktív lakosság elvándorlása • Gyermekek számának csökkenése 	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdag kulturális élet – civil szervezetek • Művelődési Központ • Ökoturisztikai fejlesztésekkel túra- és kerékpárút fejlesztéssel a víztározók menti zöldsáv és a Zengő potenciáljának kihasználása

		<ul style="list-style-type: none"> • Rekreációs területek fejlesztése a Puszta-rét területén újabb vízfelületekkel gazdagíthatja a tájat
T5 - Az épített örökség megőrzése	<ul style="list-style-type: none"> • Műemléki épületek állagromlása • Szegregált területek 	<ul style="list-style-type: none"> • Műemléki épületek nagy száma • A vár és a történelmi városrész értékes látványa • Vár és környezete építészeti értéke rekonstrukció folytatása • Épített környezet értékei azonosításra kerültek • Városközpont rehabilitációja
T6 - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	<ul style="list-style-type: none"> • Jelentős a hagyományos energiahordozó hasznosítás. • Nem jellemző a megújuló energiahordozó hasznosítása. • Megújuló energiahordozó hasznosítás beruházásának megtérülése bizonytalan és hosszú távú. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rendelkezésre álló lehetőség nap és biomassa hasznosítása. • Javítási lehetőség energiafogyasztás csökkentésére (pl. megújuló közvilágítás) • Energiatudatos nevelési program elindítása. • Környezetbarát közlekedés fejlesztése
T7 - Minőségi lakókörnyezet	<ul style="list-style-type: none"> • A háztartások 12%-a nincs szennyvízcsatornára kötve és gyűjtőaknában szikkasztják el a szennyvizet • A település zöldfelületei nem alkotnak összefüggő hálózatot • A vízfolyások gyakran burkolt árkokban haladnak • Elöregedő növényállomány 	<ul style="list-style-type: none"> • Magas a családi házas beépítettség aránya • Környezetvédelmi infrastruktúra megléte • Kevés ipari szennyező forrás • Épített környezet értékei azonosításra kerültek • További fejlesztések területigénye biztosítható • Megfelelő mennyiségű zöldfelület • Nagyterületű zöldfelület van a település központjában • A meglévő zöldfelületek rendezettek, ápoltak
T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	<ul style="list-style-type: none"> • Csapadékvíz-elvezetési problémák 	<ul style="list-style-type: none"> • Vízfolyások mederrendezés (karbantartás) vízszállító képesség javítása.

<p>T9 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pécsvárad és a hozzá tartozó kistérség is sok tekintetben kívülre utalt a központi funkciók tekintetében • Kevés férőhely az idősök otthonában 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját oktatási intézmények – saját kollégium
<p>T10 - Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Előregedés • Aktív lakosság elvándorlása • Alacsony foglalkoztatottság • Kevés férőhely az idősök otthonában 	<ul style="list-style-type: none"> • Javuló foglalkoztatási viszonyok – alacsony munkanélküliség • A nemzetiségi kapcsolatok erősítése – kulturális sokszínűség – civil szervezetek erősítése • Központi szerep erősítése – a helyi identitástudat hangsúlyozása, növelése

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága, a célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

A Pécsvárad Integrált Településfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott középtávú városi célok szorosan kapcsolódnak a város településfejlesztési koncepciójában megfogalmazott célrendszerhez, a középtávú városi célokhoz kapcsolódó projektek valós problémák megoldására adnak lehetőséget.

Jelmagyarázat:		Tematikus célok									
++ erős pozitív hatás											
+ pozitív hatás											
- negatív hatás											
0: semleges											
Tematikus célok		T1 - Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés	T2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása	T3 - Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások	T4 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek	T5 - Az épített örökség megőrzése	T6 - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	T7 - Minőségi lakókörnyezet	T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	T9 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	T10 - Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása
T1 - Versenyképes helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés		++	++	+	0	+	+	+	+	++	
T2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális és szervezeti feltételeinek kialakítása	++		+	0	+	++	++	+	+	++	
T3 - Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások	++	+		++	++	++	++	+	++	+	
T4 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek	+	0	++		++	0	+	0	0	++	
T5 - Az épített örökség megőrzése	0	+	++	++		0	++	+	++	++	
T6 - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	+	++	++	0	0		++	++	++	+	
T7 - Minőségi lakókörnyezet	+	++	++	+	++	++		+	++	++	
T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	+	+	+	0	+	++	+		++	+	
T9 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	+	+	++	0	++	++	++	++		++	
T10 - Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása	++	++	+	++	++	+	++	+	++		

6.2-1. ábra: A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósítását több tényező is befolyásolhatja.

A város távlati fejlesztésének gátját jelentő legfontosabb veszélyek felsorolását a megalapozó vizsgálat helyzetértékelő munkarészában szakterületenként kidolgozott SWOT-analízisek tartalmazzák.

A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatait a projektek ütemezéséhez köthetően csoportosíthatók. A kockázatok egyik része a város által befolyásolható belső, másik része a város hatáskörén kívül eső külső tényező.

6.2.3-1. táblázat: Kockázatok megnevezése és kezelésének módja

Kockázat megnevezése	Valószínűség (1-10)	Hatás (1-10)	Kockázatkezelés módja
Előkészítés			
Változó tervezési környezet és támogatási rendszer	8	5	A változások folyamatos figyelemmel kísérése
Saját erő hiánya	3	6	Forráslehetőségek felkutatása
Projektek előkészítése elhúzódik	2	7	Projektek legmagasabb fokú előkészítettségi szintjének biztosítása (tervek, tanulmányok)
Nyertes pályázat esetén a szerződéskötés csúszik	3	6	Szerződéskötési feltételek gyors teljesítése
Önkormányzati jogszabályi környezet összhangjának hiánya (pl. a projekt nem illeszkedik a településrendezési eszközökhöz)	3	8	Megfelelő és időbeni előkészítés
Hatósági engedélyek csúszása	3	5	Tartalékidő tervezése
Közbeszerzési eljárás csúszása	7	8	Ütemtervben tartalékidő képzése
Megvalósítás			
A megvalósításhoz szükséges pénzügyi források alultervezése	3	6	Tapasztalt szakember bevonása a projektek előkészítésébe Tartalék-keret képzése
A kivitelezés során előre nem látható műszaki problémák jelentkeznek	3	5	Részletes projekttervek, alapos műszaki tervek és költségvetések készítése. Megvalósítás közben jelentkező esetleges többletköltségek kezelésére tartalék-keret képzése.

Lakossági ellenérzés alakul ki	2	5	A lakosság bevonása és folyamatos tájékoztatása az előkészítés és a megvalósítás során
Fenntartás			
Fenntartási költségek a tervezettnél magasabbak	4	5	Korszerű technológiák alkalmazása
Az önkormányzat likviditása veszélybe kerül a fejlesztések miatt	3	8	A fejlesztések egymásutániségának, egymásra épülésének tervezése. A beruházások során a város kiemelt figyelmet fordít arra, hogy jövedelemtermelő fejlesztéseket hajtson végre.
A vállalkozások a vártnál kisebb bevételt realizálnak és elhagyják a várost, vagy csökkentik a termelésüket	3	7	A város és a helyi vállalkozások között széleskörű kooperáció zajlik, hogy az igények és a célok között összhang legyen mind a két fél részéről.

8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

8.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

A fejezet azon önkormányzat által végzett tevékenységeket foglalja össze, amelyek segítik, támogatják az integrált településfejlesztési stratégiában, valamint más, stratégiai jellegű dokumentumokban megjelölt fejlesztési célok elérését. A város biztosíthatja ezt a megfelelő keretek előteremtésével, valami szabályozó, rendeletalkotó tevékenységével. Ideális esetben ez a két típusú tevékenység együtt jelenik meg és az elérni kívánt célok irányába egyszerre hatnak.

8.1.1 Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP)

Magyarországon az üvegházhatású gázok kibocsátása az elmúlt 25 évben mintegy 40 százalékkal csökkent, elsősorban a nehézipar leépülése és az agrártermelés visszaesése miatt. A globális éghajlatváltozási folyamat azonban tovább gyorsult és ezek a hatások a medence-jelleg miatt Magyarországot erőteljesebben érintik, mint Európa más földrajzi térségeit. A szakértői vizsgálatok szerint az ipar és a mezőgazdaság területén már csak kis dekarbonizációs lehetőség mutatkozik Magyarországon, ugyanakkor az energiatermelésben és -elosztásban, valamint az épületenergetika, továbbá a közlekedés területén van még mód az üvegházhatású gázok kibocsátásának érdemi csökkentésére.

Magyarország kitettsége és sérülékenysége az éghajlatváltozás várható hatásainak szempontjából globális és európai mércével mérve is jelentős. Vizsgálatok támasztják alá, hogy az országon belüli, a klímaváltozás hatásaival szembeni térségi sérülékenység is igen nagy eltéréseket mutat. A klímaváltozás kiváltó okainak megfékezése, csökkentése globális összefogást kíván, ugyanakkor a várható negatív hatásokra való hatékony felkészülés – lokális tervezést és helyi megoldásokat kíván. Ezért fontos az éghajlatváltozás hatásaira való felkészülést és az alkalmazkodást elősegítő a települési szintű klímastratégiák és programok kidolgozása.

Az önkormányzatok döntő szerepet játszanak a klímaváltozás hatásainak enyhítésében, főleg ha figyelembe vesszük, hogy az energiafogyasztás és a CO₂-kibocsátás 80%-a városi tevékenységhez kapcsolódik. Az Európai Unió klíma- és energiacsomagjának 2008-ban történt elfogadását követően az Európai Bizottság által létrehozott Polgármesterek Szövetsége támogatja a helyi önkormányzatok fenntartható energiapolitika megvalósítása során tett erőfeszítéseit és a helyi és regionális szereplőket az uniós célkitűzések teljesítése érdekében mozgósítja.

A Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP) kulcsfontosságú konkrét intézkedéseket és projekteket tartalmaz. Az energia-megtakarításon kívül a SEAP egyéb eredményeket eléréséhez is hozzájárul, mint például:

- helyváltoztatást nem igénylő szakmunkák és stabil munkahelyek létrehozása;
- egészségesebb környezet és életminőség;
- jobb gazdasági versenyképesség és az energiától való nagyobb függetlenség.

A SEAP lehetőséget biztosít az anyag- és energiatakarékos technológiák alkalmazásával az ipar, az állattenyésztési ágazatok és az ahhoz kapcsolódó élelmiszeripar fejlesztésére is. A SEAP-okban a helyi önkormányzatok önkéntesen kötelezettséget vállalnak az energiahatékonyság javítására és a megújuló energiaforrások fokozott hasznosítására azért, hogy Magyarország összességében elérje az Európai Unió által 2020-ra kitűzött 20%-os CO₂-kibocsátás csökkentését.

A SEAP alapján a TOP támogatást biztosít az önkormányzati tulajdonú épületállomány energiahatékonyság központú rehabilitációjára és a megújuló energiaforrások alkalmazására. Az energiamedzsmenet pedig önkormányzati kedvezményezett esetén a TOP támogatja.

8.1.2 Fenntartható városi mobilitási terv (SUMP)

A fenntartható városi mobilitási terv olyan új koncepció, amely alapvetően az EU által meghatározott klímavédelmi és energiahatékonysági célokat segíti. Az újdonságot a korábbi közlekedéstervezési gyakorlathoz képest az jelenti, hogy:

- nagyobb hangsúlyt helyez a lakosság és a különböző érdekcsoportok bevonására,
- a különböző szakpolitikai területek összehangolására (pl. közlekedés, területfejlesztés, gazdaságfejlesztés, környezetvédelem, szociális ügyek, egészségvédelem, közbiztonság, energetika, stb.), valamint
- a térségi/agglomerációs kooperációra.

A városi mobilitási terv legfontosabb hozzáadott értéke a költségmegtakarítás az önkormányzat és a városi szereplők számára, a személyre szabott közlekedési megoldások a várost használó csoportok számára, valamint a jobb, élhetőbb városi környezet. A fenntartható városi mobilitástervezés során mód van akár egyének (iskolások, mozgáskorlátozottak, idősek, stb.), akár vállalkozások számára a multimodális, ajtótól ajtóig való közlekedési megoldások kidolgozására. A mobilitástervezés a közúti infrastruktúra fejlesztése helyett olyan kiegyensúlyozott intézkedéscsomagban gondolkodik, amelyben jelentős szerepet kapnak a mérsékelt költségvonzatú közlekedésszervezési intézkedések. Az integrált tervezési megközelítés segíti a környezetbarát ágak, megoldások felé való átrendeződést, ami azért is fontos, mert a városnak sokszor egymásnak versengő jogi kötelezettségeknek kell megfelelniük (pl. levegőminőség javításával, zajterhelés csökkentésével, stb. kapcsolatos országos és EU-s elvárások.) A Fenntartható Városi Mobilitási Terv funkcionális városban gondolkodik, a tervezés az együttműködésre alapoz.

8.1.3 „Kerékpárosbarát Pécsvárad” brand

A brand elősegíti Pécsvárad integrált szemléletmódú, komplex fejlesztését (a kapcsolódó "szoft" projektelemekkel) és üzemeltetését. A tevékenységek célja, hogy a meglévő közlekedési hálózat vonzóvá, akadálymentessé, biztonságossá és kényelmessé váljon a kerékpárral közlekedők számára és az újonnan létrejövő infrastrukturális elemek is megfeleljenek e követelményeknek.

Pécsvárad jelenleg nem tagja a Kerékpárosbarát Települések Országos Szövetségének. A kerékpárosbarát települések brandhez való csatlakozás lehetővé teszi az aktív turisták célzott megszólítását, lehetőséget nyújt az Önkormányzat és a vállalkozások közötti együttműködések kialakítására, munkahelyeket teremt és növeli a vállalkozási kedvet, valamint a szövetség szakmai gárdájának segítségével jó példákat ismerhet a város, műszaki, megvalósíthatósági ötleteket, segítséget kaphat a kerékpárúthálózat fejlesztéséhez, saját brandjének a kiépítéséhez.

8.1.4 A város közterületeinek közösségi használata és a helyi identitástudat növelése – a boldog város

A jól működő városok felé elvárás, hogy az aktív és kulturált pihenéshez, szórakozáshoz, kikapcsolódáshoz, művelődéshez szorosan kötődő szolgáltatásokat is nyújtson, amelyek nemcsak a lakosság igényeit elégítik ki, hanem kiemelkedő szerepet játszhatnak az új (gazdasági, szolgáltatási, innovációs) fejlesztések megtelepedésében is.

E feladat magában foglalja a városi parkok és zöldterületek karbantartását, a vendéglátás, művelődési intézmények eltérő lakossági-, és turista-igényekhez igazodó összehangolt és ötletes fejlesztését, támogatását is. Kiemelten érdemes támogatni a szabadidő értékes eltöltésével, a sporttal, az egészségtudatra neveléssel összefüggő piaci és civil kezdeményezéseket.

Ehhez kapcsolódik a helyi identitás és a lokálpatriotizmus erősítése is. A kultúra és tudás ma már a modern gazdaság és társadalomfejlesztés alapvető támogatója. A közösséghez és a lakóhelyhez kötődés, az identitástudat, lokálpatriotizmus, valamint a társadalmi szolidaritás megteremtése érdekében a társadalmi kapcsolatok tudatos építésének célrendszere szükséges, mivel e nélkül nem lehet növelni az itt élők életminőségét és együttműködési készségüket sem. Ennek érdekében az identitást erősítő események mellett további lehetőség a sajátos meghatározottságú városrészek (telepek), civil – városszépítő (építő, ápoló) szervezeteinek támogatása, illetve újabbak létrehozásának támogatása. A tudásalapú és akár a modern korral lépést tartó „digitális városprogram” elindításával feladatot is erősítheti a városról szóló információk, tudásanyagok internetes oldalakon való megjelenítése.

A helyi identitás erősítését szolgálja, hogy a város kialakítja saját imázsát. Ehhez fontos lépés a Kerékpárosbarát Települések Országos Szövetségéhez való csatlakozás, mellyel Pécsvárad nyíltan kiáll a kerékpáros közlekedés fontossága mellett, ezzel beépítve azt a magáról kialakított énképébe..

8.1.5 Szabályozási tevékenységek, eszközök

- A „**tervalku**” (Településfejlesztési Megállapodás/Szerződés), amely lehetővé teszi, hogy egyes nagy beruházások esetén, amely a település területén zajlik le, a beruházó és a települési önkormányzat között olyan szerződés köttessen, amely mindkét fél számára előnyös és rögzített fejlesztési feladatokkal bír;
- Az **önkormányzat elővásárlási jogának gyakorlása** területek kivásárlásakor;
- **Városmarketing célú tevékenységek:** a város az integrált településfejlesztési stratégiában megfogalmazott célokkal, valamint azok eszközrendszerével összhangban, az ebben szereplő célok elérése érdekében hajtja végre marketingtevékenységét. Ehhez kapcsolódik a marketingkommunikáció, mint eszköz a magánbefektetők bevonására, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítására, valamint a létesítmények kihasználtságának növelésére. Mindez a fejlesztési eredmények ismertebbé tételét, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerejének kialakítását szolgálja;
- **Helyi adó- és illetékkezdvezményekkel** bizonyos esetekben a magántőke mobilizálható, amelyet a Tervalkuban / településrendezési szerződésben rögzíthetnek a felek;
- **Ingtalngazdálkodási koncepció,** melynek keretében a város saját tulajdonú ingatlanait felméri, azok hasznosíthatóságát számba veszi.
- **Helyi gazdaságfejlesztési támogatások** keretében a településen fejlesztő vállalkozások számára foglalkoztatási támogatások, illetve a vállalkozás mérete alapján egyéb támogatásokat, pl. vállalkozóvá válás támogatása, nyújt a város önkormányzata.
- A város vezetése a helyi vállalkozásokkal együttműködve a **képzési rendszerbe** is beemeli a gazdasági szereplők igényeit, hogy azok minél sikeresebben működhessenek a helyben rendelkezésre álló képzett munkaerő által.
- Az **önkormányzat kommunikációjában** a gyorsaságra, pontosságra és nyilvánosságra helyezi a hangsúlyt. Fontos számára, hogy a lakosok, és a helyi gazdasági szereplők is egy együttműködő, kezdeményező hivatallal találkozzanak nap, mint nap. Ehhez a digitális kommunikációt erősíti a város.

Az aktív városfejlesztési stratégia elsődleges eszköze az önkormányzat számára a kijelölt városfejlesztési akcióterületeken tervezett városfejlesztési akciók végrehajtása a közszféra és a magánszféra strukturált együttműködésével.

Az önkormányzat az egyes beavatkozások meghatározásakor a stratégiai célok minél hatékonyabb elérését tűzte ki. Ehhez a település a fejlesztéseket úgy határozta meg, hogy azokat saját maga hajtsa végre, mivel így vált könnyebben tervezhető azok sikeres megvalósítása. Ehhez elsősorban külső – állami és európai uniós, valamint egyéb pályázati – támogatásokat is nagymértékben igénybe kíván venni. Minden egyes beruházás, különösen a komplex városrehabilitációs, illetve közterületi és gazdasági fejlesztések esetében a város külső piaci szereplők bevonását is tervezi a projektekbe.

A városok a piaci szereplőket már az ITS tervezési fázisában bevonták a partnerségi egyeztetések keretében. A város a stratégiai dokumentumokat elektronikus formában folyamatosan elérhetővé teszi, és tájékoztatja erről a helyi gazdasági szereplőket, felhívva az együttműködés lehetőségére is a figyelmet. A város minden jelentősebb beruházás előtt elektronikus formában felkeresi az erre nyitott vállalkozásokat, s honlapján is közzéteszi, milyen formában számít a vállalkozások együttműködésére.

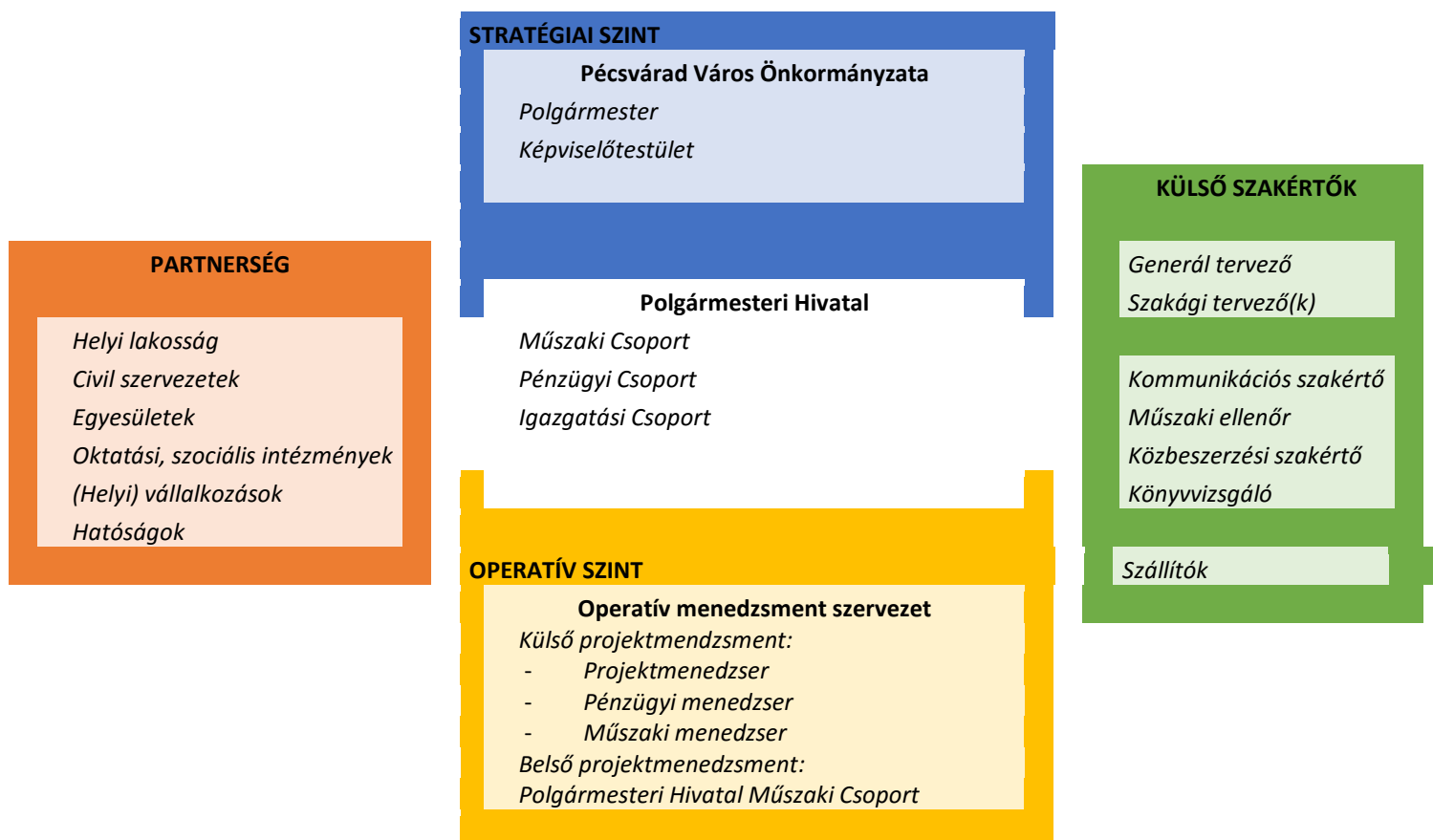
Az önkormányzat a külső tőke vonzása mellett nem vonatkoztathat el a helyi szintű együttműködésektől. Az önkormányzat a szervezett és strukturált együttműködés lehetőségeit meg kívánja teremteni, folyamatos konzultációt biztosítva a gazdasági szereplőknek. Ennek elsődleges formája a negyedévente megtartandó gazdasági workshop. A cél egy irányított beszélgetés kialakítása a helyi vállalkozók által kívánatosnak tartott fejlesztési irányokról, beruházási lehetőségekről, problémákról, vállalati célokról, amelyekben számítanak az önkormányzat támogatására. Ehhez kapcsolódóan az önkormányzat folyamatosan tájékoztatja a vállalkozókat a pályázati lehetőségekről is, amelyet nem csak az egyeztetésekre korlátoz, hanem honlapján is naprakész információt szolgáltat. Ahhoz, hogy a vállalkozások ezekkel a lehetőségekkel minél inkább tudjanak élni, középtávon pályázati tanácsadást is elérhetővé tesz a KKV-k számára. Indokolt esetben a támogatási lehetőségeket is megvizsgálja az önkormányzat. Ennek formái a gazdasági workshopokon felmerültek alapján kerülnek meghatározásra.

Az önkormányzat a megvalósítás, illetve a fenntartás során sem engedi el a helyi KKV-k kezét, amennyiben igénylik ezt. A gazdasági workshop komoly előny a vállalkozások bevonásában, hiszen a releváns információk nyújtása jelentős telephelyválasztási tényező az információs társadalom korában, ahol az együttműködések és a közösségi forrásbevonások jelentősége egyre inkább növekszik.

Ahhoz, hogy az önkormányzat kommunikációja igazán hiteles legyen a gazdaság szereplői felé, az egyes projektek megvalósítását követően a monitoringban is partnerként kíván együttműködni velük.

Az ITS elsősorban az önkormányzati beruházásokat emeli ki, azonban a célok megvalósításába, valamint egyes beruházásokba a magánfektetőket jelentékeny mértékben be kívánja vonni, ehhez számos már meglévő csatornát felhasznál, illetve új lehetőségeket is kíván teremteni.

8.2 AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA SZERVEZETI KERETEINEK MEGHATÁROZÁSA

Az ITS megvalósítása során a döntéshozói szintet Pécsvárad Város Képviselőtestülete jelenti. A döntéselőkészítési feladatokat a Polgármesteri Hivatal Műszaki és Pénzügyi csoportjai végzik.

Feladatai közé tartozik:

- a város gazdasági és településfejlesztési koncepciójának kialakításában való részvétel,
- az önkormányzat gazdasági programjának, koncepciójának elkészítésében,
- a befektetési és vállalkozási tevékenység összefogásában, koordinálásában való részvétel,
- a vállalkozás indításával illetőleg az abban való részvételre vonatkozó véleménynyilvánítás, város infrastruktúrájának, közműveinek állapotának vizsgálata és ezek fejlesztésére javaslat kidolgozása,
- pályázatok véleményezése,
- fejlesztéssel kapcsolatos előterjesztések előkészítése, benyújtása,
- a helyi rendeletek fejlesztéssel kapcsolatos tervezett rendelkezéseinek előzetes véleményezése,
- együttműködés más testületi bizottságokkal,

- rendszeres kapcsolattartás a bizottság elnöke útján a tisztségviselőkkel

Az ITS megvalósításával kapcsolatos döntés előkészítő feladatokat is a Polgármesteri Hivatal illetékes osztályai végzik.

- A városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése az ITS-be.
- A városfejlesztés külső és belső környezetében bekövetkezett változások figyelemmel kísérése, a célokra gyakorolt hatások elemzése.
- ITS partnerségi egyeztetések szakmai irányítása, felügyelete
- Szakmai stratégiai szinten a településközi koordináció biztosítása.

Az ITS-ben körvonalazott fejlesztések megvalósításának menedzsmentje az operatív menedzsment szervezet feladata. Ezt a Műszaki Csoport látja el.

- ITS partnerségi egyeztetések anyagainak előkészítése, előterjesztése döntés-előkészítésre.
- A döntéshozók részére éves jelentés készítése az ITS megvalósításáról, a változó külső, belső tényezőkről, korrekciókról, társadalmi igények változásáról.
- ITS megvalósítási folyamatáról a lakosság tájékoztatására alkalmas információk összeállítása, évente legalább egyszer, jelentősebb változások esetén többször is.

Az önkormányzat az ITS megvalósítását program- és projektszinten is a Polgármesteri Hivatal jelenlegi szervezeti rendszerére, valamint az önkormányzat gazdasági társaságaira támaszkodva, a meglévő hatáskörökbe integrálva kívánja biztosítani. Az önkormányzat településfejlesztési intézményrendszere a korábbi időszak tapasztalatai alapján alkalmas az ITS-ben foglaltak megvalósítására, a 2015-2020/2023 közötti támogatási időszakra tervezett fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására. Önálló Városfejlesztő Társaság létrehozását a város továbbra sem tervezi. A projektszinten felmerülő speciális szakértői kapacitásokat külső szakértők bevonásával biztosítja. A rendelkezésre álló források ismeretében külsős pályázatíró kapacitás bevonása is szükséges, amelynek a tevékenysége a pályázatfigyelésen és -íráson túl a projektmenedzsmentre és projektelszámolásra is kiterjed.

Az ITS megvalósítása során a döntéshozói szintet a város képviselő-testülete jelenti. Az önkormányzat szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a képviselő-testület feladata. A döntés előkészítési feladatokat tématerülettől függően a Polgármesteri Hivatal adott szervezeti egységei végzik.

A stratégiai menedzsment feladatokat tulajdonképpen az ITS készítés során felállított Irányító Csoport tagjai viszik tovább, végzik a megvalósítás során is. A stratégiai menedzsment tagjai: Polgármester, Jegyző, Képviselő-testületi tagok, fejlesztésekért felelős alpolgármester, Főépítész, szakmai Bizottságok és Osztályok vezetői.

8.3 PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS TERVEZÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletnek megfelelően a partnerségi egyeztetés, együttműködés nem csak része, hanem kerete a tervező munkának. Az előkészítés és a teljes tervezési munka, majd a követés során biztosított a tervezés, majd a megvalósítás folyamatának, tartalmának nyilvánossága, a helyi

társadalom és gazdaság szereplőinek partnerként történő bevonása. A partnerség, mint horizontális alapelv érvényesítése elengedhetetlen

- a települések jövőbeni társadalmi, gazdasági, kulturális fejlesztéseit, térszerkezetük alakulását, a tervezett fejlesztési programok irányait, a projektszintű forrásbevonást, a pályázatok tárgyát, volumenét és szinergiáját meghatározó, megalapozó stratégia, a tervezési dokumentumok tervezési folyamatában,
- a megvalósítása folyamán,
- a felülvizsgálat és értékelés, a szükséges korrekciók meghatározása során.

A partnerségi egyeztetési módszerek, eszközök és célcsoportok kiválasztása során meghatározó szempont volt, hogy a társadalom- és gazdaságfejlesztés hatékony és fenntartható módon való formálása csak a helyi közösség bevonásával, széles körű elköteleződésével, helyi értékek és problémák feltárására alapozottan képzelhető el. A tervekészítés folyamatába a társadalmi folyamatokban meghatározó, vagy a stratégia megvalósításában kulcsszerepet betöltő szervezetek és azok képviselői mind bevonásra kerülnek. Ezáltal a szervezetek tevékenységének jövőbeni eredményeit és elképzeléseit már a tervezés során meg lehet határozni és a stratégiai célok vagy a kulcsprojektek közé beépíteni.

A tervezés során az alábbi egyeztetések zajlottak a partnerségi folyamatba bevont szereplők részvételével:

- 2015. 01. 05: Kapcsolatfelvétel, a partnerségi folyamat meghatározása
- 2015. 01. 15.: A települési helyzetkép meghatározása (Irányító csoport és Munkacsoport)
- 2015. 02. 19.: Megalapozó vizsgálat áttekintése (Irányító csoport és Munkacsoport)
- 2015. 04. 16.: Személyes interjúk
- 2015. 04. 20.: Településfejlesztési koncepció és a stratégiai célok meghatározása (Irányító csoport és Munkacsoport)
- 2015. 05. 18.: Városkörnyéki egyeztetés

8.4 TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK

Az önkormányzat a város térségi szerepköréhez igazodva folyamatosan elvégzi az ITS végrehajtása során a térségi egyeztetéseket, amelyek biztosítják, hogy a város stratégiai fejlesztési irányai és az ehhez illeszkedő fő beavatkozások összhangban legyenek a környezet főbb szereplőinek stratégiáival és projektjeivel.

A település járásközponti szerepéből adódóan kiemelt fontosságúnak tartja a nagyobb térségi hatással bíró projektek esetében az érintett településekkel való kooperációt. Ez az előkészítéstől a megvalósításon keresztül a fenntartásig a teljes folyamatot felöleli. Ennek jelentőségét emeli, hogy a város fejlesztései nemcsak a várost, hanem járásának több települését is érinti, mivel a térség lakói a városban veszik igénybe a szolgáltatások többségét, sokan itt dolgoznak, kötődnek a városhoz. Természetesen mindez fordítva is működik, amennyiben egy járási település projektje a járásközpontot, vagy a járás több települését is érinti, a város is részt kíván venni az előkészítés, megvalósítás és fenntartás folyamatában is.

A város céljait a fentiek alapján is szükséges összehangolni nemcsak középtávon, hanem hosszú távon is a járás településeinek céljaival. A város vezetése különböző információs csatornákon keresztül tudatosítja a térség településeivel, illetve együttműködik velük a célok alakításában. Elsősorban a térség településeit is érintő intézményhálózat fejlesztés, és munkahelyteremtés kap prioritást kiegészítve a kapcsolódó közszolgáltatásokkal, melyeket a város és térsége igénybe vesz.

A város a jövőben is fenn kívánja tartani együttműködéseit, illetve azokat a céljainak megvalósítása érdekében bővíteni tervezi.

Ennek érdekében jelenleg az alábbi együttműködésekben vesz részt a város:

- víziközmű együttműködés;
- hulladék elszállítás és lerakás;
- a környező, járási, és járáson túli egy-egy fejlesztéshez köthető együttműködések, pl. kerékpárúthálózat-fejlesztés;
- Kerékpárosbarát Települések Országos Szövetsége (tervezett együttműködés)

8.5 MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA

8.5.1 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

8.5.1.1 Módszertan

A 2007 – 2013 közötti programozási időszak egyik fontos tapasztalata volt, hogy a célok megvalósulásának méréséhez szükséges adatok nem vagy csak korlátozottan voltak elérhetők, így a stratégia menedzselésének egy fontos eszköze nem állt a települések rendelkezésére.

Mivel a 2014 – 2020 közötti időszakban az eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnőtt, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni.

8.5.1.2 A monitoring tevékenység szervezeti háttere és folyamata

Az eredményes monitoring tevékenység feltétele, hogy az nyomon követés rendszerének kialakítása az előkészítés és a megvalósítás integráns részét képezze, meghatározva a folyamatokat, határidőket és felelősöket. A monitoring folyamata az alábbi lépésekből áll:

1. Egyértelmű célkitűzéseket megfogalmazó, világos beavatkozási logikára épülő településfejlesztési koncepció kialakítása.
2. Konkrét beavatkozásokat és részben projekteket, illetve a kapcsolódó finanszírozási forrásokat meghatározó ITS kidolgozása.
3. A monitoring és értékelési tevékenység alapját jelentő indikátorkészlet összeállítása – jelen fejezet összefoglalja az átfogó, tematikus és területi célokhoz kapcsolódó javasolt monitoringmutatókat, míg a projektszintű indikátorok az egyes projektek konkrét kidolgozásakor kerülnek meghatározásra.
4. A monitoring és értékelési tevékenység megalapozásához és eredményes végrehajtásához szükséges információk összegyűjtése
5. Az indikátorok teljesülésének nyomonkövetése a megvalósítás során.

A monitoring tevékenység alapvetően belső feladat, azaz a településfejlesztési koncepció és az ITS végrehajtásáért felelős szervezet felelősségi körébe tartozik. Célszerű kijelölni egy személyt, aki felelős a monitoring és értékelési tevékenység koordinációjáért és végrehajtásáért. A monitoringhoz kapcsolódó legfontosabb feladatok:

- a monitoringrendszer kereteinek kialakítása előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis megalkotásával;
- az indikátorok aktuális értékének – a terv szerinti gyakorisággal történő – összegyűjtése, rögzítése a monitoring rendszerben;
- rendszeres kapcsolattartás a projektek megvalósításért felelős személyekkel az indikátorok elérését nagymértékben befolyásoló kulcs-, hálózatos és akcióterületi projektek nyomon követése érdekében;
- éves monitoring jelentés készítése, amely tartalmazza a szükségesnek tartott beavatkozásokat a program végrehajtásába (a jelentést a menedzsmentért felelős döntéshozó testületnek kell jóváhagynia).

A monitoring tevékenység szervezeti hátterét az operatív menedzsment szervezet biztosítja, amely koordinálja a megvalósuló városfejlesztési beavatkozásokat, rendszeresen figyeli, gyűjti és rendszerezi azok indikátorainak alakulását. Minderről előterjesztést készül, amelyet az érintett Bizottságok tárgyalnak, és a Képviselő-testület hagy jóvá. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia végrehajtását és eredményeit a város Képviselő-testülete évenként áttekinti és értékeli. A beszámoló az alábbi témaköröket tartalmazza:

- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek és azok végrehajtásának állapota,
- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási információi (projekt költségvetése, források összetétele),
- városrészenként és tematikus célonkénti áttekintés a stratégia végrehajtásának kezdete óta megvalósult fejlesztésekről és azok eredményeiről,
- a stratégia indikátorrendszere alapján mért előrehaladás (az indikátorok kiinduló és célértékeinek, valamint azok aktuális értékének feltüntetésével).

Az ITS későbbi felülvizsgálata, illetve megvalósítása során mindenképpen folytatni szükséges a megkezdett partnerségi-konzultációs folyamatokat. Az egyes munkacsoportok bevonása az integrált településfejlesztési stratégia majdani felülvizsgálatának, monitoringozásának folyamatába kötelező, így hatékony működésüket rendszer szinten szükséges biztosítani. E tekintetben jó alapot szolgáltat a Partnerségi Terv, amelynek továbbfejlesztése, aktualizálása a monitoringozás, végrehajtás szempontjából is szükséges.

A monitoring tevékenység során keletkező adatokat a település rendszeresen megjelenteti saját honlapjának azon részén, amelyet a településfejlesztéssel kapcsolatos információk számára tart fenn. Emellett, a monitoring adatokat célzottan megküldi az ITS kialakításában aktívan közreműködő partnerek részére és számukra negyedéves rendszerességgel konzultációs lehetőséget biztosít az ITS előrehaladása tárgyában. A képviselőtestület évi egy alkalommal nyilvános közmeghallgatást tart az ITS megvalósításának előrehaladásáról.

8.5.2 Indikátorok meghatározása

8.5.2.1 Az indikátorokkal szemben támasztott követelmények

A monitoringrendszer hatékony működésének egyik alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet meghatározása. Az alkalmazott mutatókkal szembeni alapvető kritériumok az alábbiak:

- **Specifikus** – az indikátor arra a célkitűzésre vonatkozik, aminek az eredményét, hatását méri;

- **Mérhető** – az indikátor számszerűen (mértékegységgel) kifejezhető;
- **Elérhető** – az indikátor bázis- és célértékét viszonylag gyorsan, könnyen és költséghatékony módon meg kell tudni határozni;
- **Reális** – a valós helyzetből és tervezett beavatkozások várható eredményeiből kiindulva kell egy ténylegesen elérhető célértéket kitűzni;
- **Aktuális** – az indikátornak az adott eredmény vagy output aktuális állapotára kell vonatkoznia, és alkalmasnak kell lennie időbeli nyomonkövetésre.

A stratégia eredményességének méréséhez elengedhetetlen, hogy a felállított célokhoz indikátorok – a célok elérését jelző mutatók – kerüljenek hozzárendelésre. Az eredményorientáltság erősítése a 2014-2020 közötti időszak EU kohéziós politikájának egyik kiemelt célja, így az eredmények mérése az előző időszakénál hangsúlyosabban jelenik meg a politika végrehajtásának minden területén. Az alkalmazott indikátorok fajtái:

- **Hatásindikátorok:** Ezen indikátorok teljes mértékben egyediek, az adott település sajátosságaihoz illeszkednek. Egy középtávú célhoz – annak összetettsége függvényében – 1-2 db indikátor kapcsolódik. Ezen indikátorok tekintetében a mérhetőség követelménye nem minden esetben teljesíthető. Tekintettel azonban arra, hogy a tematikus célokhoz kapcsolódó indikátorokat mérhető módon kell kialakítani, ezért a hatásindikátorok természetükből adódóan leginkább összetett mutatók és értékeik lehetnek leíró jellegűek is.
- **Eredményindikátor:** Ezeket az indikátorokat a tematikus célok eredményeinek meghatározásához használtuk és az operatív programok eredményindikátorait vettük alapul. Az egyes operatív programok Egyedi Célkitűzéseket fogalmazznak meg és ezen célkitűzésekhez kapcsolódnak az OP eredményindikátorai.
- **Kimeneti/output indikátor:** Az indikátorokat az integrált projektek méréséhez használtuk. Az egyes operatív programokban prioritástengelyenként kerültek meghatározásra az output jellegű mutatók. A tervezés során ezeket a mutatókat – amennyiben ezek illeszkedtek a megvalósításra tervezett beavatkozások (projektek) jellegéhez – a lehető legszélesebb körben beépítettük a monitoring mutatók közé.

Azokban az esetekben, ahol a bázisérték külső adatbázisból – pl. KSH – nem érhető el, a város 2016 év végéig megvalósít egy kisléptékű mintavételes adatgyűjtést, melyet 2020-ban, illetve 2023-ban megismétel. Így az adatgyűjtés módszertana az operatív programok kidolgozása során meghatározott módszertannal meg fog egyezni, nagyobb léptékű összehasonlításra is alkalmassá válik. Illetve az fizikai beruházásokhoz kapcsolódóan az indikátorok értéke a tervezés, műszaki előkészítettség megfelelő szintjének elérésekor válik pontosan meghatározhatóvá. Azon indikátorok, melyek fizikai beruházásokat is érintenek 2016-ig szintén meghatározásra kerülnek.

8.5.2.2 A stratégia indikátorai

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
Átfogó célok						
1. VERSENYKÉPES VÁROS Versenyképes, magas színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	Hatásindikátor	db	nem csökken	IH	évente
2. ATTRAKTÍV VÁROS Mind a turisták, mind a térségben élők számára jó minőségű szolgáltatások és programok nyújtása	Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	Hatásindikátor	%	növekedés	Kedvezményezett adatszolgáltatás	évente
3. FENNTARTHATÓ ÉS ÉLHETŐ VÁROS Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás	További kapacitás megújuló energia előállítására	Output	MW	növekedés	IH	évente
4. GONDOSKODÓ VÁROS A lakosság életminőségének, valamint a műszaki és humán infrastrukturális feltételek javulása, a népesség növekedése	Elégedettség a települési környezet minőségével	Hatásindikátor	pontérték (1-10)	8	helyi önkormányzat, KSH	évente

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
T1 - Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közsféra adatai nélkül	eredmény	fő	nem csökken	KSH	évente
T2 - A gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételeinek javítása	közútfejlesztés az ipari park területén	Eredményindikátor	m	1500	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
T3 - Fejlett turizmus, színvonalas turisztikai szolgáltatások	Helyi idegenforgalmi adó bevételek változása	eredmény	ezer Ft	növekedés	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
T4 - Aktív kulturális és sportélet, rekreációs lehetőségek	A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	eredmény	%	növekedés	központi módszer-tannal előre megállapított gyűjtés alapján	évente
T5 - Az épített örökség megőrzése	Elégedettség a települési környezet minőségével	eredmény	pontérték (1-10)	nem csökken	helyi önkormányzat, KSH	évente
T6 - Energiatudatos és fenntartható városüzemeltetés	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül	Eredményindikátor	PJ/év	nem csökken	MEKH	évente
T7 - Minőségi lakókörnyezet	Elégedettség a települési környezet minőségével	eredmény	pontérték (1-10)	nem csökken	helyi önkormányzat, KSH	évente
T8 - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások racionális hasznosítása	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül	eredmény	PJ/év	csökkenés	MEKH	évente

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
T9 - Magas színvonalú humán szolgáltatások, intézmények korszerűsítése	Felújított, vagy újonnan épített humán szolgáltatást nyújtó intézmények alapterülete	Eredményindikátor	m ²	növekedés	Kedvezményezett adatszolgáltatás	évente
T10 - Társadalmi kohézió, a leszakadó csoportok támogatása	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	Eredményindikátor	fő	nem csökken	FAIR	évente

Cél	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
V1-V7	Lakónépesség száma	Eredményindikátor	fő	nem csökken	KSH Népszámlálás	tízévente
	Öregedési index	Eredményindikátor	fő	nem romlik	KSH Népszámlálás	tízévente
	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Eredményindikátor	%	csökken	KSH Népszámlálás	tízévente
	Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	Eredményindikátor	%	nő	KSH Népszámlálás	tízévente
	A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	Eredményindikátor	%	csökken	KSH Népszámlálás	tízévente

	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	Eredményindikátor	%	nem nő	KSH Népszámlálás	tízévente
	Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	Eredményindikátor	%	nem nő	KSH Népszámlálás	tízévente

Beavatkozás	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek						
K1 – AT1 Pécsváradi Ipari Park				Lásd. AT1		
K2 – AT2 Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem				Lásd. AT2		
Hálózatos projektek						
H1 - Városi területek rehabilitációja, felújítása Pécsváradon	Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	output	m ²	növekedés	IH	évente
H2 - Városközpont rehabilitációja Pécsváradon	Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	output	m ²	növekedés	IH	évente
H3 - Korszerű, hatékony és fenntartható energiagazdálkodású intézmények	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése	eredmény	kWh/év	csökkenés	FAIR	évente
H4 - Csapadékvíz elvezetés és	Bel- és csapadék-vízvédelmi	output	m	növekedés	FAIR rendszer	évente

Beavatkozás	Javasolt indikátor	Indikátor típusa	Mértékegység	Célérték	Adatforrás	Mérés gyakorisága
belvíz elleni védekezés fejlesztése	létesítmények hossza					
H5 - Mezőgazdasági együttműködés, közös feldolgozás, értékesítés	Helyi termény felvásárlást és értékesítést koordináló klaszter kialakítás	eredmény	db	1	önkormányzati adatszolgáltatás	évente
H6 - Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek fizikai megújítása és társadalmi integrálása	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	eredmény	fő	növekedés	IH	évente
Akcióterületi projektek						
AT1 – K1 Pécsváradi Ipari Park	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	output	ha	növekedés	IH	évente
AT2 – K2 Pécsváradi Vár rekonstrukciója II. ütem	Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	output	m ²	növekedés	IH	évente
Egyéb projektek						
E-B - Új Gondozási Központ építése	A város szociális ellátásával való elégedettség	eredmény	pontérték (1-10)	növekedés	helyi önkormányzat	évente